

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
ŽELEZARNE JESENICE LETO 7

AVGUST 1958

ŠT. 8

VSEBINA 8. ŠTEVILKE

Prijetni dnevi ob morju so mimo

Sklepi 5. rednega zasedanja DS, dne 11. 8. 1958

Naša nova petletka

Zaposlovanje naj bo v skladu z gradnjo stanovanj

in z večjo produktivnostjo dela

Nobenih razlik ni več med občino in Železarno

(Iz razgovora novinarjev s predstavniki našega podjetja)

Strokovna knjižnica v novem prostoru

Važnejša načela pri novi delitvi dohodka

Strokovno posvetovanje livarjev na Jesenicah

Pomen osvežilnih pijač pri delih v visoki temperaturi

Organizacija vzdrževanja v zahodnonemških železarnah

Počitniško pismo z Barbata

Na praksi v francoski železarni

Vasi pod Stolom so dobile novo šolo in vodovod

Upokojenci bodo dobili nov »Monte Carlo«

Taborili smo pri Puli

Preživeli borci Cankarjevega bataljona so se zbrali

na Obranci in pri Valvazorju

Roparji, roman

XI. letna skupščina društva upokojencev

Pri tehničnih izboljšavah naj sodelujejo vsi člani kolektiva

Kultura in prosveta: Zeleni torzo — pesniška zbirka

Mihe Klinarja

Sport

Pepe Goflja ima besedo...

Vesti

Biograd
na moru

Prijetni dnevi OB MORJU SO MIMO

Ladijski motorji so utihnili in nastala je tišina, ki popotnika še bolj prevzame, ko so mu misli polne vprašanj iz radovednosti, kako neki bo v novem kraju, koder še ni preživel svojih dopustniških dni.

Velika udobna ladja se približuje z bokom lepo urejenemu pomolu. Prispeli smo! Biograd na moru! Prvi vtisi? Prijetno, malo mestece. Prvi pogled takoj ošine krasno zgradbo Ilirije in glej — že smo — v senčnem borovem gozdiču, ki je kakor z gobami posejan s številnimi šotori. Takorekoč smo doma, v drugem domu, kjer nas čaka 12 dni skupnega življenja. Življenje pod platnenimi hišicami. Zelo mala oddaljenost tabora od пристanišča je bila prva udobnost, ki smo jo občutili, prvi znak prave gostoljubnosti pa je bil prisrčen sprejem, saj nas je upravnik pričakal že v pristanišču. Domačnost smo začutili že prvi hip in obdržali občutek do dneva našega odhoda.

Odveč bi bilo hvaliti odlično preskrbo in red, saj dobra reč se sama hvali.

Tako kot v zgornjih vrsticah bi lahko začenjali opis o vseh naših letoviščih, kamor so letos šli naši železarji na potreben oddih. Vsi ti članki bi bili med seboj domala enaki, kajti mimo dobre preskrbe, reda in snage ne more nihče. Če pa kje še kaj manjka, bomo kmalu našli pot k ureditvi saj so vsa

naša letovišča obiskali predstavniki forumov v našem podjetju in so se seznanili z nekaterimi pomanjkljivostmi, ki bi lahko odpadle.

Uprava tabora v Biogradu je storila prav gotovo vse, kar je v njeni moči. To je bilo tudi čutiti na vsakem koraku. Če pa v taboru še manjka pravega vzdrušja, smeha in lepe pesmi, je to naša lastna nerodnost, ker si gostje ne znamo sami narediti veselja. To pride le ob razpoložnosti vseh. (Prav prileglo bi se, da bi tisti, ki znajo kak instrument, vzeli s seboj še toliko dobre volje, da bi prinesli instrument s seboj).

Prehitro minejo lepi dnevi, čeprav v brezdelju. Vselej je prijetno potovati domov, toda tudi odhod iz dvanajstdnevnega „drugega“ doma naseli nekaj tesnobe v srce, ko odhajaš spet proti pristanišču. Domov! Počitek je vlil novih moči v mišice in dobre volje v srce.

Že drsimo po gladini našega Jadrana. Lepo je po naši domovini! Clovek jo vzljubi dodobra šele, ko spozna in začuti njeno lepoto. Povsod — v hribih in ob morju.

In tako smo se vrnili spet v zakajeni kot. Na tihem sleherni goji željo, da bi tudi prihodnje leto preživel take prijetne dni ob morju, kot jih je letos.

— m —

z dne 11. VIII. 1958

1. Delavski svet zadolžuje Upravo podjetja in Upravni odbor, da skupno z zdravniki obratne ambulante obdelajo vprašanje pogostega bolovanja in predpisovanja lahkkih del članom kolektiva in o rešitvi poročajo Delavskemu svetu.

2. Personalni oddelek naj izdela analizo članov kolektiva, kateri stanujejo pri kmetih in poleg svojega rednega dela opravljajo še razna kmečka dela.

3. Uprava naj prouči vprašanje plačila davka za prostovoljno delovno silo na transportnem oddelku in najde ustrezen rešitev, katero naj predloži Delavskemu svetu v potrditev.

4. Vsakega 15. v mesecu naj bo referent mezdne- ga oddelka v dotičnem obratu, katerega obračunava, kjer bo pomagal obratnemu personalcu tolmačiti ljudem plačilne listke, tako da bo vsak nesporazum rešen že na licu mesta.

5. Delavski svet se strinja z zaključnim računom za leto 1957 in pooblašča Upravo podjetja, da doseže pri merodajnih forumih, da se blokiranje naših sredstev, katera so namenjena za družbeni standard, ukine, ker je to izjemni slučaj.

6. Finančno ekonomsko komisijo pri DS se zadolžuje, da pregleda pripombe in osebne zadolžitve po spisku, katerega bo predložila bilančna komisija.

7. V bodoče naj se za vsako nabavo osnovnih sredstev, ki bi bila potrebna za poboljšanje kvalitete ali dvig proizvodnje, stavi najprej predlog na Delavski svet, kjer se bo razpravljalo o potrebi te nabave in napravilo dokončni zaključek.

8. Poleg že odobrene vsote 114,126.000 din za drobne investicije se dodatno odobri še 20,000.000 din in sicer:

10,000.000 din za prekoračenje vsote in razne nove nabave,

4,000.000 din za ureditev kantin,

5,000.000 din za geološka raziskavanja v kamnolomu in

1,000.000 din za defenitivno izdelavo perspekt. plana, tako da znaša skupna vsota sredstev za drobne investicije

134,126.000.—

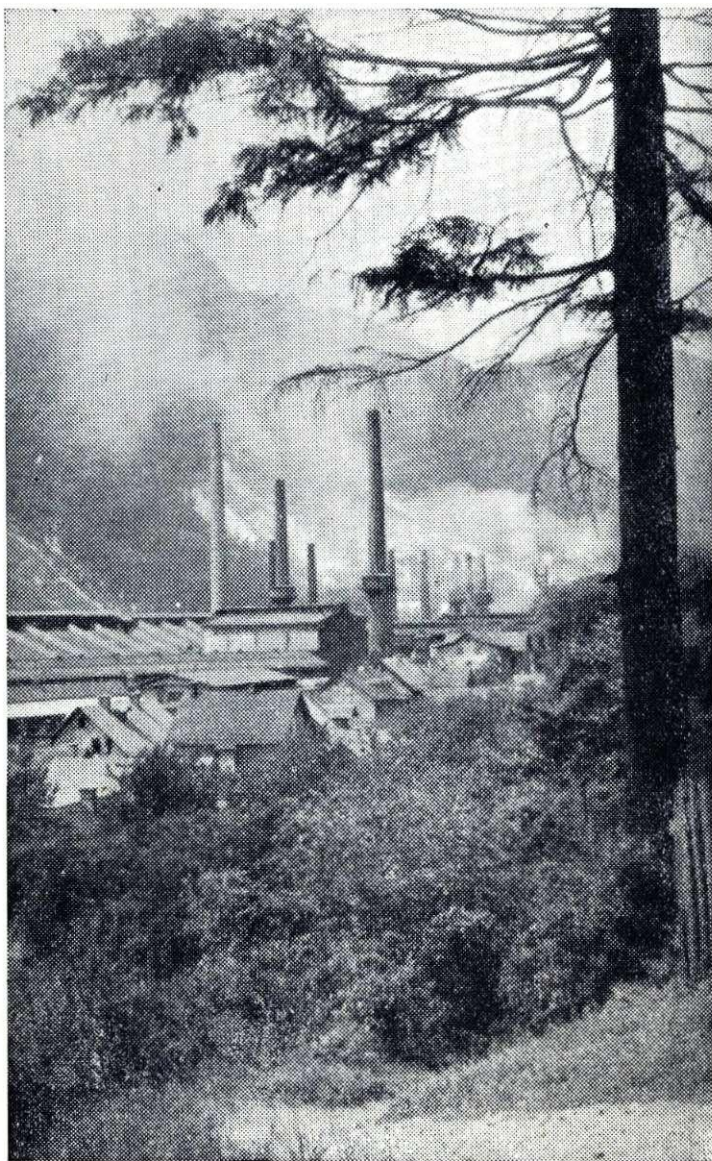
za družbeni standard pa

295.185.689.—

9. Delavski svet sprejme korekturo finančnega plana od prvotnih 25,000,874.878 dinarjev na 27,180,000.000 din in sicer zaradi znižanja plana visokih peči za 500 ton, zvišanja plana martinarne za 15.000 ton in zvišanja težkih profilov za 10.000 ton.

Zadolžuje se upravo podjetja, da ukrene vse potrebno, da bo ta plan dosežen. Uporabijo naj se vse notranje rezerve starega železa.

10 Delavski svet sprejme na znanje poročilo o polletnem poslovanju in o razdelitvi dohodka in sicer se odreja:

1,400,535.123 din za osebne dohodke,

334,767.740 din v sklad nerazporejenih sredstev in 85,000.000 din v rezervni sklad.

Izplača se 70% osebnega dohodka nad tarifnim pravilnikom in to 1.9.1958. Kot osnova se vzame stvarno izvršene ure v mesecu, vendar ne več kot 240 ur mesečno.

11. Sprejme se sklep, da Uprava podjetja skupno z Upravnim odborom dokončno naredi analizo po obratih v pogledu proizvodnih stroškov in upravno prodajne režije.

12. Glede uvedbe nadurnega dela po zakonu o delovnih odnosih je Delavski svet sprejel sledeče sklepe:

Pri tehničnem biroju se tekst popravi: dela na izredno nujnih izdelavah investicijskih in ostalih elaboratov in projektov, ki morajo biti terminsko gotovi, kakor tudi nadzorna dela med izvajanjem.

Uprava podjetja se zadolžuje, da predloži vsak mesec pregled izvršenih nadur Delavskemu svetu ter da preko svojih sektorjev doseže, da se število nadur ne bo zvišalo.

13. Glede štipendij so bili sprejeti sledeči sklepi:

Predlog o povečanju štipendij, kakor tudi razpis štipendij za novo šolsko leto se v celoti sprejme.

Personalnemu oddelku se naroča, da izdela seznam vseh štipendistov po strokah in letnikih in ga do prihodnjega zasedanja predloži Delavskemu svetu.

Glede srednjega strokovnega kadra na gradbenem oddelku se zadoljuje Uprava podjetja, da to pregleda in poroča na naslednjem zasedanju Delavskega sveta.

14. Sprejme se predlog komisije za osnovna sredstva, da se odobri likvidacija osnovnih sredstev po zapisniku od 22. 4. 1958 pod tek. št. 1—48 ter se vplača razlika din 251.057.—.

15. Glede likvidacije osnovnih sredstev za II. polletje 1958 je Delavski svet mišljenja, da se za rešitev vprašanja prodaje konjske staje Pod Mežakljo zadolži Uprava podjetja, da najde najboljši način, katerega predloži Delavskemu svetu v potrditev.

16. Predlog Komisije za osnovna sredstva, da se izvrši prenos osnovnih sredstev, katera so navedena v zapisniku od 9. 8. 1958 na Živ. polj. zadrugo, Poljče, se sprejme.

17. Delavski svet se strinja s prodajo vprežnih konj, vozov, opreme kolarske delavnice in barake na Bregu, vendar pa je treba predhodno organizi-

rati Transportni servis, ker bi v nasprotnem slučaju prišlo do težav pri zimskem transportu na Mežakljo in Javorniški Rovt.

18. Sprejmejo se spremembe programa koriščenja sklada amortizacije za zamenjavo za leto 1958 po predlogu strokovne komisije:

prvotno predloženi predlogi za leto 1958

702,624.606.—

predlaga se izločitev predlogov za

157,233.555.—

predlagajo se novi predlogi zamenjave

61,579.653.—

Končno stanje koriščenja amortizacijskega fonda za zamenjavo:

606,370.704.—

19. Odobri se odkup osnovnih sredstev in raznega materiala po zapisniku komisije za osnovna sredstva z dne 9. 8. 1958, s pripombo, da se iz podjetja ne proda nobena litina več.

20. Sprejme se predlog komisije za osnovna sredstva, katera predlaga, da Delavski svet menjalno pogodbo med Gostinčarjem Viktorjem in Železarno Jesenice dokončno odobri in se daje upravi podjetja nalog za likvidiranje navedenega problema.

21. V bodočem poslovanju v primerih zamenjave nepremičnin, razlastitve ali odkupa od privatnikov

Skupna proizvodnja v % v juliju = 97.2%

Blagovna proizvodnja v juliju = 108.3%

ali drugih organov je zasigurati pravilno in točno poslovanje po obstoječih zakonih, uredbah in predpisih ter predhodnem odobrenju Delavskega sveta.

22. Delavski svet je že predčasno sprejel sklep, da se odobri uslužbencem delovne obleke. Danes se ta sklep dopolni v toliko, da se delovne halje vnešejo v normativ zaščitnih sredstev in se določi doba trajanja na 1 leto.

23. Ker je mandatna doba predstavnikov Železarne v Svetu stanovanjske skupnosti pretekla, se predlaga nove predstavnike, in sicer:

tov. Pogačnik Zdravko,

tov. Pesjak Daniel,

tov. Kramar Rupert.

24. V zadevi prošnje tov. Justin Dragice, štipendistke Železarne Jesenice, se Delavski svet strinja s sklepom Upravnega odbora, da tov. Justin Dragica vrne znesek din 24.500.—, katerega je prejela od Železarne na račun štipendije v mesečnih obrokih po din 1000.—.

25. Kazina in DUR naj predložijo Delavskemu svetu polletni finančni obračun poslovanja do prihodnjega zasedanja. Upravni odbor se zadalži, da reši vprašanje plačevanja hranarine zaposlenemu osebj v Kazini in DUR.

26. Delavski svet sklene, da bo problematiko rešilnih postaj Železarne Jesenice obravnaval na enem prihodnjih zasedanj.

NAŠA NOVA PETLETKA

V zadnjih dneh meseca julija je občinski ljudski odbor na svojih sejah razpravljal in tudi sprejel petletni perspektivni plan razvoja jeseniške občine. Posebna komisija, ki je bila v ta namen imenovana, je pripravila obsežno gradivo, ki je zajeto v treh knjigah. V prvi knjigi je predlog družbenega plana za razdobje od leta 1957 do 1961, ostali dve knjigi pa sta prilogi družbenemu planu za prihodnjih pet let.

Takoj v začetku dela knjige, v kateri je objavljen predlog družbenega plana, je poudarjeno, da smo v jeseniški občini v zadnjih povojnih letih dosegli velik gospodarski napredek. To velja posebno za našo industrijo, nekoliko pa sta nazadovala obrt in trgovina. Velik razvoj naše industrije v zadnjih povojnih letih se da ugotoviti z nekaterimi številkami. Tako je na primer vrednost skupne proizvodnje in storitev v jeseniški občini znašala v letu 1956 25.852 milijonov, v letu 1945 pa komaj 10.734 milijonov. Porast proizvodnje šteje 141%. V istem razdobju je bil narodni dohodek dosežen takole: v letu 1956 10.034 milijonov dinarjev, v letu 1945 pa 4.250 milijonov. Narodni dohodek je bil v tem razdobju večji za 137%. Zanimivo je tudi, kako je porasla blagovna proizvodnja črne metalurgije v naši občini. V letu 1956 smo izdelali 189.610 ton raznih metalurških proizvodov, v letu 1945 pa samo 84.452 ton. Razlika je 125%, storilnost dela pa se je v tem času povečala za 65%.

Proizvodnja jekla je znašala v letu 1945 124.458 ton, nasproti letu 1956, ko je znašala 249.848 ton ali 101% več. Za našo občino je tudi važna proizvodnja električne energije. S tem, da je pred leti začela obratovati nova centrala v Mostah, se je proizvodnja električne energije po osvoboditvi povečala za 370%. Važen činitelj za našo občino je tudi izvoz proizvodov črne metalurgije. Naša železarna je v letu 1956 izvozila na svetovno tržišče za 1.628 milijonov metalurških proizvodov, trgovsko podjetje Ribnik pa je v istem letu izvozilo za več kot 100 milijonov dinarjev rib in drugih vodnih živali. Kmetijstvo po osvoboditvi ni doseglo vidnega napredka. Proizvodnost živinoreje se je sicer nekoliko povečala, toda kljub temu še nismo dosegli stanja iz predvojnih let. Nazadovala je tudi uslužnostna obrt. V letu 1945 je bila ena obrt na 75 prebivalcev, na enega zaposlenega v obrti pa 34 prebivalcev. V letu 1956 znaša število prebivalcev na en obrtni obrat 138 in na enega zaposlenega v obrti 40 prebivalcev. Pripomniti je treba, da so povprečja, ki smo jih po osvoboditvi dosegli v naši občini na področju obrtne uslužnostne dejavnosti, mnogo nižja od okrajnega in republiškega povprečja. Vzrokov za nazadovanje uslužnostne obrtne dejavnosti v jeseniški občini je več. Precejšen vpliv ima seveda industrija, saj je samo v železarni zaposlenih ca. 800 obrtnikov iz 64 obrtnih strok. Omenjeni obrtniki so opustili svojo obrt in se zaposlili v tovarni zaradi boljših pogojev. Poglavlje zase pa so takoj imenovani šušmarji. Le-teh je v jeseniški občini ca. 300, največ pa jih je iz kovinske stroke.

Precej težav je tudi na področju naše trgovine. Oglejmo si nekaj števil in bomo videli, da je temu res tako. Število prebivalcev na eno trgovino z mešanim blagom in živili je znašalo v letu 1945 292, na eno prodajalno s sadjem in zelenjavo 3109, in na prodajalno z mesom in mesnimi izdelki 643 prebivalcev. V letu 1956 pa se to število poveča. Pri trgovini z mešanim blagom na 738 prebivalcev, pri trgovini s sadjem in zelenjavo 4.721, pri prodajalnah z mesom in mesnimi izdelki pa na 811 prebivalcev. Razumljivo je, da so tudi ta povprečja mnogo nižja od okrajnega in republiškega povprečja in da ne ustrezajo urejeni preskrbi prebivalstva z živili.

V nadaljevanju so nato omenjene še ostale dejavnosti. Skoraj povsod je opaziti precejšen napredek, pa tudi težave oziroma pomanjkljivosti, ki jih bo treba v prihodnjih letih premostiti in urediti.

V drugem delu knjige, ki obravnava gospodarski razvoj naše občine v prihodnjih petih letih, pa je razvidno, da bo narodni dohodek večji za 8,1%, za 6,4% pa se bo povečala tudi vrednost skupne proizvodnje. Pričakovani porast v proizvodnih panogah bo dosežen predvsem z boljšim izkoriščanjem kapacitet pod vplivom spremenjenega načina delitve dohodka podjetij in predvidenih novih investicijskih vlaganj. Na vsak način bo treba tudi v prihodnjih petih letih vložiti precej investicij z namenom, da se zagotovi nadaljnji razvoj gospodarstva in družbenega standarda. V petletnem družbenem planu je predvideno povečanje investicijskih sredstev za 2.260 milijonov dinarjev na leto ali 11.324 milijonov dinarjev v petih letih. Letno povprečje povečanih vloženih investicijskih sredstev je za 33,6% višje od investicij v letu 1956. Glede investicij je predviden v prihodnjih petih letih večji premik na področju negospodarskih investicij, ki so v preteklem letu precej zaostajale za razvojem celotnega gospodarstva.

Ena najbolj važnih nalog, predvidenih v petletnem perspektivnem planu, pa je nadaljnje povečanje storilnosti dela. Res je, da se je v zadnjih letih storilnost dela precej povečala, vendar še nismo izkoristili vseh možnosti v celoti. Za nadaljnje povečanje storilnosti dela obstojajo rezerve v normativih potrebnih delavcev, v poslovnih stroških in pa v normativih materiala. Če k temu prištejemo še uporabo že v praksi preizkušenih sodobnih znanstvenih metod organizacije dela in proizvodnih postopkov, kadrovske politike, izobraževanja in zaposlovanja, potem bo storilnost dela v naših gospodarskih organizacijah še večja. Večjo storilnost dela bo možno doseči v

naših podjetjih in ustanovah tudi zato, ker so podani pogoji s predvidenim povečanjem opremljenosti podjetij z osnovnimi sredstvi, izboljšanjem preskrbe z električno energijo in reprodukcijskim materialom. Ugodnejši pogoji za povečanje stornilnosti dela bodo prišli do svoje veljave pri istočasnem skladnem uresničevanju naslednjih načel:

1. povečati je treba obseg proizvodnje in storitev tako v absolutnem iznosu kot povprečno na posameznega zaposlenega;

2. zmanjšati bo treba režijske stroške za posamezne proizvode, storitev in enoto prometa;

3. v posamezni proizvod, storitev in enoto prometa je treba vložiti manjšo količino dela pri enakem ali manjšem fizičnem naporu.

Na področju organizacije dela bodo morale gospodarske organizacije posvetiti precej več skrbi in pozornosti izboljševanju priprave in planiranja dela ter pravočasnemu oskrbovanju delovnih mest s kakovostnimi surovinami, materialom in polizdelki. Večja pozornost bo potrebna tudi proučevanju, analiziranju in izboljšanju tehnoloških postopkov dela. Na večjo proizvodnost dela lahko v veliki meri vpliva tudi tarfna politika. V ta namen bodo morala naša podjetja skrbeti za pravilno izoblikovanje tarifnega sistema. Tarifni sistem bo treba urediti tako, da bodo dosežena stvarna in pravična tarfna razmerja med delovnimi mesti, poslovnimi enotami iste gospodarske organizacije ter med gospodarskimi organizacijami, strokami in panogami. Tarifni sistem naj spodbuja posameznike in kolektiv k taki delovni organizaciji, ki bo omogočala ob najugodnejših pogojih dosegati največje možne delovne uspehe, vzpodbuja naj tudi k smotni zaposlenosti in uporabi razpoložljivega delovnega časa, k varčni uporabi surovin in zmanjšanju proizvodnih stroškov. Skrbeti bo treba tudi za stalnost tarifnega sistema.

To, kar smo zapisali za tarifni sistem v naših gospodarskih organizacijah, velja tudi za kadrovsko politiko. Doslej je bila kadrovska politika v gospodarskih organizacijah spontana in nedosledna. Zaradi tega bodo morali delavski sveti, zbornica in družbene organizacije posvetiti kadrovski politiki večjo skrb. Izbirati bo treba pravilnike, v katerih naj bodo podrobno opisani načini, kako bomo uresničevali politiko zaposlovanja in izbora, izobrazbe, nagrajevanja in premeščanja ter izboljšanja delovnih pogojev, higiensko-tehničnega varstva ter skrbi za človeka in delovnih razmerij. Te pravilnike naj izdelajo gospodarske organizacije skupno z ostalimi družbenimi organizacijami. Upoštevati bo treba, da skrb za človeka v veliki meri vpliva na proizvodnost dela. Prav zaradi tega bo treba skrbeti za širjenje preventivne zdravstvene službe in ostalih socialnih služb in pa za urejene prevoze na delo in z dela, stanovanjsko izgradnjo, prehrano delavcev ter njihov letni oddih in razvedrilo. To nalogo bodo morali v prihodnjih petih letih opraviti organi delavskega in družbenega upravljanja, izdatno pomoč pa jim bodo nudile prav tako družbene organizacije.

V zvezi z nadaljnjim razvojem družbenega standarda v mestu kot industrijskem središču bo potrebno skrbeti za to, da bomo v prihodnjih petih letih postopoma odpravili neskladnosti, ki jih povzroča značilna močna koncentracija industrije in raznih družbenih institucij v mestu, na drugi strani pa neustrezní razvoj stanovanjsko komunalne izgradnje, šolstva, zdravstva, soc. varstva ter preskrbe mesta na področju trgovine in uslužnostne obrti. Zato bo treba trošiti razpoložljiva sredstva predvsem za vsklajevanje gospodarskega razvoja s tem, da se hkrati poveča tudi zmogljivost domačega gradbenega podjetja in razvija ob potrebi tudi gradbeniška obrt. Istočasno bo treba skrbeti za povečani obseg ponudbe poljedelskih proizvodov in okrepiti trgovinsko mrežo ter omogočiti ustanavljanje novih obratov uslužnostne obrti, z namenom, da zadovoljimo potrebe mestnega prebivalstva. V ta namen bo treba zgraditi novo tržnico in skladišča ter organizirati čim več kapacitet družbene pre-

hrane in obrate s samopostrežbo. Rekonstruirati in zgraditi bo treba kapacitete komunalnega gospodarstva (vodovode, kanalizacije, električno omrežje in naprave za javno čistočo, kopališča, pekarnice in depo za preskrbo mleka in podobno).

Družbeni standard in državna uprava

V prihodnjih petih letih bo treba zagotoviti enotnost razvoja, tako da se bodo prosveta, kultura, socialno varstvo, stanovanjska ter komunalna dejavnost, kakor tudi državna uprava, razvijale v skladu s splošnim gospodarskim razvojem in naraščanjem proizvodnosti dela. Na tem mestu predvideva petletni perspektivni plan tudi razvoj stanovanjske in komunalne dejavnosti, ki jih bo treba razvijati čim hitreje in tako opraviti podedovano nesorazmerje v odnosu na razvoj gospodarstva. Pomanjkanje stanovanj in komunalnih naprav je najbolj pereče v mestu kot industrijskem središču, kjer je tudi prirastek prebivalstva večji. Že omenjena nesorazmerja bo treba odpraviti še posebno zato, ker vpliva ureditev tega važnega vprašanja tudi na potrebe zdravstva, šolstva, kulture in socialnega varstva. V razdobju od leta 1957—1961 bomo potrebovali za stanovanjski sklad 1.409.160 tisoč din. Za negospodarske investicije iz proračuna je planiranih 250 milijonov dinarjev. Sredstva gospodarskih organizacij 1.533 milijonov dinarjev, sredstva OLO in ostali viri 315 milijonov, skupaj 3.507.160 tisoč dinarjev. S temi sredstvi bo treba zadovoljiti osnovne potrebe naštetih dejavnosti, družbenega standarda, prednost pa bodo imele predvsem stanovanjsko komunalne, šolsko prosvetne in zdravstvene potrebe za investicije.

Silhuete

Foto: Anton Blažej

ŠOLSTVO

Problematika našega šolstva je zelo pereča. Zlasti primanjkuje šolskih prostorov, zato bo treba to stanje v prihodnjih petih letih izboljšati. To bo možno doseči z gradnjo novih šol in z adaptacijo že obstoječih šolskih objektov.

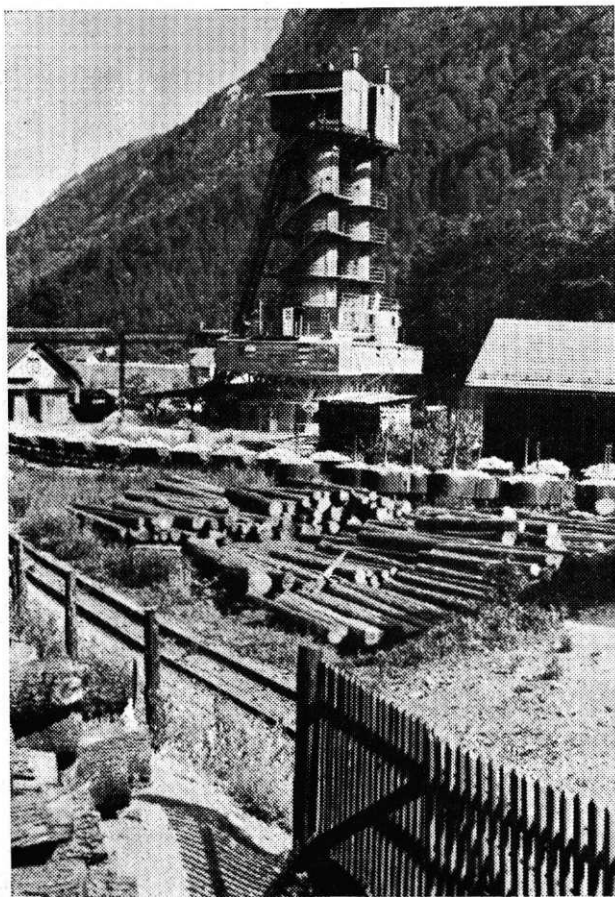
Znano je, da pri obstoječih šolah v naši občini občutno primanjkuje tudi učnega kadra. Predvideno je štipendiranje osmih novih štipendistov, sredstva pa bi črpali iz sklada za štipendije. Tretji problem, ki otežkoča delo na področju našega šolstva, pa so stanovanja za učitelje, da o opremljenosti obstoječih šolskih prostorov sploh ne govorimo.

PROSVETA IN KULTURA

Precej problemov je tudi na področju kulturno-prosvetne dejavnosti. Primanjkuje prostorov, s katerimi bi razpolagali člani Svobod in kulturno prosvetnih društev, prav tako tudi rekvizitov za naše igralske družine, instrumentov za glasbene sekcije in podobno. V prihodnjih petih letih bi zgradili kulturni dom na Hrušici, zato bomo potrebovali 37 milijonov dinarjev. Predvideva se začetek gradnje kulturnega doma na Koroški Beli (30 milijonov), Cufarjevo gledališče (za centralno kurjavo 5 milijonov), nabava uniform za godbenike (1 milijon), načrti za kulturne domove (6 milijonov), instrumenti za godbe (4 milijone), adaptacija že obstoječih kulturnih do-

Naša apnenica

Foto: Rjazancev

mov (14 milijonov), skupaj 97 milijonov dinarjev. Z realizacijo teh investicijskih sredstev na področju kulturno-prosvetne dejavnosti bi bil brez dvoma dosežen precejšen napredek.

ZDRAVSTVO

Na področju zdravstva v naši občini ne manjka perečih problemov. V prihodnjih petih letih je predvidena dograditev zdravstvenega doma na Jesenicah, izpolniti pa bo treba tudi specialistično in zobozdravstveno službo. V prihodnjih letih bo treba razširiti tudi izvenbolnično službo preko novega zdravstvenega doma s potrebnimi preventivnimi in kurativnimi enotami. V skladu s predvidenimi nalogami v prihodnjih petih letih pa bodo zdravstveni zavodi v naši občini imeli tudi večje izdatke za preventivo in brezplačno zdravljenje.

Zaposlovanje

naj bo v skladu z gradnjo stanovanj in z večjo produktivnostjo dela

O pomanjkanju delavcev in o težnji po novih delavcih se stalno govori po gospodarskih organizacijah. Skoraj vedno se to navaja kot problem, ki resno ogroža izpolnjevanje proizvodnega plana in drugih važnejših nalog. Doslej se je z najmanjšim prizadevanjem skušalo reševati problem proizvodnje.

O politiki zaposlitve se je vse premalo gospodarsko razmišljalo. Z zakonom o delovnih razmerjih ima DS pravico, da postavi komisijo, ki odloča in vodi politiko zaposlitve. Toda DS še niso popolnoma razumeli svoje naloge, kajti do danes še nismo imeli prilike, da bi slišali razpravo, koliko je dejansko potrebno novih delavcev. O zaposlitvi novih delavcev pa ni več mogoče razpravljati ločeno od stanovanjskega vprašanja in naprav komunalnega standarda. Praksa je namreč pokazala, da je bila politika zaposlovanja nenačrtna, zlasti pri novogradnji in večjih rekonstrukcijah. Zaradi tega se je spričo teh razmer povečala tudi stiska za stanovanja. Vsaka zaposlitev novih delavcev pa je ob taki politiki slabila življenjski standard že zaposlenih delavcev.

Pomanjkanje delavcev izhaja, če ugotavljamo vzroke, tudi iz neurejenih razmer v gospodarski organizaciji, zlasti kot rezultat slabe organizacije dela, nizke proizvodnosti in delovne discipline. Tako stanje povzroča, da je fluktuacija delavcev večja, kar vpliva na nestalnost ljudi in na slabšo strokovnost, pa tudi na politiko nagrajevanja. Ali ni potem bolj pametno in gospodarsko, če povečamo skrb za delavca, ki je v delovnem razmerju? Zategadelj bo morala v prihodnje Posredovalnica za delo voditi bolj smotno in ekonomsko politiko posredovanja in zaposlovanja. To vprašanje je tesno povezano z gradnjo stanovanj, da bo ta zadostila predvsem potrebam že zaposlenih delavcev. Vsaka nova zaposlitev pa se naj pogojno veže na potrebe komunalnega standarda.

Kadar sprejemamo nove delavce in uslužbence v naša podjetja ter ustanove, moramo vedeti, da nov delavec stane socialistično skupnost nič manj kakor

Stroj za izdelavo žilindrine opeke

Foto: Torkar

5 milijonov din. Tu je všteto družinsko stanovanje in druge komunalne naprave, ki so delovnemu človeku nujno potrebne.

Zato je v interesu vsake gospodarske organizacije, da omeji prekomerno zaposlovanje, ker je ta politika v interesu gospodarstva kot celote. S pravilno kadrovsko politiko, s strokovnim izobraževanjem in napredovanjem ter s pravilno investicijsko politiko moremo zmanjšati potrebo po novih delavcih, zlasti če bo ta rezultat večje produktivnosti dela. Odvišne delavce bi lahko usmerili na deficitna področja, predvsem v kmetijstvo, gradbeništvo in na področje uslužnostne dejavnosti.

B. B.

Dapisujte v Železarnico

Iz razgovora novinarjev
s predstavniki
našega podjetja

Nobenih razlik ni več med občino in železarno

Na pobudo Gorenjske novinarske podružnice je bil na Jesenicah pred kratkim razgovor novinarjev s predstavniki našega podjetja. Posvetovanja so se udeležili novinarji Glasu Gorenjske, Radia Ljubljane, dopisnik Ljudske Pravice ter uredništvo Železarnice, medtem ko so na njihova vprašanja odgovarjali glavni direktor naše železarnice, tov. ing. Matjež Hafner, direktor računsko-gospodarskega sektorja, tov. Ravnik Stanko, sekretar podjetja, tov. Vovk Ivan, predstavnik ObLO Jesenice, tov. Lojze Božič in drugi.

Kakor smo že v prejšnji številki Železarnice obvestili naše bralce, so predstavniki železarnice obvestili novinarje na tej tiskovni konferenci, da so jeseniški železarji izpolnili polletni plan proizvodnje s 109%. Glavna vsebina razgovora novinarjev s predstavniki naše železarnice pa so bili odnosi med občino in železarno. V razpravi je bilo večkrat poudarjeno mnenje, da takšnih razlik dejansko ni več, čemur je vzrok dobro sodelovanje med organi delavskega upravljanja v železarni na eni strani in občinskimi ljudskimi odbori na drugi strani. Dejstvo je, da so se jeseniški železarji posebno v zadnjem času začeli močno zanimati za probleme celotne komune oz. občine. To razumevanje je prišlo do pravega izraza pred nekaj meseci, ko je Delavski svet Železarnice Jesenice dodelil 300 milijonov dinarjev za gradnjo stanovanj in komunalnih naprav. Občinski ljudski odbor na Jesenicah je pred kratkim sprejel petletni perspektivni plan, tam pa je poudarjeno, da bo prav jeseniška železarna prispevala več kakor 90% sredstev za izpolnitev predvidenega perspektivnega plana v prihodnjih petih letih. Skoraj ni dneva, da se ne bi predstavniki železarnice in občine Jesenice posvetovali o tem, kako bi rešili perečo problematiko gradnje stanovanj, šol, tržnice in drugih objektov, ki jih je v jeseniški občini trenutno 20 v gradnji. Za te objekte je jeseniška železarna prispevala 23 milijonov dinarjev. S tem pomembnim prispevkom bo na Jesenicah zgrajenih precej objektov, predvsem pa tistih, ki so bili planirani za dokončno dograditev v letošnjem letu.

Novinarji so zastavili več vprašanj v zvezi z življenjskim standardom na Jesenicah. Kakor so povedali predstavniki našega podjetja in občinskega ljudskega odbora, bo v doglednem času rešeno pereče vprašanje življenja samskih delavcev na Jesenicah. Predvidena je gradnja novega samskega doma

na Javorniku, kjer bo prostora za 120 postelj, poleg tega pa nameravajo primerno urediti tudi stanovanjsko naselje pod Mežakljo. V novem Samskem domu bodo lahko stanovali samci, ki so zaposleni v Železarni, ki si bodo ob svojem prihodu na Jesenice nabavili lastno opremo. Tako si bodo samski delavci lahko uredili stanovanje po lastnem okusu, na drugi strani pa bo v večji meri zagotovljena stalnost delovne sile v tovarni. Vzporedno z gradnjo stanovanj bo treba urediti vprašanje prehrane. Veliko samcev še vedno ne izkorišča možnosti, da bi se hranili v menzi. Vzrok za to je morda v sestavi hrane, ki je na razpolago v menzi po dnevni ceni 160 din. Na sestanku z novinarji je bilo govora tudi o kantinah. Slej ko prej bo treba urediti kantino, da bo odgovarjala svojemu namenu, delavci pa naj bi v njej dobili osvežilne pijače in morda tudi cenen obrok navadne hrane (enolončnice).

Precejšen del razgovora novinarjev s predstavniki Železarne pa je bil namenjen problematiki tovarne same. Kakor smo že uvodoma povedali, je podjetje izpopolnilo in preseglo količinski plan proiz-

vodnje, izpolnjen pa ni bil plan po asortimanu. Vodstvo železarne ima precej težav glede kotlovske pločevine in patentirane žice, pa kljub temu upajo, da bodo do konca letošnjega leta uspešno izpolnili tudi plan po asortimanu. V primerjavi z lanskim letom se je v prvih šestih mesecih proizvodnja v letošnjem letu povečala za poldrugo milijardo dinarjev.

Zastopniki posameznih listov so se zanimali tudi za izvoz izdelkov, ki jih izdeluje jeseniška železarna. V drugem polletju bomo imeli precej težav glede izvoza žebeljev in cevi, vendar bo to vprašanje urejeno takrat, ko bo odobren dodatni izvozni kontingent za žebelje.

Predstavniki podjetja so ob zaključku razgovora obvestili novinarje o darilu Železarne Štore, ki je našemu kolektivu podarila svoj tisoči valj. Zastopniki listov, tovarne in občinskega ljudskega odbora so bili mnenja, da je takšne razgovore, oziroma konference, treba organizirati večkrat, ker bo s tem javnost pravilno poučena o problematiki podjetja in celotne jeseniške komune.

Strokovni knjižnici v našem podjetju je že tako usojeno, da se kar naprej seli. Pred nedavnim se je ponovno preselila, toda tokrat na boljše. Vse tiste, ki so godrnjali, da jih doslej ni vleklo v knjižnico to, da je v zaprtem okolju in brez domačnosti, predvsem pa še vse ostale, ki ljubijo koristno branje, vabimo, da si pridejo čimprej ogledat prenovljeno knjižnico in se poslužijo bogate literature, ki jo nabavljamo. Knjižnica je sedaj v severnem delu pritličja stare Rouardove graščine na Stari Savi. Prostor je sicer dosti premajhen, vendar je zelo prijeten in moderno urejen. Težko bi v vsej železarni našli bolj sodobno urejen prostor kot je ta. V istem prostoru je tudi uredništvo našega »Železarja«. Občutno pa je pomanjkanje še enega prostora, ki bi služil kot študijska čitalnica, saj sedanji prostor ne zadošča za namestitev miz za študij. Obiske knjižnice pa nam ne more biti v čast. Res je, da so ljudje močno obremenjeni, toda dostikrat imajo še več nepotrebnih težav pri reševanju problemov prav zaradi tega, ker premalo berejo in se premalo izpopolnjujejo. Knjižnica posoja knjige vsak dan od osmih do dvanaestih, ob ponedeljkih pa tudi popoldne od štirih do šestih. Poslužujte se bogatega znanja, ki tiči v številni literaturi naše strokovne knjižnice! V novem prostoru se boste počutili mnogo prijetneje, z dvigom znanja pa boste mnogo koristili sebi in skupnosti.

Strokovna knjižnica V NOvem PROSTORU

VAŽNEJŠA NAČELA PRI NOVI DELITVI DOHODKA

(Nadaljevanje)

Krepitev vloge organov delavske samouprave in komunalnega sistema

Razlog za menjanje dosedanjega sistema je bil tudi ta, da je bil premalo učinkovit v smislu materialnega spodbujanja k večji produktivnosti dela in k hitrejšemu in skladnejšemu razvoju gospodarstva. Predvsem se je to kazalo v nezadostni odvisnosti deleža gospodarske organizacije od ustvarjenega dohodka in od obsega tega deleža, ki torej ni bil dovolj odvisen od večje družbene koristnosti dela, ki se izraža v dohodku. To velja tudi za dosedanje plače v gospodarskih organizacijah, ki so bile neodvisne od oblikovanja ostalih skladov, njihova višina pa je bila odvisna bolj od individualnih delovnih uspehov, manj pa od uspešnosti gospodarjenja.

S spremembo načina delitve se odstranjujejo nekatere omejitve v pravici razpolaganja gospodarskih organizacij s sredstvi, ki jim ostanejo po izpolnitvi družbenih obveznosti. Mnoga določila so povsem striktno odredila namen teh sredstev, tako da delavski sveti niso mogli odločati o tej namembnosti. Te omejitve tudi niso bile vedno vsklajene z dejanskim interesom gospodarskih organizacij in družbe, da se namreč s sredstvi gospodarskih organizacij mora včasih doseči tudi drug namen, kakor je pač to potrebno glede na konkretne pogoje. To je dostikrat brez potrebe bistveno omejevalo samoupravnost proizvajalcev, katero bi v načinu delitve bilo potrebno maksimalno upoštevati.

Spremembe v prejšnjem sistemu delitve dohodka pa so bile potrebne tudi zaradi pravilnejšega urejanja razmerij, ki niso vedno bistvena samo za poslovanje gospodarske organizacije. Tu je treba predvsem poudariti oblikovanje in delitev sredstev za družbene investicijske sklade. Predvsem je bilo potrebno v novem načinu delitve dohodka dati stabilnejšo in stimulatивnejšo osnovo za samoupravnost komun. Prejšnji sistem občinam ni dajal v zadostni meri take osnove, tako v pogledu virov, kakor tudi v pogledu višine sredstev, s katerimi so razpolagale. To je bilo odvisno od odločitev višjih politično teritorialnih enot, ki jim niso vedno zagotovile deleža v delitvi v sorazmerju z njihovo gospodarsko aktivnostjo in močjo in zaradi tega tudi niso bile stimulirane, da uravnavajo svojo aktivnost v smeri najhitrejšega gospodarskega razvoja, oziroma, da jo vsklajujejo s splošno družbenimi interesi. **Uvedba proračunskega prispevka od osebnih dohodkov delavcev, poleg samostojnosti gospodarskih organizacij v delitvi tistega dela dohodka, ki jim ostane, zagotavlja tudi bolj stabilno in stimulatивno podlago za samoupravo v komuni.**

S tem, da se predhodno izpolnijo v naprej določene družbene obveznosti (prispevek iz dohodka, obresti od skladov osnovnih in obratnih sredstev, zemljarina), ki izvirajo iz izkoriščanja družbenih sredstev, mora dohodek, ki ostane gospodarski organizaciji pod postavko, da gospodarska politika zagotavlja uravnotežen razvoj in stabilnost tržišča, biti po svojem bistvu tudi rezultat dosežene proizvodnje in produktivnosti dela. Na ta način so osebni dohodki delavcev in skladi gospodarskih organizacij, ki se oblikujejo iz čistega dohodka, izraz produktivnosti dela in doseženega uspeha poslovanja. Taka oblika delitve razen tega omogoča tudi to, da se splošna potrošnja, od katere je odvisen razvoj komunalnih skupnosti, zavaruje v sorazmerju z doseženimi osebnimi dohodki proizvajalcev. S tem sta bila v novem sistemu dosežena dva cilja:

1. komuna ni več zainteresirana na čim večjem obsegu dobička podjetij, kot je bila doslej, temveč od obsega proizvodnje in stopnje produktivnosti dela, od česar zavise osebni dohodki delavcev, od teh pa proračunski viri komune;

2. del dohodka, ki je namenjen splošni potrošnji in ki izvira iz osebnega dohodka delavcev, dobiva logičnejši

in pravilnejši vrstni red v tem, da omogoča, da splošna potrošnja raste v sorazmerju z dohodki delavcev in naraščanjem njihovih potreb. S tem se istočasno zagotavlja stabilnejša in stimulatивnejša podlaga za samoupravnost komun.

Posebnost v novem načinu delitve celotnega dohodka je tudi v tem, da organi delavske samouprave v gospodarskih organizacijah po izpolnitvi družbenih obveznosti samostojneje razdeljujejo čisti dohodek na osebne dohodke delavcev in sklade podjetja kot doslej.

V zvezi s pravico delavskih svetov, da samostojno razpolagajo s čistim dohodkom in ga razporejajo v sklade, je omeniti še dolžnost, da se morajo sredstva skladov uporabljati izključno v skladu z njihovim namenom. Ta obveznost pomeni nadaljnjo okrepitev vloge organov delavske samouprave. Ti namreč odločajo o razporeditvi sredstev v sklade, ti torej določajo njihovo namembnost. Vsako razpolaganje v nasprotju s sklepom delavskega sveta je nezakonito ravnanje, ki ga zakon o sredstvih gospodarskih organizacij obeležuje za gospodarsko kaznivo dejanje. S tem je celo kazensko pravno zaščitena odgovorna vloga, ki jo imajo delavski sveti v novem sistemu delitve dohodka v pogledu razporejanja lastnih sredstev in njihove namembnosti.

V skladu s takim položajem je tudi pravica delavskih svetov, da samostojno podpišejo tarifne pravilnike in na ta način uredijo svoj lastni plačilni sistem. Preden pa tarifni pravilnik začne veljati, ga mora gospodarska organizacija predložiti na vpogled pristojnemu sindikalnemu organu in občinskemu ljudskemu odboru.

Ta dva organa tarifnega pravilnika ne odobravata kot vse doslej, pač pa lahko dasta nanj svoje pripombe. Če jih delavski svet osvoji, pravilnik začne veljati. Če pa se ne strinja s pripombami, odloča o spornih vprašanjih okrajni arbitražni svet. Njegova odločba je obvezna za obe strani.

Objektivizacija načel v delitvi dohodka in stimuliranje za boljše gospodarjenje

Izhajajoč iz pogojev tržnega gospodarstva in samoupravnosti gospodarskih organizacij, ko te relativno samostojno odločajo o vrsti proizvodnje, samostojno iščejo kupce in sklepajo pogodbe o pogojih izmenjave, tedaj je bilo v novem sistemu delitve dohodka potrebno za podlago vzeti vrednost, ki se ustvarja na tržiščih. Ne morejo pa se — načeloma — nič več upoštevati druge okolnosti, zaradi katerih se dosega večji ali manjši dohodek, oz. one okolnosti, ki so odvisne od same gospodarske organizacije. Le višina dohodka, ki se ustvarja na tržišču je osnova za presojo, ali je gospodarjenje uspešno ali ne in je le-ta zato edina osnova za delitev. To more dati gospodarski organizaciji pobudo, da razvija tisto proizvodnjo, ki je družbeno potrebna, kar se v načelih zopet presoja na podlagi delovanja zakonov tržišča. To delovanje, ta presoja navaja ali celo sili gospodarske organizacije, da proizvodnjo organizirajo tako, da je produktivnost dela čim večja in stroški čim manjši. Zato je nova delitev sprejela take oblike (to je izvedeno v oblikah raznih skal za ugotavljanje raznih prispevkov, amortizacije, za razdeljevanje med družbene sklade itd.), katere upoštevajo določene objektivne okolnosti, ki dajejo različne možnosti posameznim gospodarskim panogam in posameznim gospodarskim organizacijam ter z zajemom odgovarjajočega dela dohodka po enakih merilih omogočajo v čim večji meri za njih vse enake pogoje udeleževanja. Take oblike delitve so razen tega tudi primerni instrumenti za usmerjanje gospodarskega razvoja oz. družbenega urejanja proporcij v delitvi narodnega dohodka.

(Dalje prihodnjič)

Strokovno posvetovanje livarjev na Jesenicah

Društvo livarjev Slovenije, ki s svojim vsestranskim in požrtvovalnim delom poživlja delo sekcij, je letos sredi poletja organiziralo strokovno posvetovanje livarjev na Jesenicah. Udeleženci seminarja so razpravljali o napakah pri litju.

Seminar je vodil ing. Seliškar iz Litostroja zelo uspešno, saj je zbral zanimivo gradivo. To gradivo kaže in opozarja na velike možnosti, ki vplivajo na nastanek napak na odlitkih. V predavanjih, ki jih je podal predavatelj udeležencem seminarja, je bilo rečeno med drugim tudi to, da mora livar vsestransko obvladati svoje delo, mora pa si tudi prizadevati, če hoče doseči zaželjene uspehe na svojem delovnem mestu. Predavanja so bila prirejena tako, da so si udeleženci posvetovanja vse važnejše smernice tudi zapisali. S tem pa je bil zagotovljen še večji uspeh posvetovanja. Na posvetovanju je tov. Seliškar v glavnem povedal najvažnejše osnove te teme, medtem ko bodo udeleženci posvetovanja v svojih livarnah lahko pridobljene nasvete s pridom uporabili v praksi.

Poleg predavanja so bili zanimivi tudi razgovori. V teh razgovorih so snov utrjevali, udeleženci posvetovanja pa so poizkušali snov predavanja prenesti v lastno tovarno in so v takem smislu tudi postavljali predavateljem svoja vprašanja. Vsebina preda-

vanj je bila usmerjena v glavnem na tri najvažnejša vprašanja:

1. Lunkarji, njih nastanek in preprečevanje
2. Površinske napake, nastanek in preprečevanje
3. Notranje napake, vključki ter preprečevanje

Gradivo, ki je bilo obravnavano na tem posvetovanju, je bilo poleg svoje zanimivosti tudi izredno bogato po svoji vsebini. Udeleženci posvetovanja so se lahko seznanili z zelo obsežno problematiko napak v naših livarnah. Livarji iz vseh jugoslovanskih livarn so se dobro zavedali velikega pomena tega posvetovanja, zato je bila tudi udeležba več kot zadovoljiva. Polovica udeležencev tega posvetovanja je bila iz Slovenije, ostali poslušalci pa so bili iz Makedonije, Hrvaške in Srbije, kar pomeni, da v vseh naših livarnah skrbijo za izboljšanje kvalitete pri vlivanju.

Ob zaključku posvetovanja so si udeleženci ogledali obrate naše železarne in tako navezali tesnejše stike z našimi livarji. Zahvala za tako uspelo strokovno posvetovanje gre predvsem odboru Društva livarjev Slovenije, ki z uspešnimi posegi skrbi za vzgojo livarskega kadra. Vodstvo naše Železarne pa je poskrbelo in omogočilo uspešno izvedbo posvetovanja, za kar so naši livarji zelo hvaležni. **Tr.**

Livarji

Pomen osvežilnih pijač pri delih v visoki temperaturi

Ker je bila v kolektivu železarne v zadnjem času ponovno sprožena zamisel, da bi točili po obratnih kantinah pivo kot osvežilno pijačo, je prav, da si ogledamo поблиže problematiko osvežilnih pijač na sploh. Ta problem bo boljše razumljiv, če ga motrimo v zvezi z otežkočenimi pogoji v neki delovni klimi in ob istočasnem opazovanju človekovega organizma.

Naš organizem živi normalno pri stalni telesni temperaturi (toplota krvi 37,5 °C, toplota kože 30–32 °C). Življenjske funkcije prestanejo, če pade telesna temperatura pod 21 °C ali če naraste čez 42 °C. Potrebno vzdrževanje lastne temperature, se v mejah zunanje temperature od minus 20 °C do plus 50 °C regulira hote in nehote. Fiziološko je torej temperatura telesa neodvisna od zunanje temperature.

Telo dobiva telesno toploto s hrano in delom. Odrasel moški proizvaja na minuto ca. 1.2 kal., na uro torej 70 kalorij, na dan, ca. 1700 kal.; žena ca. 1500 kal., pri težkem delu pa se dodatno na uro proizvaja še 200 do 300 kalorij. Tudi zunanji vplivi (sonce ali umetni toplotni viri) vplivajo na telo ter enako na uro dodatno sproščajo 200 do 300 kal. Po težini dela se torej sprošča v telesu 2.3 do desetkratno in več toplote kot v mirovanju in to mora telo oddati, če hoče telesno temperaturo obdržati na stalni višini. Pri nehoteni toplotni regulaciji, ki sledi fizikalnim in kemičnim meram, je važno upoštevati prilagoditev hrane, obleke, umetno gretje, ohlajevanje ali prepih. Proti pregretju se telo bori s fizikalnimi izenačevalnimi podzavestnimi ukrepi. Pri pomanjkljivi oddaji toplote naraste telesna temperatura na uro do 1.2 °C, pri težkem delu in na primer pri desetkratnem povečanju presnavljanja na uro za 12 °C. Jasno je, da pri takem pregretju telesa nujno nastopajo znatne motnje. Sledi takojšnja oddaja toplote v glavnem na ta način, da se površina telesa pregreje in tako temperatura oddaja v sosednje ozračje, seveda če obstaja temperaturna razlika, nadalje z izžarevanjem površine telesa, z izparevanjem iz pljuč in kože. Telo torej ne more oddajati toplote, niti je izžarevati v primeru, če je temperatura zunanjega ozračja višja od temperature kože. V takem primeru jo oddaja z znojenjem.

V glavnem se naše telo z oddajo 1 litra znoja ohladi za ca. 600 kal. Pri sobni temperaturi in lahkem delu izločimo v delovnem dnevu ca. 1 liter znoja, dočim pri zelo suhem in toplem zraku na uro 1 liter. Uspešno znojenje in ohlajenje telesa je le na nepokritih delih telesa, sicer znoj obleka vpija in le počasi izhlapeva. Znojenje je odvisno od vlažnosti zraka in pri močni vlažnosti ozračja pride lahko do pregretja telesa.

Gibanje zraka 1 m na sekundo že čutimo kot veter in takoj se pokaže reakcija v tem, da se zviša oddaja ogljika in vode skozi pljuča in kožo. Na ta način se izenačujejo abnormalne temperature in stopnje vlažnosti. (na primer: delo pri 32 °C brez prepiha bo telo bremenilo, medtem ko pri 35 °C in prepihu isto delo telesu še prija).

Za delo v suhem in toplem ozračju na splošno ne nastopajo motnje v zdravstvenem počutju. Dana je možnost znojenja in s tem naravna ohladitev telesa. Pri delno višjih temperaturah pa je vprašanje, če znojenje zadošča za ohlajanje. Če telo ne zmore dovoljnega znojenja, oboli. Znosno je delo v suhem, vročem ozračju do 100 °C, celo 120 °C za kratek čas 5–12 minut, brez posledic. Zaščitna obleka stori svoje, zato se površina kože pozneje ogreje in prične se znojenje. V pljučih se na telesno temperaturo ogreti residualni in rezervni zrak najprej pomeša z vročim zrakom, potem se šele zviša splošna temperatura alveolarnega zraka. Šele če znojenje in s tem ohlajenje kože ne zadošča več in pride do pregretja alveolarnega zraka, nastopi pregretje telesa in s tem zvišanje telesne temperature, kar povzroča hitrejše dihanje,

zvišanje pulsa, nastopi občutek strahu in slabosti, pride do prekinitve pljučnega krvotoka zaradi strjevanja krvi. Žareče vroči plini, ki jih globoko vdihamo, hitro povzročijo prekinitve krvnega obtoka.

Praktično se človek privadi delu na vročini. Veliki in debeli ljudje niso prikladni za delo pod takšnimi pogoji, niti ženske. Tipični delavci za vročinska dela so suhi in se zaradi tega, ker nimajo masti kot izolirnega sloja na telesu, hitro ohlajajo. Če pa nekdo ni navajen dela pod takimi pogoji, se hitro pokažejo posledice in motnje v regulaciji telesne toplote. Zviša se telesna temperatura na 40 °C, pulz na 200 in več ter nastane kolaps. Nekako po 4 do 6 mesecih se telo privadi na take pogoje, vendar pri tem telesno tkivo izgubi mnogo vode in soli. V takem stanju se zviša znojenje za 20 do 40 % in s tem je dana večja možnost ohlajenja telesa. Znoj pa je reven na soli.

Posledice dela pod izredno vročimi pogoji so prehladi (bronhitis, pljučnice, revmatska obolenja, nadalje želodčne motnje zaradi mrzlih pijač). Nadalje nastopajo motnje pri oskrbi s krvjo, ker je potreben živahnejši dotok krvi v delovno muskulaturo in zaradi prekrvitve kože kot posledica oddaje toplote. Zvišani napor krvotoka oziroma srca zahteva nujno pri višji temperaturi v delovnem ozračju zvišanje porabe energije od 5 do 10 %, kar pa se izvrši na škodo telesne storilnosti.

(Dalje prihodnjič)

Ing. Vilman France

Organizacija vzdrževanja v zahodnonemških železarnah

Moderna služba vzdrževanja teži k preventivnemu načinu, to je, skuša odstraniti napake, še preden se pojavijo. Po domače bi se to reklo, zamenjati ali popraviti dele, preden nam popolnoma odpovedo in s tem povzročijo še večje težave. Pameten motorist n. pr. ne bo čakal, da se mu guma izliže do skrajnosti, nato mu jo bo pa v kakem kritičnem trenutku razneslo. Poleg velike nevarnosti karambola bi v tem primeru ostal na cesti in izdatkom za gumo se pridružijo dodatni stroški ter izguba časa. Cenejše je vsekakor ugotoviti življenjsko dobo dela in ga pravočasno zamenjati.

Pri vzdrževanju strojev modernih industrij, kjer je proizvodni proces zelo mehaniziran in kjer se dela na tekočem traku, so posamezni stroji in njihovi deli zaradi enakomernosti procesa tudi enakomerno obremenjeni in je razmeroma lahko ugotoviti njihovo življenjsko dobo. Treba je samo dlje časa statistično zasledovati lome in okvare in nato izdelati plan pregledov, popravil in zamenjav. Po tem načrtu se nato stroji vzdržujejo in vzdrževanje samo postane precej šablonska zadeva. Vsak vzdrževalec ima za svoj okoliš za vsak koledarski dan predpis, katere dele mora pregledati oz. zamenjati in ker je specialist za določena dela, mu gre to tudi hitro izpod rok. Nepredvidene okvare so redke in zastoji zmanjšani na minimum.

Teže je pa v metalurških objektih. Tudi tukaj stremijo k preventivi, vendar je težko najti racionalno rešitev z ozirom na pestrost naprav. Angleške in ameriške jeklarne na primer obnavljajo Siemens-

V senčnatem gozdičku
v Biogradu na moru
smo preživeli
prijetne dni

Martinove peči v rednem turnusu, ne glede na to, koliko so izrabljene, dočim jih Nemci večinoma kurijo, tako kot pri nas, do skrajnosti in jih nato popravljajo, kadar je to potrebno. Lažje je z modernimi valjarnami. Tu imamo lahko poedine dele, oz. celo kompletna ogrodja v rezervi in jih periodično menjamo. Večina železarn je konglomerat starih in modernih naprav in je zato treba najti neko kompromisno rešitev.

V Porurju, kjer je koncentrirana nemška železarska industrija, imajo vsa podjetja precej enako organizirano službo vzdrževanja. Načeluje ji takoj imenovani »strojni direktor«, ki je enakopraven metalurškemu in ostalim direktorjem sektorjev. Število vzdrževalcev po obratih je v odnosu do proizvodnih delavcev približno isto kot pri nas, daleč močnejša pa so vodstva vzdrževanja. V vsakem obratu sta namreč dve obratovodstvu: produkcijsko in vzdrževalno. Vzdrževalni obratovodja (pri nas asistent) je vedno starejši, izkušen strojni inženir, ki mu pomagajo trije ali dva mlajša inženirja in eden ali dva konstruktorja ali vsaj risarja. Poleg tega so tu še pisarniške moči za administrativne posle. Mimogrede povedano, je odstotek nameščencev znatno večji kot pri nas in vsaka administratorica v najbolj zakotni pisarni obvlada brezhibno strojepisje in stenografijo ter večina poleg nemščine tudi angleščino. Posebno pomembno je dejstvo, da ima vsako vzdrževalno obratovodstvo zelo popoln arhiv kopij, vseh načrtov naprav in strojev tistega obrata. Vse je urejeno z značilno nemško pedantnostjo in pri vsakem posvetovanju je takoj pri roki ustrezen načrt. Načrte vedno zahtevajo od liferanta stroja in so pogoj dobave. Stare naprave stalno prerisujejo in tako izpopolnjujejo arhiv. Posvetovanj in sestankov imajo veliko, vendar so vsi vnaprej pripravljeni in vodja nepotrebno besedičenje takoj prekine. Vse važne sklepe in odločitve administratorica stenografira in jih nato pismeno dokumentirajo.

Za vsak obrat enkrat letno določijo budžet vzdrževanja. Na podlagi izkušenj prejšnjih let izračunajo, koliko pfenigov na tono proizvodnje se bo porabilo za vzdrževanje in sicer ločeno za usluge mehanične delavnice, elektrodelavnice, zunanjih firm itd. Ta budžet je za vzdrževalnega obratovodjo obvezen in ga sme prekoračiti samo v izjemnih primerih z odobrenjem uprave podjetja. Kot rečeno se pa stroški prenašajo na tono proizvoda in pri večji proizvodnji ima vzdrževalni obratovodja tudi več sredstev na razpolago.

Grupa obratnih vzdrževalcev stalno pripravlja rezervne dele, tako da je čas vgraditve čim krajši. Rezervne dele naročajo v mehanični delavnici ali pri zunanjih firmah, vendar veliko preje, preden jih vgradijo. Mehanična delavnica ima redni rok dobave 3 ali več mesecev in se obljubljenih terminov točno drži. Zahtev »nujno« in »takoj« ne poznajo in stojijo na štališču »naroči pravočasno«. Rezervni deli so vskladiščeni v posebnem centralnem skladišču, ki vodi točno evidenco o porabi in potrebi naročanja novih. Organizacija naročanja in priprave dela je zelo izpopolnjena, vendar bi podrobnejši opis presegal okvir tega sestavka.

Vzdrževanje elektro naprav je enako organizirano kot opisana strojna služba. Za vse elektro naprave, posebno pa motorje, generatorje in transformatorje, vodijo točno evidenco s tremi centralnimi kartotekami. V prvi kartoteki so kartice motorjev razvrščene po zaporednih številkah. Motorji imajo namreč številke, ki se vrstijo od 1 do najnovejše. Če se motor uniči ali proda, ostane njegova številka nezasedena. Kartice vsebujejo vse tehnične podatke in podatke o popravilih in so opremljene z raznobarnimi jahači. Rumena barva n. pr. pomeni, da je motor pokvarjen in je v popravilu v domači delavnici, siva — da je v redu in v rezervi, modra, da je v popravilu pri zunanji firmi, brez jahača pa pomeni, da je v redu in vgrajen v obratu.

Druga kartoteka ima razvrščene kartice po delovnih mestih, tretja pa je tipna kartoteka, iz katere je takoj razvidno za vsak tip motorja, kje se nahaja in koliko takih motorjev je.

Elektro okvare in zastoji se beležijo na perforirane kartice, ki so podobne našim IBM karticam. Ta kartoteka daje možnost vsakovrstnih analiz, s pomočjo katerih je možno tako ugotoviti šibka mesta in vzroke okvar in zastojev.

Posebno poglavje je vzdrževanje žerjavov in ostalih transportnih naprav. Sistem je močno približan preventivi. Žične vrvi se pregledujejo vsak teden, ostali deli pa v daljših obdobjih. Rezultati pregledov se vpišejo v žerjavno knjigo in preglednik nosi odgovornost, če nastopi nepredvidena okvara.

Kakor je bilo rečeno v začetku, so zastoji minimalni in čas za popravila vedno zelo kratek. Ne bi mogel trditi, da so Nemci kaj večji strokovnjaki kot naši ljudje, odlikuje jih pa izreden smisel za organizacijo, disciplino in čut odgovornosti.

Pri nas bo potrebno okrepiti vodilni kader, če bomo hoteli modernizirati našo organizacijo vzdrževanja, istočasno pa poskrbeti za vzgojo mladih strokovnjakov, ki bodo nadomestili preizkušene mojstre, na katerih sedaj sloni naše delo.

Počitniško pismo z Barbata

V peti številki *Železarja* smo objavili članek z naslovom „Kje bomo preživeli letni dopust?“ V tem članku smo med drugim seznanili naše bralce s kraji, v katerih bodo preživeli svoj letni dopust člani našega kolektiva. Naše uredništvo je pred kratkim prejelo pismo iz otoka Raba, ki nam ga je poslal delovodja žične valjarne tov. Andrej Pleš in piše med drugim tudi tole:

Sindikalna organizacija jeseniške železarne je v letošnjem letu organizirala letovišča za svoje člane na več krajih. Kakor v Crikvenico, Opatijo in Biograd na moru odhaja vsak mesec tudi precej železarjev z Jesenic in Javornika na Barbat. Kraj je zelo lep in obdan s številnimi vinogradi. Tu ni videti in slišati hrupa avtomobilskih motorjev. Dnevno prihaja s kolesom na Barbat le pismonoša, ki prinaša pošto na otok Rab. Na Barbatu je zelo lepa plaža. Več kakor sto metrov daleč v morje je srednje velikemu človeku voda samo do prsi, tako da je kopanje primerno tudi za otroke in neplavače. Skoraj ni dneva, da ne bi organizirali izletov na sosednje otoke: na Otok ljubavi, otok Pag in Jablanico. Tja se lahko izletniki pripeljejo v enourni vožnji z motornim čolnom. Za organizacijo teh izletov je skrbel upravnik naše počit-

Otok Rab

niške kolonije na Barbatu, tov. Markelj Janko, za kar se mu najlepše zahvaljujemo. Na vsak način je treba omeniti izlet v kraj, kjer je bilo med II. svetovno vojno zloglasno taborišče. V tem taborišču je umrlo 4500 internirancev, velika večina od teh je bila Slovencev. Na žalostne dogodke iz II. svet. vojne nas spominjajo samo številni grobovi. V prvih povojnih letih je bilo pokopališče neurejeno, pozneje pa so grobišče primerno uredili in žrtvam fašističnega nasilja postavili lep spomenik.

Toliko o naših izletih, sedaj pa še nekaj o življenju samem v počitniški koloniji na Barbatu. Hrana je bila prav dobra, postrežba dobra in prenočišče odlično. Seveda bo treba odpraviti še nekaj pomanjkljivosti, kolikor se bo naša sindikalna organizacija v prihodnjem letu še odločila, da organizira počitniško kolonijo na Barbatu. Pereč problem je prav gotovo jedilnica, ki je ni. Kadar je bilo vreme lepo, smo jedli na dvorišču, v slabem vremenu pa v veži, kjer je bilo prostora komaj za 20 ljudi. Kubinja, kjer se pripravlja hrana za 63 ljudi, je v kletnem prostoru. Strežno osebje mora

Ob spomeniku
na Rabu smo
se poklonili
spominu mučenih
in pomrlih
internirancev

brano prinašati iz kubinje po ozkih stopnjicah do gostov, kar je zelo utrudljivo. Težave so tudi s pijačo. Voda je na Barbatu za nas Gorenjce skoraj neužitna. Vina, piva in ostalih pijač ni mogoče brniti, ker ni zato primerne prostora in hladilnih naprav.

V počitniški koloniji na Barbatu pogrešajo gostje zlasti zabavno življenje. To velja predvsem za tiste dneve, ko se ne morejo kopati in sončiti.

Primerne bi bile igralne karte, igra „Človek ne jezi se“, krogle za balinanje, kegljišče na vrvi in podobno. Te težave so do neke mere opravičljive, kajti počitniška kolonija na Barbatu je šele v razvoju. Prepričan sem, da bo sindikalna organizacija do prihodnje počitniške sezone napravila vse, kar bo v njeni moči, da bo bivanje na Barbatu še bolj prijetno, kakor letos.

Andrej Pleš

NA PRAKSI V FRANCOSKI ŽELEZARNI

Spomladi leta 1956 sem bil določen, da odidem kot štipendist francoske vlade za 6 tednov na prakso v neko francosko železarno. Ker je pri tem naša železarna izrazila določene želje, da bi se naj pri tem zanimal predvsem za izdelavo določenih kvalitete jekla in je bilo treba železarno, ki ima ta jekla v svojem proizvodnem programu, šele poiskati v Franciji, se je vsa stvar precej zavlekla. Tako je prišlo končno pa dveh letih do odločitve, da se moram javiti 21. aprila 1958 v Parizu na ministrstvu za gospodarske zadeve, kjer bom dobil nadaljnja navodila.

O potovanju do Pariza ni kaj povedati in je potekalo v najlepšem redu. V Pariz sem prispel v ponedeljek 21. aprila 1958 dopoldan in, ko sem pustil prtljago v nekem manjšem hotelu, sem se takoj napotil na ministrstvo za gospodarstvo, ki se nahaja na obrežju Seine.

Ko sem se oglasil na oddelku, ki ima na svoji skrbi štipendiste francoske vlade, so me že pričakovali in zelo prijazno sprejeli. Pri tem sem videl, da je štipendiranje tujih državljanov zelo na široko organizirano, kajti na tem oddelku se zbirajo štipendisti iz vseh mogočih delov sveta: od Južne Amerike preko Afrike in Azije do Evrope. Istočasno z menoj je prišel tudi štipendist iz Perzije, ki se je namerala specializirati v proizvodnji petroleja.

Formalnosti na tem uradu so bile zelo hitro opravljene. Dobil sem nakazilo za denar, ki sem ga dvignil v državni banki, posebno legitimacijo štipendista francoske vlade in navodilo, da se naj oglasim na ministrstvu za industrijo, kjer bom dobil nadaljnja navodila. Tam me je sprejel višji usluž-

benec tega ministrstva, ki ima funkcijo nekakšnega direktorja vseh inozemskih štipendistov francoske vlade in mi je dal glavne smernice za mojo prakso v Franciji. Vendar detajlnih navodil glede potovanja in ostalih podrobnosti tu nisem dobil, temveč mi je naročil, da se moram prihodnji dan dopoldan oglasiti še pri tajniku sindikata metalurških delavcev za socialne zadeve in stanovanja, kjer bom dobil dokončna navodila.

Drugi dan svojega bivanja v Parizu sem se dopoldne napotil na sindikat metalurških delavcev. Že sama stavba, v kateri ima sindikat svoje prostore, je zelo mogočna. Kaže, da je to zelo močna organizacija, ki ima tudi na državno upravo močan vpliv in je z njo zelo povezana.

Sprejet sem bil spet zelo prijazno, kakor do sedaj še povsod in tu sem dokončno zvedel vse potankosti v zvezi z svojo prakso.

Končno sem se javil še na našem poslaništvu in s tem so bile vse formalnosti v Parizu opravljene in lahko bi že v sredo odpotoval v Guegnon, to je mesto, v katerem se nahaja železarna, določena za mojo prakso. Ker pa je bilo že predhodno dogovorjeno, da pridem v Guegnon šele v četrtek, sem ostal še en dan v Parizu.

Svoje kratko bivanje v Parizu sem izkoristil, kolikor se je pač dalo, tudi za ogled najvažnejših znamenitosti, vendar je bilo premalo časa, da bi si vsaj površno ogledal vse važne stvari. O tem tudi ne bom pisal, ker je bilo o Parizu samem in njegovih znamenitostih pri nas že dosti napisanega.

Obračun osebnega dohodka z IBM stroji

Uvedba strojnega obračuna osebnih dohodkov sovpađa z novim obračunom dohodkov delavcev po brutto načelu, kar povzroča nemajhne težave pri pravilnem tolmačenju in razumevanju tega sistema obračunavanja. Razumljivo je, da se je strojni obračun moral prilagoditi novim predpisom in upoštevati vse predvidene spremembe. Pričujoči članek ima namen v grobem obrazložiti strojni obračun osebnih dohodkov in sicer tako, da bi bil razumljiv tudi tistim članom kolektiva, ki neposredno nimajo opravka z obračunavanjem osebnih dohodkov, splošno poznavanje obračuna pa jim je potrebno, da bi mogli kontrolirati svoje zaslužke. Strojni obračun osebnih dohodkov se v bistvu ne razlikuje od ročnega, vendar so oblikovno precejšnje spremembe, ki čestokrat nepoučenega zavedejo na napačno mišljenje, da si ga predstavlja kot silno kompliciranega. Pri ročnem obračunu prejme delavec en listič, na katerem ima ves obračun, medtem ko strojni obračun zaradi večje preglednosti in iz strojnotehničnih razlogov predvideva tri lističe: brutto prejмки, odbitki po listi in netto obračun. Razdeljen obračun je tudi potreben zaradi točnega prikaza zakonitih odbitkov, ki so v sedanjem obračunu novost in se morajo delavci na to sčasoma privaditi.

Šifriranje (oštevilčenje)

Pri točni opredelitvi nekega pojma, prostora ali osebe se v moderni organizaciji podjetja čisto poslužujemo številčnih oznak ali šifer, ki izključujejo dvomljivo opredeljevanje. Vzemimo samo naveden primer pri imenih. Lahko sta v podjetju zaposlena dva delavca z istim priimkom in imenom, še celo z isto letnico rojstva, ali kakšnim drugim podatkom. Ako hočemo določiti enega od teh delavcev, moramo čisto primerjati več podatkov. V primeru pa, ko so delavci oštevilčeni, odpade tako primerjanje, ker že sama številka, ali kot jo imenujemo šifra, točno opredeli delavca.

Šifra delavca

1	2	3	4	5
X	X	X	X	X

► tekoče oštevilčenje delavcev po evidenci v personalnem oddelku

Številka 7 na prvem mestu pomeni honorarno zaposlene, številka 8 na prvem mestu pa označuje uslužbenca.

Šifra stroškovnega mesta (obrat, delovno mesto)

1	2	3	4	5	6
X	X	X	X	X	X

► Grupa obratov ali dejavnost
► Obrat
► Stroškovno mesto v obratu
► Delovno mesto

Kakor je iz skice razvidno, opredeljujeta prvi dve mesti obrat, naslednji dve mesti stroškovno mesto in zadnji dve mesti delovno mesto.

Na primer: šifra 03 60 04

03 pomeni, da spada ta obrat v grupo visokih peči in sicer predstavlja kamnolom,

60 ponazarja kamnolom apnenca in

04 delovno mesto vrtalca.

Po istem principu je razdeljena vsa tovarna in je po tem ključu možno za vsako delovno mesto točno določiti šifro tako, da odpade kakršna koli zamenjava.

Šifra akordne grupe

1	2
X	X

► tekoče oštevilčevanje akordnih grup v okviru obrata.

Grupni akordi imajo oznako od 01—39, dočim individualni od 40 naprej. Na primer aglomeracija pri Visokih pečeh ima oznako 03, medtem ko razkladanje koksa, ker je to individualna norma, 40.

Vrsta kartice (VK)

Da lahko stroji izločujejo posamezne vrste kartic, so le-te označene z dvomestno številko. Vse kartice, ki se uporabljajo pri obračunu osebnega dohodka, imajo na prvem mestu 4.

Za obračun osebnih dohodkov imamo do sedaj sledeče vrste kartic (VK):

- 40 Temeljna kartoteka
- 41 Dohodki
- 42 Dohodki doplačila
- 46 Odbitki
- 47 Brutto kartica
- 48 Netto kartica

Gornja opredelitev kartic je važna le za direktne obračunovalce osebnih dohodkov (mezdni urad, IBM oddelek).

Vrsta plačila (VP)

Ker imamo več vrst dohodkov, ki se po svojem značaju različno obračunavajo, je potrebno vsako tako vrsto dohodka posebej označiti s šifro. Šifra je dvomestna in razdeljena v dekadnem sistemu:

- 01 Delo po normi
- 02 Delo po normi
- 03 Delo po normi
- 04 Delo po normi
- 11 Delo po času
- 12 Delo po času
- 13 Delo po času
- 14 Delo po času

- 28 Nadomestno delo
- 29 Kadri
- 21 Zasedanja
- 22 Šola
- 31 Plačani prazniki
- 34 Dopust redni plačani
- 35 Dopust izredni plačani
- 37 Zamude vlakov
- 39 PLZ, PV
- 47 Prekinjeno delo po višji sili
- 49 Suspenz v breme podjetja
- 50 Premije — grupne
- 51 Premije individualne
- 52 Pridnostni dodatek
- 53 Povišanje plač
- 54 Neizkoriščeni letni dopust
- 60 Posebni dodatek
- 61 Ločitveni dodatek
- 62 Plač. fin. knjig. v breme podj.
- 63 Instruktorski dodatek
- 68 Terenski dodatek
- 69 Dodatek za izpite
- 74 Orožne vaje
- 75 Enomesečna odpravnina
- 79 Suspenz v breme D. P.
- 83 Povračilo stroškov za vožnjo
- 58 Otežkočeni dodatek
- 77 Oskrbnina do 7 dni
- 76 Oskrbnina preko 7 dni
- 80 Otroški dodatek
- 81 Otroški dodatek dopl. +
- 82 Otroški dodatek odpl. —

Vrsta odbitkov (VO)

Slično kot vrsta plačila (PV) so razdeljeni tudi odbitki (VO). Šifra je dvomestna in razdeljena v dekadnem sistemu:

- 01 Predujmi — redni
- 02 Predujmi — izredni
- 10 Avto prevoz
- 11 Stanovanjska najemnina
- 12 Odškodnine
- 13 Kazni
- 14 Hrana
- 15 Stari dolg
- 19 Ostali odbitki
- 50 Avto prevoz — tuji
- 51 Stanovanjska najemnina — tuja
- 52 Sindikalna članarina
- 53 Članarina DIT
- 54 Član. dr. za var. tehniko
- 55 DOZ — zavarovalnina
- 56 Hranilna blagajna
- 57 Terjatve podj. ustan.
- 58 Terjatve posameznikov
- 59 Otroški dodatek
- 60 Krediti bank
- 61 Krediti trgovskih podjetij
- 69 Ostali odbitki

Brutto obračun prejemkov

Obratni evidencičarji, oziroma kjer teh ni, delovodje, izpisujejo dninske liste za vsakega posameznega delavca. Ob koncu meseca dostavijo seštete Dninske liste v mezdni urad, ki jih pregleda, izstavi ustrezne kartice in pošlje v IBM strojni oddelek. V oddelku kartice obdelajo in izpišejo brutto listo prejemkov ter pošljejo v mezdni urad v pregled in kontrolo.

Listič brutto prejemkov ima tri dele:

1. oznake (indikacije),
2. obračunane ure,
3. obračunani prejemki (dohodki).

Kot oznake (indikacije) so mišljeni vsi podatki, ki označujejo delavca, delovno mesto, tarifo, vrsto posla in slično.

Obračunane ure so navedene posebej za vso vrsto dela, vsako stroškovno mesto in vsako tarifo.

Po istem načelu so izračunani tudi prejemki. Vse vrste nadur (nadure 50 %, nedeljske 50 %) so v dinarskem znesku prikazane skupaj. (Glej sliko številka 1 znesek 1.070.—.)

Računska kontrola pravilnosti izračuna je zelo enostavna. Delavec v primeru na sliki štev. 1 je delal po normi (Vp — 01) 68 ur (brez nadur in nočnega dodatka) in 4 ure za manjkajočega. Po tarifi za to delo mu pripada din 7.704.— ($68 + 4 = 72 \times 107 = 7.704.—$), ker je v tem mesecu presegel normo za 132 %, znaša odgovarjajoči akordni pribitek din 2.465 ($7.704 \times 32 = 2.465.—$).

Pravilnost seštevcev na brutto lističu ugotovimo na ta način:

Nadure	din 1.070.—
Nočni dodatek	din 1.337.—
Akordni pribitek	din 2.465.—
Osnovni zaslužek	din 21.704.—
Dodatke	din 5.692.—
	<u>32.268.—</u>

Eventuelne CR- postavke, ki pomenijo munus, moramo odšteti.

Ako želimo vedeti, kakšno vrsto posla predstavlja vsaka vrstica na lističu, pogledamo v legendo drugega stolpca na sliki štev. 1 in vidimo, da je v našem primeru delal delavec po času (VP 11), po normi (VP 01), imel otežkočeni dodatek v znesku din 1.680.— (VP 58), boln. oskrbnina do 7 dni din 952.— (VP 77) ter otroški dodatek za enega otroka din 3.240.— (VP 80) in popravek otroškega dodatka za din 180 (Vp 82).

Na sliki štev. 1 so nadalje obrazloženi še nekateri stolpci, ki so pa popolnoma razumljivi.

Netto obračun — odbitki

Pri mesečnem obračunu prejme delavec poleg že omenjenega lističa brutto prejemkov še listič za osebne odbitke, v kolikor jih ima, (avtoprevoz, sindikalna članarina itd.) in listič za netto izplačilo (glej sliko štev. 2).

Vsi osebni odbitki, izvzemši predujmov in starega dolga, so izpisani eden pod drugim. Ob desni strani so šifre za vrste odbitkov, ki so natisnjeni na istem lističu. Vrsta teh odbitkov, ki jih imenujemo odbitki po listi (5530 dinarjev), pride v netto obračun, kot je označeno na sliki štev. 2 s črtkasto črto.

Netto obračun je neke vrste rekapitulacija brutto zaslužkov in odbitkov. K osebnim odbitkom prištejemo še zakonite odbitke in skupni znesek odštejemo od brutto dohodka. Listič netto izplačila ima štiri vrste. V prvi vrsti so splošne oznake: obrat, tarifa, del. štev. itd. V drugi vrsti imamo brutto zaslužek, ki je porazdeljen na obdavčljivi del in prosti del. Od obdavčljivega dela so obračunani zakoniti odbitki: družbeni prispevek, socialno zavarovanje in stanovanjski prispevek. Neobdavčljivi del so: oskrbnine, otroški dodatek in slično.

Tretja vrsta predstavlja osebne odbitke: odbitki po listi (o katerih smo že pisali), predujmi in stari dolg (preplačilo iz prejšnjega meseca). V četrti vrsti je čisto izplačilo, v kolikor je zaslužek večji od odbitkov; sicer se piše novi dolg, če je zaslužek manjši od odbitkov.

V primeru na sliki štev. 2 vidimo, da znaša:

Brutto zaslužek	din 32.268.—
Skupni zakoniti odbitki	din 10.971.—
Skupni osebni odbitki	din 9.770.—
Skupaj odbitki	<u>din 20.741.—</u>
Čisto izplačilo	<u>din 11.527.—</u>

POJASHILO K BRUTO PREJEMKOM

LEGENDA ZA VRSTO POSLA

Delo po normi	01
Delo po normi	02
Delo po normi	03
Delo po normi	04
Delo po času	11
Delo po času	12
Delo po času	13
Delo po času	14
Zasedanja	21
Šola	22
Nadom. dela	28
Kodri	29
Plač. prazniki	31
Dopust redni	34
Dopust izredni	35
Zamude vlakov	37
PLZ, PV	39
Prekinitev dela	47
Suspenz v br. podj.	49
Premije - gr.	50
Premije indiv.	51
Pridnostni dod.	52
Heizkor. letni dop.	54
Otežkočeni dod.	58
Posebni dod.	60
Ločitveni dod.	61
Instruk. dod.	63
Terenski dod.	68
Dodatek za izpite	69
Orožne vaje	74
Enomesečni odpr.	75
Boln. ostr. nad 7 dni	76
Boln. ostr. do 7 dni	77
Suspenz v br. d. pr.	79
Otroški dodatek	80
Otroški doplač.	81
Otroški odplač.	82
Porračilo strošk. za vožnjo	83

Tarifa po kateri sem plačan na svojem rednem delovnem mestu

Tarifa po kateri sem plačan na delovnem mestu, ki ga opravljam

Moj registrski številka v poročalnem oddelku

V tem mesecu sem presegel normo 132 %

Mesec na katerega se nanaša obračun

CREDIT ali minus postavka v obračunu se odšteva

Obrat t. d. m.	Tarifa	Del. štev.	Priimek in ime				Datum							
1 2 0 5	1 0 7	1 4 3 2 2	PRIMOŽIČ JANEZ				JUN 1958							
BRUTTO PRIJEMKI														
Obrat del. mese	Vrsta posla	Tarifa	Ur						Prejemki					
			nad. 50%	nad. 50%	nad. n. 100%	nočni 185%	dod. za man.	dejanske ure	nadure din.	nočni din.	akordni din.	% norme	osnovni din.	Skupaj din.
1 1 0 8	1 1	1 1 2				4 2		1 2 5		5 8 8			1 4 0 0 0	1 4 5 8 8
1 1 0 7	0 1	1 0 7	1 2	0 8	0 0	5 6	4	6 8	1 0 7 0	7 4 9	2 4 6 5	3 2	7 7 0 4	1 1 9 8 8
1 1 0 8	5 8	1 1 2												1 6 8 0
1 1 0 8	7 7	8 5						1 4						9 5 2
1 1 0 8	8 0													3 2 4 0
1 1 0 8	8 2													1 8 0
CR-minus			Štev. d. d.											
			1 2	0 8	0 0	9 8	4	2 0 7	1 0 7 0	1 3 3 7	2 4 6 5		2 1 7 0 4	3 2 2 6 8

Oprani sem dejansko delovnih dni

Ure, ki so osnova za dodatke

Dejanske ure za obračun

Moj dodatek za nadurno delo

Moj dodatek za nočno delo

Moj dodatek za akordno delo

Moj osnovni zaslužek brez dodatkov

Moji skupni bruto prejemki

Slika št. 1

Slika števil. 2

Obračun zakonitih odbitkov

Od 1. januarja t. l. dalje obračunavamo zasluške delavcev po brutto načelu. Starejši delavci se še prav gotovo spominjajo predvojnega in kratko dobo povojnega obračunavanja osebnega dohodka, ki je prav tako temeljil na brutto načelu. Pri netto načelu obračunavanja osebnega dohodka, ki smo ga imeli do sedaj, je podjetje samo plačevalo socialno zavarovanje in stanovanjski prispevek in delavec potemtakem ni imel vpogleda v svoj brutto zaslužek, ker je pač dobil specificirane le svoje netto zasluške.

Po sedanjem načinu obračunavanja pa delavcu odtegnemo od njegovega brutto zaslužka sledeče dajatve: proračunski prispevek, socialno zavarovanje in stanovanjski prispevek.

Proračunski prispevek obračunamo po posebni tabeli, ki je priložena, prav tako socialno zavarovanje (24 %) in stanovanjski prispevek (7 %). S tem seveda delavec pri svojem rednem zaslužku ni prikrajšan, ker so dosedanje netto tarife preračunane v brutto, v katerih so vse te dajatve zajete.

Ves dohodek delavca pa ni obdavčljiv. Po predpisih je točno predvideno, kateri del delavčevega zaslužka je obdavčljiv in kateri prost. Davka prosti so v glavnem dohodki na račun oskrbnin, otroški dodatek in slično.

V netto izplačilu imamo torej temu primerno dva okenčka za obdavčljivi del dohodka in za prosti del. Glej sliko štev. 2 druga vrsta: brutto zaslužek din 32.268.— od tega obdavčljivi del din 28.256.— in prosti del din 4.012.—

Torej obdavčljivi del dohodka din 28.256.— v našem primeru obdavčimo po tabeli, ki je priložena. Na strani

tabele vidimo, da pade naš dohodek v interval 28.200.— — 28.300.— in odčitamo pripadajoče dajatve:

Proračunski prispevek din 3.230.—

Soc. zav. in stan. prisp. din 7.741.—

Skupaj zakoniti odbitki din 10.971.—

Na ta način kontroliramo pravilno obračunane zakonite odbitke, ki jih vidimo v lističu netto izplačila v drugi vrstici. S to obrazložitvijo in priloženo tabelo lahko vsak delavec samostojno prekontrolira zakonite odbitke in ugotovi pravilnost obračuna.

Zaključek

Brutto obračun je že sam na sebi novost v obračunu osebnega dohodka, če pa k temu prištejemo še strojni obračun, je razumljivo, da se posamezniki takoj ne znajdejo, ker vsa ta sprememba le zahteva določen čas, da se ukorenini in udomači.

Poudarek pri strojnem obračunu je, kakor je že iz tega članka razvidno, na pravilnem vpisovanju izvirnih podatkov, ki tvorijo osnovo za obračun. Če obratni evdentičar le-te napačno vpiše, so tudi vsi izvedeni podatki napačni. Strojni obračun zahteva natančnost in doslednost evidence, ki je sicer zaželjena tudi v ročnem obračunu, a jo je težko kontrolirati.

Strojni obračun se v podjetju šele uvaja in je potemtakem razumljivo, da so tu pa tam še pomanjkljivosti in celo napake, vendar je nedvomno, da je iz meseca v mesec boljše.

Osnova prorač. prispevka iz oseb. dohodka nad dinarjev do dinarjev	Prorač. prispevek iz oseb. dohodka dinarjev	Prispevek za social. zavar. in stan. prispevek dinarjev	Vsega prispevki (2 + 3) dinarjev	Osnova prorač. prispevka iz oseb. dohodka nad dinarjev do dinarjev	Prorač. prispevek iz oseb. dohodka dinarjev	Prispevek za social. zavar. in stan. prispevek dinarjev	Vsega prispevki (2 + 3) dinarjev
1	2	3	4	1	2	3	4
138	200	10	28	3200	3300	320	1213
200	300	20	56	3300	3400	330	1251
300	400	30	84	3400	3500	340	1289
400	500	40	112	3500	3600	350	1326
500	600	50	139	3600	3700	360	1364
600	700	60	167	3700	3800	370	1402
700	800	70	195	3800	3900	380	1440
800	900	80	223	3900	4000	390	1478
900	1000	90	251	4000	4100	400	1516
1000	1100	100	279	4100	4200	410	1554
1100	1200	110	307	4200	4300	420	1592
1200	1300	120	335	4300	4400	430	1630
1300	1400	130	363	4400	4500	440	1668
1400	1500	140	391	4500	4600	450	1705
1500	1600	150	418	4600	4700	460	1743
1600	1700	160	446	4700	4800	470	1781
1700	1800	170	474	4800	4900	480	1819
1800	1900	180	502	4900	5000	490	1857
1900	2000	190	530	5000	5100	500	1895
2000	2100	200	558	5100	5200	510	1933
2100	2200	210	586	5200	5300	520	1971
2200	2300	220	614	5300	5400	530	2009
2300	2400	230	642	5400	5500	540	2047
2400	2500	240	670	5500	5600	550	2084
2500	2600	250	697	5600	5700	560	2122
2600	2700	260	725	5700	5800	570	2160
2700	2800	270	753	5800	5900	580	2198
2800	2900	280	781	5900	6000	590	2236
2900	3000	290	809	6000	6100	600	2274
3000	3100	300	839	6100	6200	610	2312
3100	3200	310	865	6200	6300	620	2350

1	2	3	4	1	2	3	4		
6300	6400	630	1758	2388	13800	13900	1380	3850	5230
6400	6500	640	1786	2426	13900	14000	1390	3878	5268
6500	6600	650	1813	2463	14000	14100	1400	3906	5306
6600	6700	660	1841	2501	14100	14200	1410	3934	5344
6700	6800	670	1869	2539	14200	14300	1420	3962	5382
6800	6900	680	1897	2577	14300	14400	1430	3990	5420
6900	7000	690	1925	2615	14400	14500	1440	4018	5458
7000	7100	700	1953	2653	14500	14600	1450	4045	5495
7100	7200	710	1981	2691	14600	14700	1460	4073	5533
7200	7300	720	2009	2729	14700	14800	1470	4101	5571
7300	7400	730	2037	2767	14800	14900	1480	4129	5609
7400	7500	740	2065	2805	14900	15000	1490	4157	5647
7500	7600	750	2092	2842	15000	15100	1500	4185	5685
7600	7700	760	2120	2880	15100	15200	1510	4213	5723
7700	7800	770	2148	2918	15200	15300	1520	4241	5761
7800	7900	780	2176	2956	15300	15400	1530	4269	5799
7900	8000	790	2204	2994	15400	15500	1540	4297	5837
8000	8100	800	2232	3032	15500	15600	1550	4324	5874
8100	8200	810	2260	3070	15600	15700	1560	4352	5912
8200	8300	820	2288	3108	15700	15800	1570	4380	5950
8300	8400	830	2316	3146	15800	15900	1580	4408	5988
8400	8500	840	2344	3184	15900	16000	1590	4436	6026
8500	8600	850	2371	3221	16000	16100	1600	4464	6064
8600	8700	860	2399	3259	16100	16200	1610	4492	6102
8700	8800	870	2427	3297	16200	16300	1620	4520	6140
8800	8900	880	2455	3335	16300	16400	1630	4548	6178
8900	9000	890	2483	3373	16400	16500	1640	4576	6216
9000	9100	900	2511	3411	16500	16600	1650	4603	6253
9100	9200	910	2539	3449	16600	16700	1660	4631	6291
9200	9300	920	2567	3487	16700	16800	1670	4659	6329
9300	9400	930	2595	3525	16800	16900	1680	4687	6367
9400	9500	940	2623	3563	16900	17000	1690	4715	6405
9500	9600	950	2650	3600	17000	17100	1700	4743	6443
9600	9700	960	2678	3638	17100	17200	1710	4771	6481
9700	9800	970	2706	3676	17200	17300	1720	4799	6519
9800	9900	980	2734	3714	17300	17400	1730	4827	6557
9900	10000	990	2762	3752	17400	17500	1740	4855	6595
10000	10100	1000	2790	3790	17500	17600	1750	4882	6632
10100	10200	1010	2818	3828	17600	17700	1760	4910	6670
10200	10300	1020	2846	3866	17700	17800	1770	4938	6708
10300	10400	1030	2874	3904	17800	17900	1780	4966	6746
10400	10500	1040	2902	3942	17900	18000	1790	4994	6784
10500	10600	1050	2929	3979	18000	18100	1800	5022	6822
10600	10700	1060	2957	4017	18100	18200	1810	5050	6860
10700	10800	1070	2985	4055	18200	18300	1820	5078	6898
10800	10900	1080	3013	4093	18300	18400	1830	5106	6936
10900	11000	1090	3041	4131	18400	18500	1840	5134	6974
11000	11100	1100	3069	4169	18500	18600	1850	5161	7011
11100	11200	1110	3097	4207	18600	18700	1860	5189	7049
11200	11300	1120	3125	4245	18700	18800	1870	5217	7087
11300	11400	1130	3153	4283	18800	18900	1880	5245	7125
11400	11500	1140	3181	4321	18900	19000	1890	5273	7163
11500	11600	1150	3208	4358	19000	19100	1900	5301	7201
11600	11700	1160	3236	4396	19100	19200	1910	5329	7239
11700	11800	1170	3264	4434	19200	19300	1920	5357	7277
11800	11900	1180	3292	4472	19300	19400	1930	5385	7315
11900	12000	1190	3320	4510	19400	19500	1940	5413	7353
12000	12100	1200	3348	4548	19500	19600	1950	5440	7390
12100	12200	1210	3376	4586	19600	19700	1960	5468	7428
12200	12300	1220	3404	4624	19700	19800	1970	5496	7466
12300	12400	1230	3432	4662	19800	19900	1980	5524	7504
12400	12500	1240	3460	4700	19900	20000	1990	5552	7542
12500	12600	1250	3487	4737	20000	20100	2000	5580	7580
12600	12700	1260	3515	4775	20100	20200	2010	5606	7621
12700	12800	1270	3543	4813	20200	20300	2020	5633	7663
12800	12900	1280	3571	4851	20300	20400	2030	5659	7704
12900	13000	1290	3599	4889	20400	20500	2040	5685	7745
13000	13100	1300	3627	4927	20500	20600	2050	5712	7787
13100	13200	1310	3655	4965	20600	20700	2060	5738	7828
13200	13300	1320	3683	5003	20700	20800	2070	5764	7869
13300	13400	1330	3711	5041	20800	20900	2080	5791	7911
13400	13500	1340	3739	5079	20900	21000	2090	5817	7952
13500	13600	1350	3766	5116	21000	21100	2100	5843	7993
13600	13700	1360	3794	5154	21100	21200	2110	5870	8035
13700	13800	1370	3822	5192	21200	21300	2120	5896	8076

1	2	3	4	1	2	3	4		
36300	36400	4445	9875	14320	43800	43900	5760	11792	17552
36400	36500	4460	9901	14361	43900	44000	5780	11817	17597
36500	36600	4475	9928	14403	44000	44100	5800	11842	17642
36600	36700	4490	9954	14444	44100	44200	5820	11867	17687
36700	36800	4505	9980	14485	44200	44300	5840	11892	17732
36800	36900	4520	10007	14527	44300	44400	5860	11916	17776
36900	37000	4535	10033	14568	44400	44500	5880	11941	17821
37000	37100	4550	10059	14609	44500	44600	5900	11966	17866
37100	37200	4565	10086	14651	44600	44700	5920	11991	17911
37200	37300	4580	10112	14692	44700	44800	5940	12016	17956
37300	37400	4595	10139	14734	44800	44900	5960	12040	18000
37400	37500	4610	10165	14775	44900	45000	5980	12065	18045
37500	37600	4625	10191	14816	45000	45100	6000	12090	18090
37600	37700	4640	10218	14858	45100	45200	6020	12115	18135
37700	37800	4655	10244	14899	45200	45300	6040	12140	18180
37800	37900	4670	10270	14940	45300	45400	6060	12164	18224
37900	38000	4685	10297	14982	45400	45500	6080	12189	18269
38000	38100	4700	10323	15023	45500	45600	6100	12214	18314
38100	38200	4715	10349	15064	45600	45700	6120	12239	18359
38200	38300	4730	10376	15106	45700	45800	6140	12264	18404
38300	38400	4745	10402	15147	45800	45900	6160	12288	18448
38400	38500	4760	10428	15188	45900	46000	6180	12313	18493
38500	38600	4775	10455	15230	46000	46100	6200	12338	18538
38600	38700	4790	10481	15271	46100	46200	6220	12363	18583
38700	38800	4805	10507	15312	46200	46300	6240	12388	18628
38800	38900	4820	10534	15354	46300	46400	6260	12412	18672
38900	39000	4835	10560	15395	46400	46500	6280	12437	18717
39000	39100	4850	10586	15436	46500	46600	6300	12462	18762
39100	39200	4865	10613	15478	46600	46700	6320	12487	18807
39200	39300	4880	10639	15519	46700	46800	6340	12512	18852
39300	39400	4895	10666	15561	46800	46900	6360	12536	18896
39400	39500	4910	10692	15602	46900	47000	6380	12561	18941
39500	39600	4925	10718	15643	47000	47100	6400	12586	18986
39600	39700	4940	10745	15685	47100	47200	6420	12611	19031
39700	39800	4955	10771	15726	47200	47300	6440	12636	19076
39800	39900	4970	10797	15767	47300	47400	6460	12660	19120
39900	40000	4985	10824	15809	47400	47500	6480	12685	19165
40000	40100	5000	10850	15850	47500	47600	6500	12710	19210
40100	40200	5020	10875	15895	47600	47700	6520	12735	19255
40200	40300	5040	10900	15940	47700	47800	6540	12760	19300
40300	40400	5060	10924	15984	47800	47900	6560	12784	19344
40400	40500	5080	10949	16029	47900	48000	6580	12809	19389
40500	40600	5100	10974	16074	48000	48100	6600	12834	19434
40600	40700	5120	10999	16119	48100	48200	6620	12859	19479
40700	40800	5140	11024	16164	48200	48300	6640	12884	19524
40800	40900	5160	11048	16208	48300	48400	6660	12908	19568
40900	41000	5180	11073	16253	48400	48500	6680	12933	19613
41000	41100	5200	11098	16298	48500	48600	6700	12958	19658
41100	41200	5220	11123	16343	48600	48700	6720	12983	19703
41200	41300	5240	11148	16388	48700	48800	6740	13008	19748
41300	41400	5260	11172	16432	48800	48900	6760	13032	19792
41400	41500	5280	11197	16477	48900	49000	6780	13057	19837
41500	41600	5300	11222	16522	49000	49100	6800	13082	19882
41600	41700	5320	11247	16567	49100	49200	6820	13107	19927
41700	41800	5340	11272	16612	49200	49300	6840	13132	19972
41800	41900	5360	11296	16656	49300	49400	6860	13156	20016
41900	42000	5380	11321	16701	49400	49500	6880	13181	20061
42000	42100	5400	11346	16746	49500	49600	6900	13206	20106
42100	42200	5420	11371	16791	49600	49700	6920	13231	20151
42200	42300	5440	11396	16836	49700	49800	6940	13256	20196
42300	42400	5460	11420	16880	49800	49900	6960	13280	20240
42400	42500	5480	11445	16925	49900	50000	6980	13305	20285
42500	42600	5500	11470	16970	50000	50100	7000	13330	20330
42600	42700	5520	11495	17015	50100	50200	7020	13355	20375
42700	42800	5540	11520	17060	50200	50300	7040	13380	20420
42800	42900	5560	11544	17104	50300	50400	7060	13404	20464
42900	43000	5580	11569	17149	50400	50500	7080	13429	20509
43000	43100	5600	11594	17194	50500	50600	7100	13454	20554
43100	43200	5620	11619	17239	50600	50700	7120	13479	20599
43200	43300	5640	11644	17284	50700	50800	7140	13504	20644
43300	43400	5660	11668	17328	50800	50900	7160	13528	20688
43400	43500	5680	11693	17373	50900	51000	7180	13553	20733
43500	43600	5700	11718	17418	51000	51100	7200	13578	20778
43600	43700	5720	11743	17463	51100	51200	7220	13603	20823
43700	43800	5740	11768	17508	51200	51300	7240	13628	20868

1	2	3	4	1	2	3	4		
51300	51400	7260	13652	20912	58800	58900	8760	15512	24272
51400	51500	7280	13677	20957	58900	59000	8780	15537	24317
51500	51600	7300	13702	21002	59000	59100	8800	15562	24362
51600	51700	7320	13727	21047	59100	59200	8820	15587	24407
51700	51800	7340	13752	21092	59200	59300	8840	15612	24452
51800	51900	7360	13776	21136	59300	59400	8860	15636	24496
51900	52000	7380	13801	21181	59400	59500	8880	15661	24541
52000	52100	7400	13826	21226	59500	59600	8900	15686	24586
52100	52200	7420	13851	21271	59600	59700	8920	15711	24631
52200	52300	7440	13876	21316	59700	59800	8940	15736	24676
52300	52400	7460	13900	21360	59800	59900	8960	15760	24720
52400	52500	7480	13925	21405	59900	60000	8980	15785	24765
52500	52600	7500	13950	21450	60000	60100	9000	15810	24810
52600	52700	7520	13975	21495	60100	60200	9030	15832	24862
52700	52800	7540	14000	21540	60200	60300	9060	15853	24913
52800	52900	7560	14024	21584	60300	60400	9090	15875	24965
52900	53000	7580	14049	21629	60400	60500	9120	15897	25017
53000	53100	7600	14074	21674	60500	60600	9150	15918	25068
53100	53200	7620	14099	21719	60600	60700	9180	15940	25120
53200	53300	7640	14124	21764	60700	60800	9210	15962	25172
53300	53400	7660	14148	21808	60800	60900	9240	15984	25224
53400	53500	7680	14173	21853	60900	61000	9270	16005	25275
53500	53600	7700	14198	21898	61000	61100	9300	16027	25327
53600	53700	7720	14223	21943	61100	61200	9330	16049	25379
53700	53800	7740	14248	21988	61200	61300	9360	16070	25430
53800	53900	7760	14272	22032	61300	61400	9390	16092	25482
53900	54000	7780	14297	22077	61400	61500	9420	16114	25534
54000	54100	7800	14322	22122	61500	61600	9450	16135	25585
54100	54200	7820	14347	22167	61600	61700	9480	16157	25637
54200	54300	7840	14372	22212	61700	61800	9510	16179	25689
54300	54400	7860	14396	22256	61800	61900	9540	16201	25741
54400	54500	7880	14421	22301	61900	62000	9570	16222	25792
54500	54600	7900	14446	22346	62000	62100	9600	16244	25844
54600	54700	7920	14471	22391	62100	62200	9630	16266	25896
54700	54800	7940	14496	22436	62200	62300	9660	16287	25947
54800	54900	7960	14520	22480	62300	62400	9690	16309	25999
54900	55000	7980	14545	22525	62400	62500	9720	16331	26051
55000	55100	8000	14570	22570	62500	62600	9750	16352	26102
55100	55200	8020	14595	22615	62600	62700	9780	16374	26154
55200	55300	8040	14620	22660	62700	62800	9810	16396	26206
55300	55400	8060	14644	22704	62800	62900	9840	16418	26258
55400	55500	8080	14669	22749	62900	63000	9870	16439	26309
55500	55600	8100	14694	22794	63000	63100	9900	16461	26361
55600	55700	8120	14719	22839	63100	63200	9930	16483	26413
55700	55800	8140	14744	22884	63200	63300	9960	16504	26464
55800	55900	8160	14768	22928	63300	63400	9990	16526	26516
55900	56000	8180	14793	22973	63400	63500	10020	16548	26568
56000	56100	8200	14818	23018	63500	63600	10050	16569	26619
56100	56200	8220	14843	23063	63600	63700	10080	16591	26671
56200	56300	8240	14868	23108	63700	63800	10110	16613	26723
56300	56400	8260	14892	23152	63800	63900	10140	16635	26775
56400	56500	8280	14917	23197	63900	64000	10170	16656	26826
56500	56600	8300	14942	23242	64000	64100	10200	16678	26878
56600	56700	8320	14967	23287	64100	64200	10230	16700	26930
56700	56800	8340	14992	23332	64200	64300	10260	16721	26981
56800	56900	8360	15016	23376	64300	64400	10290	16743	27033
56900	57000	8380	15041	23421	64400	64500	10320	16765	27085
57000	57100	8400	15066	23466	64500	64600	10350	16786	27136
57100	57200	8420	15091	23511	64600	64700	10380	16808	27188
57200	57300	8440	15116	23556	64700	64800	10410	16830	27240
57300	57400	8460	15140	23600	64800	64900	10440	16852	27292
57400	57500	8480	15165	23645	64900	65000	10470	16873	27343
57500	57600	8500	15190	23690	65000	65100	10500	16895	27395
57600	57700	8520	15215	23735	65100	65200	10530	16917	27447
57700	57800	8540	15240	23780	65200	65300	10560	16938	27498
57800	57900	8560	15264	23824	65300	65400	10590	16960	27550
57900	58000	8580	15289	23869	65400	65500	10620	16982	27602
58000	58100	8600	15314	23914	65500	65600	10650	17003	27653
58100	58200	8620	15339	23959	65600	65700	10680	17025	27705
58200	58300	8640	15364	24004	65700	65800	10710	17047	27757
58300	58400	8660	15388	24048	65800	65900	10740	17069	27809
58400	58500	8680	15413	24093	65900	66000	10770	17090	27860
58500	58600	8700	15438	24138	66000	66100	10800	17112	27912
58600	58700	8720	15463	24183	66100	66200	10830	17134	27964
58700	58800	8740	15488	24228	66200	66300	10860	17155	28015

1	2	3	4	1	2	3	4		
66300	66400	10890	17177	28067	73800	73900	13140	18805	31945
66400	66500	10920	17199	28119	73900	74000	13170	18826	31996
66500	66600	10950	17220	28170	74000	74100	13200	18848	32048
66600	66700	10980	17242	28222	74100	74200	13230	18870	32100
66700	66800	11010	17264	28274	74200	74300	13260	18891	32151
66800	66900	11040	17286	28326	74300	74400	13290	18913	32203
66900	67000	11070	17307	28377	74400	74500	13320	18935	32255
67000	67100	11100	17329	28429	74500	74600	13350	18956	32306
67100	67200	11130	17351	28481	74600	74700	13380	18978	32358
67200	67300	11160	17372	28532	74700	74800	13410	19000	32410
67300	67400	11190	17394	28584	74800	74900	13440	19022	32462
67400	67500	11220	17416	28636	74900	75000	13470	19043	32513
67500	67600	11250	17437	28687	75000	75100	13500	19065	32565
67600	67700	11280	17459	28739	75100	75200	13530	19087	32617
67700	67800	11310	17481	28791	75200	75300	13560	19105	32668
67800	67900	11340	17503	28843	75300	75400	13590	19130	32720
67900	68000	11370	17524	28894	75400	75500	13620	19152	32772
68000	68100	11400	17546	28946	75500	75600	13650	19173	32823
68100	68200	11430	17568	28998	75600	75700	13680	19195	32875
68200	68300	11460	17589	29049	75700	75800	13710	19217	32927
68300	68400	11490	17611	29101	75800	75900	13740	19239	32979
68400	68500	11520	17633	29153	75900	76000	13770	19260	33030
68500	68600	11550	17654	29204	76000	76100	13800	19282	33082
68600	68700	11580	17676	29256	76100	76200	13830	19304	33134
68700	68800	11610	17698	29308	76200	76300	13860	19325	33185
68800	68900	11640	17720	29360	76300	76400	13890	19347	33237
68900	69000	11670	17741	29411	76400	76500	13920	19369	33289
69000	69100	11700	17763	29463	76500	76600	13950	19390	33340
69100	69200	11730	17785	29515	76600	76700	13980	19412	33392
69200	69300	11760	17806	29566	76700	76800	14010	19434	33444
69300	69400	11790	17828	29618	76800	76900	14040	19456	33496
69400	69500	11820	17850	29670	76900	77000	14070	19477	33547
69500	69600	11850	17871	29721	77000	77100	14100	19499	33599
69600	69700	11880	17893	29773	77100	77200	14130	19521	33651
69700	69800	11910	17915	29825	77200	77300	14160	19542	33702
69800	69900	11940	17937	29877	77300	77400	14190	19564	33754
69900	70000	11970	17958	29928	77400	77500	14220	19586	33806
70000	70100	12000	17980	29980	77500	77600	14250	19607	33857
70100	70200	12030	18002	30032	77600	77700	14280	19629	33909
70200	70300	12060	18023	30083	77700	77800	14310	19651	33961
70300	70400	12090	18045	30135	77800	77900	14340	19673	34013
70400	70500	12120	18067	30187	77900	78000	14370	19694	34064
70500	70600	12150	18088	30238	78000	78100	14400	19716	34116
70600	70700	12180	18110	30290	78100	78200	14430	19738	34168
70700	70800	12210	18132	30342	78200	78300	14460	19759	34219
70800	70900	12240	18154	30394	78300	78400	14490	19781	34271
70900	71000	12270	18175	30445	78400	78500	14520	19803	34323
71000	71100	12300	18197	30497	78500	78600	14550	19824	34374
71100	71200	12330	18219	30549	78600	78700	14580	19846	34426
71200	71300	12360	18240	30600	78700	78800	14610	19868	34478
71300	71400	12390	18262	30652	78800	78900	14640	19890	34530
71400	71500	12420	18284	30704	78900	79000	14670	19911	34581
71500	71600	12450	18305	30755	79000	79100	14700	19933	34633
71600	71700	12480	18327	30807	79100	79200	14730	19955	34685
71700	71800	12510	18349	30859	79200	79300	14760	19976	34736
71800	71900	12540	18371	30911	79300	79400	14790	19998	34788
71900	72000	12570	18392	30962	79400	79500	14820	20020	34840
72000	72100	12600	18414	31014	79500	79600	14850	20041	34891
72100	72200	12630	18436	31066	79600	79700	14880	20063	34943
72200	72300	12660	18457	31117	79700	79800	14910	20085	34995
72300	72400	12690	18479	31169	79800	79900	14940	20107	35047
72400	72500	12720	18501	31221	79900	80000	14970	20128	35098
72500	72600	12750	18522	31272	80000	80100	15000	20150	35150
72600	72700	12780	18544	31324	80100	80200	15030	20172	35202
72700	72800	12810	18566	31376	80200	80300	15060	20193	35253
72800	72900	12840	18588	31428	80300	80400	15090	20215	35305
72900	73000	12870	18609	31479	80400	80500	15120	20237	35357
73000	73100	12900	18631	31531	80500	80600	15150	20258	35408
73100	73200	12930	18653	31583	80600	80700	15180	20280	35460
73200	73300	12960	18674	31634	80700	80800	15210	20302	35512
73300	73400	12990	18696	31686	80800	80900	15240	20324	35564
73400	73500	13020	18718	31738	80900	81000	15270	20345	35615
73500	73600	13050	18739	31769	81000	81100	15300	20367	35667
73600	73700	13080	18761	31841	81100	81200	15330	20389	35719
73700	73800	13110	18783	31893	81200	81300	15360	20410	35770

1	2	3	4	1	2	3	4		
81300	81400	15390	20432	35822	88800	88900	17640	22060	39700
81400	81500	15420	20454	35874	88900	89000	17670	22081	39751
81500	81600	15450	20475	35925	89000	89100	17700	22103	39803
81600	81700	15480	20497	35977	89100	89200	17730	22125	39855
81700	81800	15510	20519	36029	89200	89300	17760	22146	39906
81800	81900	15540	20541	36081	89300	89400	17790	22168	39958
81900	82000	15570	20562	36132	89400	89500	17820	22190	40010
82000	82100	15600	20584	36184	89500	89600	17850	22211	40061
82100	82200	15630	20606	36236	89600	89700	17880	22233	40113
82200	82300	15660	20627	36287	89700	89800	17910	22255	40165
82300	82400	15690	20649	36339	89800	89900	17940	22277	40217
82400	82500	15720	20671	36391	89900	90000	17970	22298	40268
82500	82600	15750	20692	36442	90000	90100	18000	22320	40320
82600	82700	15780	20714	36494	90100	90200	18030	22342	40372
82700	82800	15810	20736	36546	90200	90300	18060	22363	40423
82800	82900	15840	20758	36598	90300	90400	18090	22385	40475
82900	83000	15870	20779	36649	90400	90500	18120	22407	40527
83000	83100	15900	20801	36701	90500	90600	18150	22428	40578
83100	83200	15930	20823	36753	90600	90700	18180	22450	40630
83200	83300	15960	20844	36804	90700	90800	18210	22472	40682
83300	83400	15990	20866	36856	90800	90900	18240	22494	40734
83400	83500	16020	20888	36908	90900	91000	18270	22515	40785
83500	83600	16050	20909	36959	91000	91100	18300	22537	40837
83600	83700	16080	20931	37011	91100	91200	18330	22559	40889
83700	83800	16110	20953	37063	91200	91300	18360	22580	40940
83800	83900	16140	20975	37115	91300	91400	18390	22602	40992
83900	84000	16170	20996	37166	91400	91500	18420	22624	41044
84000	84100	16200	21018	37218	91500	91600	18450	22645	41095
84100	84200	16230	21040	37270	91600	91700	18480	22667	41147
84200	84300	16260	21061	37321	91700	91800	18510	22689	41199
84300	84400	16290	21083	37373	91800	91900	18540	22711	41351
84400	84500	16320	21105	37425	91900	92000	18570	22732	41302
84500	84600	16350	21126	37476	92000	92100	18600	22754	41354
84600	84700	16380	21148	37528	92100	92200	18630	22776	41406
84700	84800	16410	21170	37580	92200	92300	18660	22797	41457
84800	84900	16440	21192	37632	92300	92400	18690	22819	41509
84900	85000	16470	21213	37683	92400	92500	18720	22841	41561
85000	85100	16500	21235	37735	92500	92600	18750	22862	41612
85100	85200	16530	21257	37787	92600	92700	18780	22884	41664
85200	85300	16560	21278	37838	92700	92800	18810	22906	41716
85300	85400	16590	21300	37890	92800	92900	18840	22928	41768
85400	85500	16620	21322	37942	92900	93000	18870	22949	41819
85500	85600	16650	21343	37993	93000	93100	18900	22971	41871
85600	85700	16680	21365	38045	93100	93200	18930	22993	41923
85700	85800	16710	21387	38097	93200	93300	18960	23014	41974
85800	85900	16740	21409	38149	93300	93400	18990	23036	42026
85900	86000	16770	21430	38200	93400	93500	19020	23058	42078
86000	86100	16800	21452	38252	93500	93600	19050	23079	42129
86100	86200	16830	21474	38304	93600	93700	19080	23101	42181
86200	86300	16860	21495	38355	93700	93800	19110	23123	42233
86300	86400	16890	21517	38407	93800	93900	19140	23145	42285
86400	86500	16920	21539	38459	93900	94000	19170	23166	42336
86500	86600	16950	21560	38510	94000	94100	19200	23188	42388
86600	86700	16980	21582	38562	94100	94200	19230	23210	42440
86700	86800	17010	21604	38614	94200	94300	19260	23231	42491
86800	86900	17040	21626	38666	94300	94400	19290	23253	42543
86900	87000	17070	21647	38717	94400	94500	19320	23275	42595
87000	87100	17100	21669	38769	94500	94600	19350	23296	42646
87100	87200	17130	21691	38821	94600	94700	19380	23318	42698
87200	87300	17160	21712	38872	94700	94800	19410	23340	42750
87300	87400	17190	21734	38924	94800	94900	19440	23362	42802
87400	87500	17220	21756	38976	94900	95000	19470	23383	42853
87500	87600	17250	21777	39027	95000	95100	19500	23405	42905
87600	87700	17280	21799	39079	95100	95200	19530	23427	42957
87700	87800	17310	21821	39131	95200	95300	19560	23448	43008
87800	87900	17340	21843	39183	95300	95400	19590	23470	43060
87900	88000	17370	21864	39234	95400	95500	19620	23492	43112
88000	88100	17400	21886	39286	95500	95600	19650	23513	43163
88100	88200	17430	21908	39338	95600	95700	19680	23535	43215
88200	88300	17460	21929	39389	95700	95800	19710	23557	43267
88300	88400	17490	21951	39441	95800	95900	19740	23579	43319
88400	88500	17520	21973	39493	95900	96000	19770	23600	43370
88500	88600	17550	21994	39544	96000	96100	19800	23622	43422
88600	88700	17580	22016	39596	96100	96200	19830	23644	43474
88700	88800	17610	22038	39648	96200	96300	19860	23665	43525

Kratko pojasnilo

96300	96400	19890	23687	43577
96400	96500	19920	23709	43629
96500	96600	19950	23730	43680
96600	96700	19980	23752	43732
96700	96800	20010	23774	43784
96800	96900	20040	23796	43836
96900	97000	20070	23817	43887
97000	97100	20100	23839	43939
97100	97200	20130	23861	43991
97200	97300	20160	23882	44042
97300	97400	20190	23904	44094
97400	97500	20220	23926	44146
97500	97600	20250	23947	44197
97600	97700	20280	23969	44249
97700	97800	20310	23991	44301
97800	97900	20340	24013	44353
97900	98000	20270	24034	44404
98000	98100	20400	24056	44456
98100	98200	20430	24078	44508
98200	98300	20460	24099	44559
98300	98400	20490	24121	44611
98400	98500	20520	24143	44663
98500	98600	20550	24164	44714
98600	98700	20580	24186	44766
98700	98800	20610	24208	44818
98800	98900	20640	24230	44870
98900	99000	20670	24251	44921
99000	99100	20700	24273	44973
99100	99200	20730	24295	45025
99200	99300	20760	24316	45076
99300	99400	20790	24338	45128
99400	99500	20820	24360	45180
99500	99600	20850	24381	45231
99600	99700	20880	24403	45283
99700	99800	20910	24425	45335
99800	99900	20940	24447	45387
99900		20970	24468	45438

Od mesečnega osebnega dohodka nad 100.000 dinarjev se plača na račun:

1. proračunskega prispevka iz osebnega dohodka:

a) od osebnega dohodka do 100.000 dinarjev 21.000 dinarjev;

b) od presežka osebnega dohodka nad 100.000 dinarjev — 40%;

2. prispevka za socialno zavarovanje in stanovanjskega prispevka:

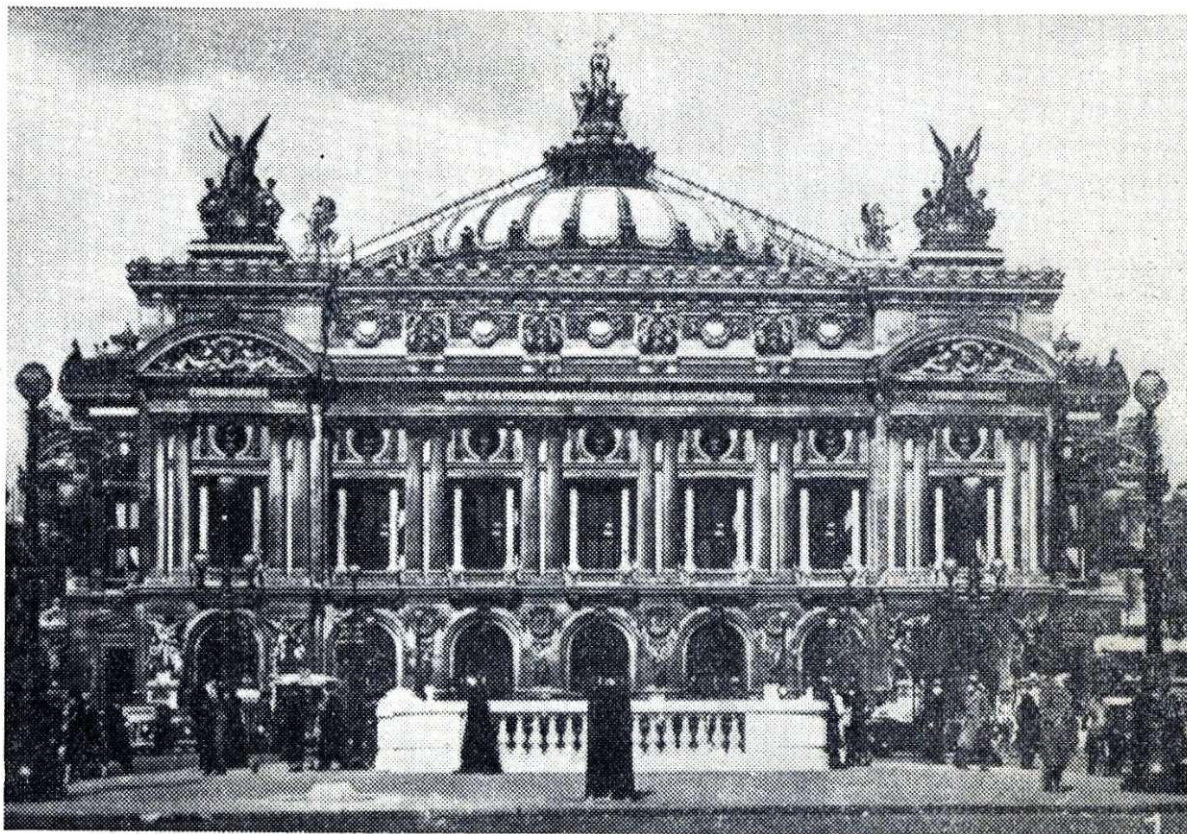
a) od osebnega dohodka do 100.000 dinarjev 24.490 dinarjev;

b) od presežka osebnega dohodka nad 100.000 dinarjev (zmanjšane za proračunski prispevek iz osebnega dohodka) — 31%.

1. Pri uporabi te tabele je treba poiskati v stolpcu 1 osebni dohodek, od katerega se obračunava proračunski prispevek. Če je znesek osebnega dohodka v razponu med številkami, navedenima v eni vrsti stolpca 1, je proračunski prispevek iz osebnega dohodka, ki je naveden v stolpcu 2, izračunan od prve številke v stolpcu 1 in velja za vse osebne dohodke, ki so večji od prve številke, pa do osebnega dohodka, ki je enak drugi številki v isti vrsti stolpca 1. Za osebni dohodek 18.500 dinarjev so torej prispevki izračunani in pokazani v vrsti, v kateri stojijo v stolpcu 1 številke nad 18.400 do 18.500, medtem ko so prispevki iz osebnega dohodka, ki je večji od 18.500 (na primer 18.501, 18.540, 18.570 itd.) in iz osebnega dohodka 18.600 dinarjev izračunani in pokazani v vrsti, v kateri so v stolpcu 1 številke nad 18.500 do 18.600 dinarjev.

2. Iz skupnega zneska prispevka za socialno zavarovanje in stanovanjskega prispevka v stolpcu 3 odpade na stanovanjski prispevek 22,581%, ostanek 77,419% pa pomeni prispevek za socialno zavarovanje.

**Velika Opera
ena poglavitnih
znamenitosti
Pariza**

Omenil bi samo eno stvar, ki je za vsakega tujca, ki pride v Pariz izredno važna, posebno pa je bila važna še za mene, ker sem imel dosti opravkov na različnih koncih Pariza.

Znano je, da je glavno mesto Francije vele mesto s približno šest milijoni prebivalcev in temu primerna je tudi velika njegova površina. Peš se pri takšnih razdaljah seveda nikamor ne pride in tujec, ki pride v Pariz brez lastnega vozila, je prisiljen uporabljati taksi ali pa podzemno železnico, po pariško »Metro«. Ker je taksi tudi primerno drag, medtem ko je podzemna železnica zelo poceni in istočasno zaradi gostega avtomobilskega prometa po cestah skoraj prav tako hitra kot taksi, je za vsakega turista in tujca v Parizu, ki nima preveč denarja, zelo važno, da se na podzemni železnici čimprej znajde in jo potem s pridom uporablja.

Obratovanje podzemne železnice v francoski prestolnici je tako izvrstno organizirano, da se jo lahko vsak, ki pride v Pariz, v najkrajšem času navadi uporabljati. Na vseh postajah so zemljevidi Pariza, na katerih je pregledno zarisano celotno omrežje podzemne železnice. Na vseh važnejših postajah pa so ti zemljevidi izpopolnjeni še na ta način, da se poleg njih nahaja seznam vseh postaj po abecednem redu in če pritisnemo na gumb poleg imena postaje, se na zemljevidu posvetijo lučke pri posameznih postajah in tako spoznamo najkrajšo progo do zaželenega kraja. Na posameznih postajah so zelo jasno označeni izhodi in prehodi za prestopanje na drugo linijo, v vsakem vagonu pa se prav tako nahaja manjši zemljevid za dotično linijo z vsemi priključki in postajami, tako da se vsak potnik lahko pravočasno pripravi za izstop in ni treba šteti ter paziti na posamezne postaje.

Pri tako izvrstni organizaciji je možno, da lahko tudi tujci v najkrajšem času uporabljajo podzemno železnico kot zelo hitro in ceneno prevozno sredstvo. To sem se tudi sam prepričal, ko sem se med bivanjem v Parizu samo enkrat peljal s taksijem in to ob prihodu z železniške postaje do hotela, medtem ko sem kasneje vsa pota opravil s podzemno železnico, čeprav sem bil prvič v Parizu.

V četrtek, 24. aprila zjutraj, sem se odpeljal s postaje Austerlitz z brzim vlakom proti Guegnonu, ki leži približno 320 km južno od Pariza, v srednji Franciji, departman Saone in Loire. Ker leži mesto Guegnon, v katerem se nahaja železarna »Forges de Guegnon«, 16 km oddaljeno od železniške postaje, me je na zadnji postaji pričakoval avto iz železarne, s katerim sem se pripeljal do svojega cilja.

Ob prihodu v železarno me je sprejel sekretar podjetja, ki me je takoj odvedel k direktorju, kjer so me že pričakovali. Direktor je bil zelo simpatičen mož, ki je bil še pred nedavnim šef jeklarne v neki drugi železarni. Zaradi tega sva bila takoj v krepki strokovni debati, kjer me je naravnost bombardiral z raznimi strokovnimi vprašanji iz jeklarstva, tako da sem mu komaj utegnil odgovarjati. Kasneje mi je sekretar podjetja zaupal, da je pri tej debati mož preizkušal moje znanje.

Direktor me je ob koncu razgovora predstavil tudi šefu jeklarne, ki me je potem odpeljal v svoj obrat, da sem si ga ogledal, ker sem prihodnji dan nastopil svojo prakso.

(Se nadaljuje)

Vasi pod Stolom

so dobile novo šolo in vodovod

V okviru prireditev, ki so bile v počastitev jese-niškega občinskega praznika, je bila tudi velika gospodarska manifestacija, ko so izročili na terito-riju Krajevnega odbora Žirovnica svojemu namenu novo zgrajeno šolsko poslopje in novodograjeni vo-dovod. Za delovne ljudi teh vasi sta ta dva važna objekta velika gospodarska pridobitev. O vodovodu so govorili že v stari Jugoslaviji, saj so ga razni politični voditelji stare Jugoslavije obljubili na pred-volilnih sestankih, toda do uresničitve tega je prišlo šele v novi, socialistični Jugoslaviji.

Dne 3. 8. 1958 je dopoldne otvoritveno slavnost pred novozgrajenim šolskim poslopjem pričel pred-sednik gradbenega odbora, tov. Pretnar Franc. Po-zdravil je navzoče in goste ter orisal težave in uspehe okoli gradnje vodovoda in šole. Za njim je govoril predsednik ObLO Jesenice, tov. Treven Franc

ki je poudaril, da imamo zgrajena dva tako važna objekta samo zato, ker ima oblast v rokah delovno ljudstvo, ker ne poberejo več dobička iz naših tovarn in podjetij razni delničarji in drugi. Vodovod, ki so ga dogradili, je stal okrog 70 milijonov, novo šolsko poslopje pa 75 milijonov. Po govoru tov. Trevna sta stopila k njemu pionirka in pionir in se zahvalila njemu in vsem delovnim ljudem s šopkom gorenjskih nageljnov. V imenu vseh učencev šole sta obljubila, da se bodo poslej še bolj pridno učili.

Radostna srca učencev in staršev pa je še bolj razvnela domača godba na pihala. Šolski upravitelj je sprejel ključ nove šole ter povabil vse na ogled nove stavbe. Čeprav je to šele del zgradbe, ki je v načrtu, lahko stavba že sama služi svojemu namenu. Šola ima centralno kurjavo, zvočno aparaturu in vodo po vseh razredih. Nova šola ima tudi kopalnico s tuši, prostore za mlečno kuhinjo, prostorno šolsko delavnico, prostore za šolsko delavnico, prostore za šolsko vodstvo, zbornico, prostore za predavanje s filmi, risalnico, kabinete in seveda šest moderno opremljenih učilnic. Žal v tem delu zgradbe ni bila planirana telovadnica. Učenci, še bolj pa starši, so bili navdušeni nad lepo opremljenimi šolskimi prostori.

Mnogi starejši so se vsedali v moderne šolske klopi in vzdihovali: »Škoda, da nismo več šolarji!« Vpraševali so se, ali bodo znali naši otroci dovolj ceniti to, kar imajo. Vsem je zvenela v ušesih pesem:

»LEPO JE V NAŠI DOMOVINI BITI MLAD!«

— S —

Upokojenci bodo dobili nov „Monte Carlo“

Ko so pred dobrimi dvajsetimi leti mestni očetje Jesenic postavili ob takrat še neasfaltirani Gosposvetski cesti s pomočjo raznih ustanov in posameznikov lične klopi za odpočitek, so takratni upokojenci kmalu ugotovili, da to ni prikladno zanje. Velika množina cestnega prahu jim je legala na že itak od tovarniškega prahu in dima razjedena pljuča. Zato so iskali zanje primernejšega kotička, kjer bi kolikor toliko v miru in brez dima pokramljali med seboj in vrgli partijo taroka. Odločili so se za »Teletnek« na skalo. Med seboj so zbirali denar in po »kovaču« kupovali krajnike, s katerimi so si zgradili prvi »Monte Carlo«, kakor so ga v šali imenovali. Vendar jim ta lesena baraka v zimi ni dajala primerne zatočišča.

Zglasili so se pri vodstvu tovarne in na občini in prosili, naj se jim postavi primernejša zgradba. Občina je takoj odkazala idealni prostor na Razgledni poti in bila pripravljena prispevati del sredstev, ostalo pa je prevzela tovarna. Tako so leta 1938 prišli upokojenci do lične, sicer lesene stavbe, v kateri so se shajali.

Dvajset let je stavba služila svojemu namenu, odhajali so stari, prihajali novi, obiskovalcev - upokojencev je bilo vedno dovolj. Zadnji dve leti pa, ko so upokojenci prihajali v svoj dom, so nič kolikokrat ugotovili, da so jim neznani zlikovci vlomili v njihov »Monte Carlo«, jim pokradli igralne karte in naredili drugo škodo. V letošnji zgodnji pomladi pa so jim ti sumljivi tipi to zatočišče dobesedno demolirali. Razbili so jim vsa okna, požgali razne slike, polomili del opreme, tako da stavba praktično ni mogla več služiti svojemu namenu. Z velikim ogorčenjem so starčki gledali ta vandalizem. Vendar niso obupali. Znova so se zatekli po pomoč na občino in v tovarno, kjer so našli polno razumevanja. Zbrali so se zastopniki občine in tovarne ter skupno z upokojenci na

Novo šolsko poslopje v Žirovnici

Foto:Torkar

licu mesta sklenili popraviti svoj domek, da bo vreden jeseniškega upokojenca. Upokojenci sami so prijeli za krampe in lopate in začeli izravnnavati teren, občina in tovarna pa sta prevzeli ostala dela in kritje stroškov. Začeli so dovažati potrebni material za adaptacijo stavbe, priskočila je na pomoč vajeniška šola in izkopala in zasula 130 metrov dolgo traso novega vodovoda, prišel je center predvojaške vzgoje in prenašal gradbeni material od ceste do same stavbe. In še tovarniški gasilci so obljubili svojo pomoč in že pomagajo izravnnavati prostor okrog doma. Tudi upokojenci niso samo gledali, čez dve- sto ur prostovoljnega dela imajo posamezniki in teh ni malo. Neumorni Jaka Lavsegar vodi »komando« in se posvetuje s tehničnim vodjem dela, tov. Božičem Lojzetom.

Stavba bo zidana, visoko pritlična, spodaj bosta dva primerna prostora za upokojence, zgoraj malo stanovanje za hišnika, ki bo istočasno čuvaj, da se ne bo mogel ponoviti letošnji vandalizem. Tudi notranja oprema bo de-

loma nova, deloma premeščena od druge. Upokojenci bodo prostor okrog stavbe zasadili s cvetjem, drevjem in lepimi grmovjem tako, da bo tudi okolica lepa za oko. Dela prav dobro napredujejo in če le ne bo vreme preveč nagajalo, upokojenci upajo, da se bodo konec septembra, za proslavo 10-letnice svojega društva, že vselili v svoje obnovljene prostore. Mi jim iz srca želimo, da bi večer svojega življenja v prenovljenih prostorih uživali srečno in v miru do skrajnih meja zemeljskega življenja. Porabljamo pa tudi to priliko, da se v imenu upokojencev iskreno zahvalimo vsem, ki so že, ali pa še bodo na kakršenkoli način pripomogli k temu, da bodo naši upokojenci prišli do svojega, zanje tako potrebnega kotička, kjer bodo debatirali med seboj in si krajšali čas s čitanjem, igranjem šaha, ali s tarokom. Upokojenci imajo prijetno zavest, da niso osamljeni, ampak, da naša socialistična družba misli nanje in se trudi na vse načine, da bi jim poplačala to, kar so storili zanj.

Vrli »veterani«
so složno in
mladeniško
zavihali rokave,
da bo »Monte Carlo«
čimprej pod streho

Foto: Jaka Čop

Taborili smo pri Puli

Kakor vsako leto, tako smo tudi letos jeseniški taborniki preživeli 14 dni ob lepem Jadranu, v Fažani pri Puli. V borovem gozdičku smo postavili platnene hišice, v katerih si je 53 naših članov uredilo stanovanje. V tabor, ki je že stal v senci gozdička, smo prispeli 18. julija zjutraj. Medtem ko smo se razporedili po vodih in uredili šotore, so nam kuharice že pripravile kavo, tako da smo za prvo silo pogasili žejo. Potem je bil prvi zbor, na katerem sta spregovorila taborovodja tov. Jeklar in pedagoški vodja profesor Kuster in nam tako dala prve napotke in dnevni program, po katerem smo se ravnali vsi člani tabora. Naslednji dan smo se dokončno uredili in naše taborniško življenje se je začelo. Ob 7. uri zjutraj nas je zbudila piščalka taborovodje. Ko sem zlezal iz šotora z napol odprtimi očmi, sem zagledal ostale zbrane sredi tabora. Vsa vrsta se je pomikala proti kuhinji k zajtrku, toda taborovodja jih je ustavil z bese-

damj: »Zajtrk zavzema po vrstnem redu šele četrto mesto.« Seveda telovadbe, umivanja, posebno pa dviganja zastave nismo smeli pozabiti. Po telovadbi smo se zbrali okoli droga in vodnik dežurnega voda je začel dvigati zastavo, ostali smo zapeli našo himno »Tabor stoji«. Šele sedaj je bil na vrsti težko pričakovani zajtrk. Kava in kruh s sirom sta se prav gotovo vsem prilegla. »Ali se gremo lahko že kopat?« smo vpraševali in začeli siliti v slano morje. V vođo pa nismo prišli, kajti zvedeli smo, da bo najprej taborna šola. Ta šola je bila del našega kulturnega programa. Predaval je lahko vsak, iz katerega koli področja: zgodovine, zemljepisa, tehnike, športa itd. Vsekakor je bila ta šola za nas koristna, saj smo zvedeli marsikaj novega, predvsem pa veliko o Istri in Puli, ki sta velikega zgodovinskega in danes tudi gospodarskega pomena. Veliko smo govorili o amfiteatru, ki so ga Rimljani zgradili v Puli in je danes najbolj

ohranjen spomenik te vrste. V tej veliki areni so se skozi desetletja zbirale množice ljudi, predvsem bogatašev na takratne tradicionalne prireditve. Mnogo smo govorili tudi o ostalih zgodovinskih zanimivostih Pule in ostale Istre, ki vsako leto privabijo mnogo domačih in tujih izletnikov. Zato upam, da so naši člani poleg počitka in razvedrila pridobili na taborjenju tudi nekaj znanja.

Po šoli je prišla na vrsto najbolj zanimiva točka dnevnega reda — kopanje. Kakšno je bilo veselje mladih Gorenjcev, ko so zaplavali v slani vodi, si lahko sami predstavljate. Ni nas motilo, ker je bila plaža kamnita, saj nas vedno spremlja naš zakon: »Tabornik je skromen«. Na kopanje smo šli vsi, razen dežurnega voda. Naš tabor je imel 5 vodov. V vsakem vodu je 9 članov. Posamezni vod je dežuren vsak peti dan in mora takrat ostati v taboru, paziti na red in pomagati v kuhinji. S hrano smo bili dobro preskrbljeni. Malicali smo dvakrat dnevno. Kosilo je bilo vedno zelo izdatno, saj smo potem vedno za dve uri legli k počitku. Po popoldanskem počitku smo bili spet na morju, kjer smo se kopali ter igrali razne igre v vodi in na suhem vse do večerje.

»Ura je 6!« je zaklical vodnik dežurnega voda in morali smo se vrniti s kopanja v tabor. Čakala nas je prijetna naloga. Tabor se je razdelil na dva dela: eni so šli po drva za taborni ogenj, drugi pa so sestavljali veseli program. Nenadoma sem se spomnil, da imam prazen želodec, ker je iz kuhinje prijetno zadišalo. Taborovodja je tedaj dal znak za večerni zbor; spet smo zapeli našo himno ob spuščanju državne zastave. Taborovodja je podal vrstni red posameznih opravil večera: 1. večerja, 2. taborni ogenj, 3. razporeditev straž, 4. spanje. Po večerji smo se zbrali okoli ognja in govorili smo vsevprek, potem pa smo izvedli svoj program. Nastopali so pevci, recitatorji, humoristi itd. Naš program je vedno zelo pester. Ena od točk je bila tudi tale: Pred učiteljem 2. razreda osnovne šole je kopica otrok. Vestnega Pepčka pa danes še ni bilo in seveda so ga takoj pogrešili. Nenadoma pa je Pepček vstopil. Na učiteljevo vprašanje, kje je bil, je odgovoril: »Iskal sem denar, ki ga je izgubila neka gospodična.« »Saj je bilo že dovolj drugih ljudi, da bi pomagali iskati denar in ti bi lahko pravočasno prišel v šolo«, je rekel učitelj. Pepček pa se je zagovarjal, da kljub temu ne bi mogel priti, ker je stal na denarju. Takih in podobnih humorističnih skečov je bilo dovolj, zato dobre volje ni zmanjkalo. K našemu ognju smo povabili tudi tabornike iz sosednjih taborov: Škofjeločane, Kranjčane in Kranjskogorce. Taki obiski so bili koristni, ker smo se med seboj spoznali in okrepili tovariške odnose. Ko so se kazalci na uri pomaknili k številki 10, smo legli k počitku. V taboru ni bilo slišati ničesar več, razen straž,

ki so se razpostavile na svoja mesta. Straže so se menjavale na vsaki 2 uri. O svojih doživetjih v času nočne straže so nam taborniki vsako jutro poročali na dolgo in široko.

Tak je bil naš dnevni program. In še nekaj o našem izletu na otok Stenjak. Na otoku je Zdravstveni dom v katerem se zdravi veliko slovenskih otrok in le-ti so bili našega obiska zelo veseli, ob slovesu pa so nam še dolgo mahali v pozdrav.

Tak so hitro minili dnevi v našem taboru in morali smo se vrniti. Za nami je prišla v Fažano druga skupina, ki je pravtako preživela 14 prijetnih dni ob morju. Naši člani so bili zadovoljni in drugo leto bomo šli spet v Fažano.

Vindišar Jože

Preživeli borci Cankarjevega bataljona so se zbrali na Obranci in pri Valvazorju

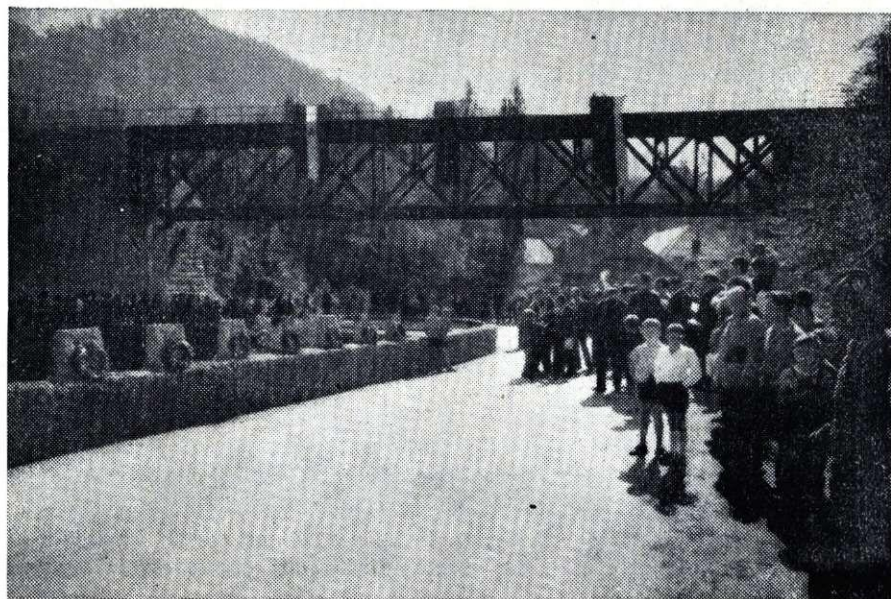
Letos je minulo 17 let, odkar je bila ustanovljena Cankarjeva četa. Število članov te čete je pozneje tako poraslo, da je bil ustanovljen v letu 1942 Cankarjev bataljon. V Cankarjevi četi oziroma bataljonu so bili znani revolucionarji z železarskih Jesenic, ki so se borili dolga desetletja proti izkoriščanju človeka po človeku in za pravice delavskega razreda. Kadar se spominjamo prve oborožene edinice v našem okolišu, tedaj se moramo nehote spomniti jeseniških revolucionarjev, ki so padli v času ljudske revolucije. To so bili ljudje, vajeni razmer, kakršne so obstojale pri ilegalnem delu pred II. svetovno vojno. Skoraj vsi so presedeli tedne in mesece po zaporih, poznali pa so tudi dokaj dobro koncentracijska taborišča v Bilečih, Ivanjici itd. Kljub temu terorju pa so bili pripravljeni že v prvih dneh okupacije organizirati oborožen upor proti okupatorju in njihovim pomagačem. Delavci-komunisti iz železarskega revirja se se pravočasno odločili za svoj odhod v gozdove. Za boj proti okupatorju ter za osvoboditev domovine so pri-

dobili tudi druge, napredno misleče delavce z Jesenic in Javornika in tako je že v mesecu juliju bila zbrana četa borcev, ki je pripravila za tiste čase dokaj drzno akcijo v Mostah pri Žirovnici. Namen te akcije je bil uničiti oba lesena cestna mostova. Vse bi bilo prav in v redu, če ne bi vmes posegla izdajalska roka znanega gestapovca in hitlerjevca Koritnika. Le ta je zavohal taborišče prvih partizanov. Kljub temu, da jih je napadel številno močnejši sovražnik, so sprejeli borbo, pri tem pa sta padla prva dva partizana na Gorenjskem. Ferdo Koren in Viktor Arzenšek. To je bil istočasno tudi prvi oboroženi spopad partizanov z okupatorjem v Sloveniji. Sreča v nesreči je bila, da so se prav v tistem času vračali iz Most partizani, ki so uspešno opravili svojo akcijo in udarili pravočasno Nemcem v hrbet. Tako so okupatorju preprečili uničenje taborišča, v nasprotnem primeru pa bi se povečalo tudi število žrtev pri partizanih, ki so jih napadli Nemci. V spomin na ta dan praznujemo na Jesenicah svoj občinski praznik, in se hkrati spominjamo slavnih in junaških dejanj prvih partizanov na Gorenjskem.

Brez dvoma so bili partizani zadovoljni z prvo borbo proti okupatorjem na Obranci. Kmalu nato so si izbrali za svoje novo bivališče Baragovo kočo pod Stolum nad Zabreško planino. Tu so preživeli nekaj mesecev, večkrat minirali vodovodne cevi v Javorniških rovtih, pretrgali so električne kable, na dnevnem redu pa so bile tudi trosilne akcije in to v Jesenicah samih. Sredi hude zime, 20. februarja 1942, pa so jih spet napadli Nemci. Snega je bilo 2 metra, toda partizani so se pod vodstvom Poldeta Stražišarja umaknili na Stol. Partizani in Nemci so se spoprijeli vrh Stola pri Prešernovi koči, kjer je borba trajala več ur. Pri tej akciji je padel Koder Joža, ostali partizani pa so se uspeli umakniti v dolino Žingarice. Tudi Nemcem je trda predla tistega dne v borbi s partizani. „Marsikateremu Nemcu so tega dne pomagali partizani, da je prišel hitreje v nebesa kakor običajno,

kajti padel je vrh Stola“. Partizani so kljub visokemu snegu in težkim pogojem zaradi hude zime uspelo prestali težko preizkušnjo, izkazalo pa se je, da je Lukmannova akcija v celoti propadla, kljub temu, da so Nemci naslednje dni na dolgo in široko pisali in se hvalili o dokončnem uničenju „gošarjev“. Toda krepko so se zmotili. Vsaka uspešna akcija, ki so jo izvedli naši partizani, je njihove vrste le pomnožila, Nemci so odslej imeli s partizani vedno več težav. V juniju leta 1942 se je iz čete formiral istoimenski bataljon. Le-ta je začeto delo nadaljeval in se preko akcij požiga železniškega mostu v Mostah pri Žirovnici, razbitja postaje in občine v Žirovnici, požiga žage v Belci in iztirjenja tovornega vlaka pri Lipcah, miniranja daljnovoda in v nešteti akcijah proslavil kot dostojen naslednik Cankarjeve čete. V spomin na prve borbe naših partizanov so se zbrali preživeli borci Cankarjevega bataljona dne 22. julija 1958 pri Valvazorjevi koči pod Stolum. Kljub slabemu vremenu so lepo proslavili 17-letnico prve partizanske edinice v našem okolišu. Zbranim partizanom je govoril prvoborec Franc Konobelj-Slovenko, tega dne pa so odkrili tudi več spominskih plošč. Spominsko svečanost pri Valvazorjevi koči je organizirala organizacija Zveze borcev v Žirovnici. 3. avgusta bi se morali zbrati partizani na Obranci, vendar jih je slabo vreme prisililo, da so spominsko svečanost preložili na 10. avgust. Tega dne se je na Obranci zbralo okoli 500 prebivalcev iz Jesenic in Javornika. Na proslavi, ki je bila posvečena ustanovitvi Cankarjeve čete, je govoril tov. Ivan Vovk-Živan.

V svojem govoru je tov. Živan omenjal prvo borbo naših partizanov na Obranci in hkrati opozoril na večjo pozornost in budnost, ki nam je potrebna prav v današnjih dneh, ko je ozračje nasičeno s smodnikom novega atomskega orožja. Sedaj je čas, ki zahteva od nas, da zaupamo v svoje vodstvo, prav tako, kakor smo zaupali v letih naše ljudske revolucije.

Spominska svečanost
ob odkritju
spominske plošče
v Mostah

Foto: Vinko Prešeren, Ljubljana

*Pepe
Goflja
ima
besedo*

Pa »Srečno« vsem skupaj, prav posebej pa še tistim, ki so odnesli suhe pete pri zadnjem nalivu. V graščini na Stari Savi, v knjižnici in v uredništvu »Železarja«, kot sem slišal, bi se kmalu lahko s čolnom vozili po pisarni in so se zadnji hip rešili nadležne čobodre. Videti pa je, da bo potrebna še večja poplava, da se bo vendar kdo skorajžil in uredil dvorišče okrog graščine. Sicer bodo lahko iz pristne domače plesni v kratkem začeli izdelovati penicilin. Gasilci so mi povedali, da se je naslednjega dne v graščini vnela električna napeljava, — za spremembo, da ne bo samo voda problem. Napeljava je res od zlomka! Kaj bo šele na zimo, ko bodo zagorele pečice? Počasi, toda zelo počasi bodo morda tudi tega šmenta v red »džali«.

Nekatere reči gredo pri naši hiši res da počasi, tako počasi kot gradnja spomenika na Jesenicah.

Je že tako, da zmerom kaj takega najdem, kar bi marsikomu ne bilo prav, da je zapisano v časopisu. Če pa kaj takega zagledam; kot so bili letošnji plakati za občinski praznik, me zagrabi taka jeza, da moram to skrupucalo vtakniti čimprej v svoj koš v »Železarju«. Pisava na plakatu je bila še gotovo iz časov srednjeveških urbarjev in rokopisov, toda pisarju tega nisem štel v zlo, bolj tistemu, ki se je tega načina spomnil. Kopiranje je imelo smolo, ker se prav na dan občinskega praznika ni videla na papirju nobena črka več. Da ne bi kdo zvedel, kakšne prireditve bodo! Čudno se suče reklama po naših deskah! BIS, RIO in cirkusi po cele plahte, naš domači praznik pa ne zasluži niti nprstnika tiskarske barve. Tudi s plakatom za OBRANCO je bilo tako, le da je bila tam še bolj pregrešna slovničica. Pa dovolj o tem, saj slovnične ure itak malokomu pomagajo, ko vsakomur zadostuje za pisanje že to, da je po rojstvu Slovenec! Zapik! Za pisatelja dovolj!

Oni dan sem se prebijal skozi steno prahu in opilkov po Stari Savi, pa mi je star oštarijski lev zaupal novico, da je v enem boljših lokalov na

»Tako, ko nam vrnete stari zaslužek!« je zavpilo iz množice več glasov hkrati.

»Ne! Nikoli! Dal vam bom zaslužek, kakršnega zaslužite! Vrgel bom na cesto vsakogar, ki bi se hotel še puntati! In če pomečem vse. Tisoč novih čaka na vaše mesto! Razumeli?!« je rekel in nato velel kočijažu: »Odpeljite!«

Divji od jeze, kakršen se je bil pripeljal, se je odpeljal na Savo. Tudi nazaj grede ni spregovoril niti besedice. Kljub temu pa je bil najbrž prepričan (tudi Fric je mislil tako), da so se delavci takoj po njegovem odhodu vrnili na delo. Grožnja z odpustom je še vselej zalegla. Zlasti pri tistih, ki so oženjeni in imajo družine. Ti pa so v večini in jih je strah pred cesto, ki pomeni še večjo revščino, v kakršni živijo.

Škripaje je po javorniškem klancu drsela kočija, nato so zavore popustile in konja sta jadorno stekla proti Savi. Že je bila čez mostič na Senožetih, kjer baje straši ob uri duhov troglavi pes. Vsaj tako pripoveduje pripovedka, ki jo je Fric v otroških letih slišal od stare služkinje Hane. Pripovedovala mu jo je bila tako prepričljivo, da ji je moral verjeti. Triglati pes s strašno jeznimi glavami... Prav na mestiču, o katerem pripoveduje stara pripovedka, se je spomnil. In ko je videl jezni Luckmannov obraz, si je rekel, da je morala biti ene od pasjih glav podobna Luckmannovi. In nehote se je spomnil vseh treh Luckmannov, starega Lambreta Karla, ki je že umrl, ter Karla, s katerim se je vozil ta hip s kočijo, in Josefa. Triglati pes iz pravljice je dobil njihove glave. Ena je bila že mrtva, pa tudi Karlova in Josefova sta bili že sivi in onemogli, kakor da bosta pravkar omahnili v smrt.

Bogve kaj bi še Fric razmišljal, da ga ni iz razmišljanja vzdramila čudna tišina, ko so se peljali mimo žebjarne. Pogledal je Luckmanna. Ta si je pravkar s prstom vrtal v ušesa. Ko se je Fric srečal z njegovimi očmi, se mu je zdelo, kakor da bi govorile:

— Kaj to pomeni? —

»Ali so se v žebjarni pokvarili stroji, da je tišina?« je vprašal Fric.

Luckmann ni odgovoril. Velel je ustaviti konje.

Ob tovarniškem plotu so zagledali mojstra.

»Kaj je?« je vprašal Luckmann.

»Štrajkajo, Herr Generaldirektor,« je odgovoril mojster in delal še bolj zaprepaden obraz, kakor je sam v resnici bil.

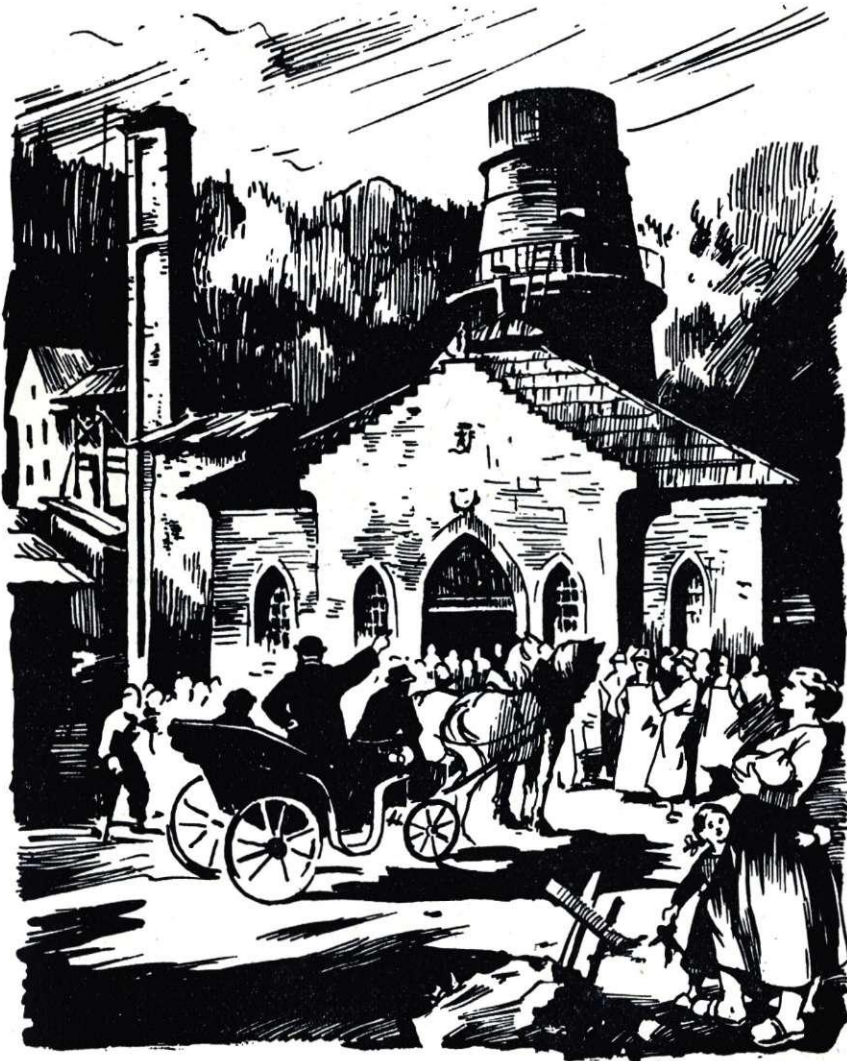
»Was!« je rekel Luckmann in se sesedel na sedež. Da bi mogli tudi na Savi štrajkati, da bi mogli štrajkati obe tovarni, tega ni

mogel razumeti in njegova razburjenost se je stopnjevala do močne fizične bolečine. Stisnilo ga je v grlu in srcu...

Stavkali so na Javorniku, stavkali so na Savi. Fric se ni menil ne za stavko, ne za Luckmanna, za nič. Vse, kar se je dogajalo prve dni stavke, je srečal samo mimogrede. Videl je, da je bil pri Luckmannu, ki tiste dni ni sprejemal nikogar, okrajni glavar Oton pl. Detela. Kakor je mimogrede slišal od svojih kolegov, je vedel, da je generalni direktor nagovarjal okrajnega glavarja, naj stavko zadrži s silo. Ta mu pa v tem ni mogel ustreči, ker so se delavci zadržali mirno in niso kvarili strojev ne peči. Uradnikom Kranjske industrijske družbe je glavar Oton plemeniti Detela povedal, da so se zakoni spremenili in da delavcev ne more s silo nagnati k strojem, dokler se obnašajo zakonito. Sam je bil med njimi in z njimi govoril. Rekli so mu, da bi začeli takoj delati, če bi jim vrnili stari zaslužek.

In Fric je videl na cesti mnogo orožnikov, ki jih je tiste dni poslal na Jesenice okrajni glavar. Vračal se je s kantine od kosila, pa ni mogel predreti množice žensk, ki so jih zaustavili orožniki. Nosile so kosilo možem kakor vsak dan skozi vse leto. Tokrat pa jih dva orožnika nista pustila naprej. Uniforma vzbuja nehoteno spoštovanje in strah, zato so se ženske ustavile, čeprav bi lahko z golimi rokami nagnale orožnike, ki sta vpila:

»Prepovedano! Prepovedano! V tovarno ne sme nihče!«

Jesenicah našel za vrati tako podgano, da je sprva mislil, da je kak lovec zajca pozabil za vrati. Toda »Pssst!«. Greh se pove, grešnika pa ne. Naj le vsi dobro pazijo, da ne srečamo kakšnega »zajca« še kod drugod.

Na železniški postaji sem ves »nestrpen« ugotovil, da imajo za stranišče predvidene uradne ure in to samo preko — dneva. Za večerne ure naj pa napravijo pred poslopjem ka-žipot v bližnji hrib, da bo vsaj zasilni izhod iz te nerodnosti, kajti v labirintu se je tudi čez dan, ko je »priebežališče« odprto, kaj težko znajti.

Preko ceste je gostoval cirkus COLOR. Čedna reč, to se mora reči. Toda za vruga nisem mogel priti do direktorja, da bi ga prepričal, naj pri projekciji slik upošteva, da za nas Bled še ni Avstrija, kot je to pokazano na cirkuškem platnu. Salamensko me je srbela dlan, da bi nekaj vrgel v tisto sliko.

Postrežba je še zmeraj bolj na »oni teden«. Krepko sem zasolil v hotelu oni dan, ko sem šel pojest dva jajčka. Ko me vpraša natakarcica, če jih želim »na oko«, sem odvrnil, da jih želim »na brzino«!

Vse počasi in počasi, toda tako počasi pa zlepa ne, kot telegram na Javorniški pošti, ki je potreboval od Javornika do Koroške Bele — reci in piši — 4 ure in 20 minut. Počasi se tudi daleč pride! pravi pregovor, toda drugič pišite raje pismo, to preje pride!

V tovarni je tudi vselej slišati kako zasoljeno zgodenco. Nedavno tega je v mehanični nekdo hotel seči v omarico, pa zagleda, da je zaklenjena. Ključa nikjer, ura pa že blizu dveh. Vleče, poskuša, nazadnje je pa vse skup enostavno odžagal in vlomil. A glej ga zlomka prebrisanega, notri je našel listek z napisom: »Ključ se nahaja v pisarni!« Saj pravim, ljudje so pa res od muh!

Pa še to naj povem, kako sem se nerodno zmotil pri telefonu. Kličem, čakam 5 minut, da so »milostljivi« na oni strani blagovolili dvigniti tisto črno »fajfo« (takih potrpežljivih počasnežev, ki jih je treba s cingljanjem ščegetati pod ušesa kar po cele minute, je pri nas precej) in zaslišim skozi zavozljano vrstico: Tresk, bumf, pok, tresk, pok... Ves zmeden vprašam, kdo je tam. Oglasi se mi glavna pisarna, jaz pa »Oprostite, mislim sem, da je kamnolom!« Nič čudnega, ko je pa tako razbijanje v hiši. Drugo leto prav gotovo v nobeni pisarni ne bo najmanjše nejevolje in prepira, ker si bodo letos vsi doobra utrdili živce.

No, to je za danes vse. Nekaj naj pa še za september prihranim! Srečno! In nikar vse ceste pred postajo ne zasipajte z lupinami od lubenic!

Vaš Pepe Goflja l. r.

XI. letna skupščina društva upokojencev

Društveno življenje v minuli mandatni dobi je bilo zelo razgibano in vsestransko koristno za upokojence. Z Novim letom je stopil v veljavo novi pokojninski zakon, katerega so upokojenci težko čakali, saj jim na novo ureja pokojnine in jih vsaj delno izenačuje in popravlja. O novem zakonu bomo pisali v prihodnji številki Zvezarja.

Od 1. 1. letošnjega leta prejemajo upokojenci čisto pokojnino brez odbitka za poštino. S tem se je izpolnila davna želja upokojencev, ki so velikokrat že intervenirali zaradi tega, sedaj pa je prevzel plačilo poštne Republiški zavod za socialno zavarovanje.

Tretja zadeva je bila delitev zimske pomoči v zgodnji letošnji pomladi. Na prošnjo Društva upokojencev je Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Kranju podelil tri milijone dinarjev, ki so bili razdeljeni na posamezna DU v okraju, da so svojim članom z nizko in minimalno pokojnino razdelili zimsko pomoč po dva tisoč dinarjev na upravičenca. Pomoči potrebni in obdarovani so z vsem priznanjem sprejeli ta denar.

Preko leta je društvo sprejelo tudi nova društvena pravila, s katerimi se je preimenovalo v Zvezo upokojencev, ter namesto sedanjega Okrajnega odbora DU v Kranju formiralo Okrajni koordinacijski odbor ZUS, v naši občini pa postavilo Občinski odbor Zveze upokojencev Slovenije, ki povezuje vseh šest krajevnih odborov ZUS, ki delujejo na teritoriju občine.

Ta odbor čaka v bodočem letu prav tako važno in odgovorno delo, kakor ga je opravil v minulem letu za starostne in invalidske upokojence. Pripravlja se namreč novi invalidski zakon, ki bo na novo urejal invalidske pokojnine in invalidnine. Znale so že nekatere teze tega zakona. Republiško vodstvo ZUS pa je že poslalo svoje protipredloge k tem tezam. Tudi jeseniški odbor ZUS pazljivo zasleduje delo okrog tega zakona, od sindikata tovarniškega odbora metalurgov ima pa tudi zagotovilo, da bo prav tako stavil sredstva na razpolago za delegacijo v Beograd, kot jih je za starostne upokojence, če bo to potrebno. Razumljivo je, da je skupščina z velikim odobravanjem vzela to poročilo na znanje, ker vidi v tem vso moralno oporo, ki jo nudi omenjeni sindikat invalidom dela.

Čeprav so ženske obstale, so vpile:

»Možje so lačni!«

»Vrnejo naj se na delo,« je vpil brkati orožnik.

Manjši, ki je bil skoro zavaljen, pa jih je z neumnim glasom vpraševal:

»Zakaj pa štrajkajo?«

»Da imaš ti posel, lenuh!« je zavpila neka žena.

Mali zavaljeni orožnik si je nadel uradni izraz in zavpil:

»Pokažite babnico, ki je to rekla!«

Ni je več bilo. Četudi bi žene vedele, katera je bila, in bi jo hotele pokazati uradni osebi, bi ne mogle. Izginila je med njimi.

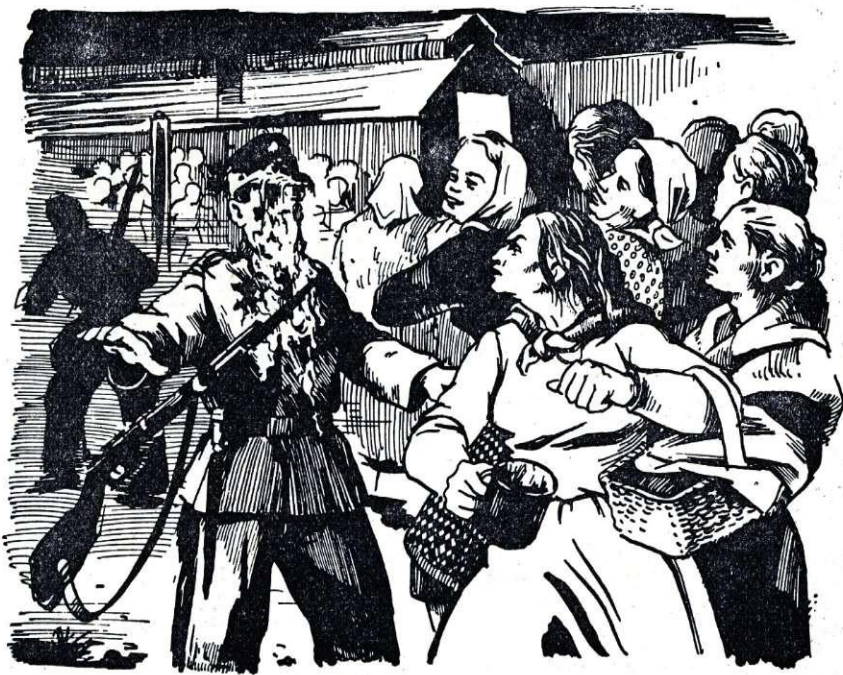
Orožnik, užaljena uradna oseba, pa je še zahteval. Ker ni nič opravil, je začel s puško potiskati žene nazaj in vpiti:

»Alle zurück! Alle zurück! V tovarno se ne bo izmuznila nobena! Če dedci štrajkajo, naj bodo še lačni!«

To je neko žensko pogrelo. Ni se mogla premagati in oblila je zavaljenega orožnika z gosto fižolovo juho.

»Na! Pa ti žri, če moj ne sme!« je vzkliknila in se izgubila med množico.

Presenečena orožnika sta pozabila, da imata orožje. Mali si je brisal obraz in obleko, večji pa se je raje umaknil, da bi ga ne doletela enaka usoda kakor njegovega kolega. Ko je le-ta zapazil, da je večji orožnik izginil, jo je ubral za njim in si mimogrede brisal obraz in obleko z velikim rdečim robcem.

Presenečene so bile tudi žene. Mislile so, da bosta orožnika začela streljati in zato so za trenutek obstale kakor vkopane. Ko pa so zagledale, da sta orožnika izginila, so stekle k tovarniški ograji, kjer so jih čakali možje in se smejali nad dogodivščino z orožnikom, ki je bila smešna in ki jim je priborila kosilo...

Rouard se je spomnil, kako je ta dogodek razburil Luckmanna. Od okrajnega glavarja Otona pl. Detele je le-ta zahteval, da bi zaradi »incidentov«, ki so ga povzročile delavske žene, uporabil nad delavci silo in jih prisilil, da bi zapustili tovarno ali pa začeli takoj delati. Okrajni glavar pa se je izgovarjal, da mu o »incidentu« ni nihče poročal, dasi je o tem izpraševal orožnike. Stavka je trajala tretji in četrti dan. Luckmann je grozil delavcem, da bo vse vrgel na

cesto. Grozili so tudi uslužbenci. Toda delavci niso odnehali. Luckmannova razdraženost se je stopnjevala do živčnosti. Zato mu je Fric Rouard v trenutku, ko ga je poklical generalni direktor in ga nagovoril, da se je Fric postaral, dasi ni v letih, odgovoril:

»Tudi vi ste se, Herr Generaldirektor!« in cinično dodal, da so Luckmanna verjetno postarali zadnji dogodki v tovarni.

Luckmann pa, kakor da bi preslišal ta stavek, je Rouardu prijazno odkazal stol za mizico in mu natočil vina, tistega, ki ga je imel »samo za najboljše prijatelje«. Ta prijaznost, tako podobna oni, s katero ga je Luckmann že enkrat ukanil in ga napravil za razbijača delavskega shoda, se je Fricu zazdela sumljiva. Tudi Luckmannovo nazdravljanje in dobrikanje je bilo na las podobno tistemu pred leti. Zato je Fric, ko je Luckmann nazdravil in dvignil kozarec, rekel pikro:

»Ali je ta šampanjec tudi iz kleti mojega očeta?«

Tedaj je Luckmann zardel. Na obrazu so se mu nabrale poteze, ki jih je Fric tako dobro poznal iz otroških let in ki so naznanjale pobesnelost. Samo drobec sekunde je bila tišina in v tem drobci sekunde je Luckmann trdo položil kozarec na mizo, da je vino pljusnilo čez rob, in zakričal:

»Ste se navzeli puntarskega duha od stavekajočih, Herr Rouard? Če ste se, vedite, da bomo storili z vami prav tako kakor z njimi, ki so pozabili, kdo je gospod in kdo hlapec. Ne bo dolgo in vsi bodo sfrčali na cesto!«

»Le da jaz ne bom, Herr Generaldirektor,« je postal Fric še bolj predrzen. »Mene boste morali prenašati, dokler se bo meni hotelo. Pogodbe o svoji zaposlitvi, napisane že takrat, ko sem bil še otrok, si ne bom pustil ukrasti... Če mislite, da bom šel razbijat štrajk, se motite...«

»Vi ste uslužbenec naše družbe in storili boste, kar vam bomo ukazali!«

»To bom seveda storil, če...«

Luckmann ga je ostro pogledal in Fric je umolknil.

»Tu ni nobenega če!« je rekel Luckmann. »Upravni odbor je sklenil, da vas pošlje kot zastopnika naše družbe v gornještajerske in avstrijske železarne in valjarne...«

Fric je ob teh besedah pogledal Luckmanna, kakor da ni slišal prav.

Da bi pošiljali njega — Frica — kot zastopnika družbe na Gornještajersko in Gornjeavstrijsko? Njega, ki so ga doslej prezirali ne samo delničarji, ampak tudi vsi uradniki, zaposleni pri družbi.

Nemogoče!

In vendar je tolikokrat želel, da bi potoval, da bi se otrešal savskega prahu, da bi bila nekje daleč ta prekleta ozka jeseniška dolina, v kateri je doživel toliko huđega. Da bi se iztrgal vsaj za teden ali dva tej sivi puščobi, ki mu ja kakor mora ležala na duši! Morda bi jo potem prenašal lažje? Morda bi se mu potem življenje v tem prekletem ozkem svetu, ki je napravil tudi ljudi ozke, ne gnusilo več.

Morda!

Prav gotovo! Samo potovati. Potovati!

In o potovanju mu je govoril Luckmann. Žal mu je bilo, da je s pikrostjo žalil in ujezil generalnega direktorja, sam mu je obetal tisto, po čemer je v svoji zagrenjenosti in osamljenosti najbolj hrepenel. Tako so ga opojile direktorjeve besede, da ni pomislil, kakšen namen se skriva za njimi.

Danes je vedel. Toda takrat na to ni pomislil. Kakor najslajšo opojno pijačo je pil Luckmannove besede.

»Odpotovali boste jutri! Dali vam bomo s seboj pisma na direktorije tamkajšnjih valjarn, če nam morejbo za obgleđen čas posoditi

Skupščino so obiskali in pozdravili vsi predstavniki občinskih odborov množičnih organizacij, kar je na upokoјence naredilo zelo lep vtis in zadovoljstvo, ker so s tem dokazali, da se zanimajo za težnje in življenje upokoјencev.

Prav tako so upokoјenci z odobravanjem poslušali tudi poročilo odbora, da je tovarniški odbor metalurgov tudi v letošnjem letu odobril določeno število postelj v svojih počitniških domovih in jih določil za upokoјence — železarje. Poudarili so le, naj bi temu zgledu sledili tudi ostali sindikati, predvsem železničarji in drugi ter se spomnili svojih nekdanih delovnih tovarišev.

Nadalje so naši upokoјenci izrazili željo, naj bi po možnosti vodstvo tovarne, tako kot že pred leti, spet dalo upokoјencem brezplačno na razpolago avtobuse za daljše članske izlete, da bi spoznali svojo domovino, predvsem pa, da bi se vsaj en dan kopali v morju. Nadvse dobro pripravljen občni zbor je zelo lepo uspel in ko so pri volitvah potrdili dosedanjí odbor, naj vodi društvo tudi v naprej, so upokoјenci z zadovoljstvom zapuščali dvorano Fizkulturnega doma, ki so jo dobili za skupščino brezplačno na razpolago.

T. F.

PRI TEHNIČNIH IZBOLJŠAVAH NAJ SODELUJEJO VSI ČLANI KOLEKTIVA

Število tehničnih izboljšav v našem železarskem kolektivu iz leta v leto raste, tako po številu kakor tudi po kvaliteti. Mnogi avtorji tehničnih izboljšav se posebno trudijo in prizadevajo, da bi mehanizirali in modernizirali delo v posameznih obratih in na posameznih delovnih mestih, cilj mnogih je, da bi posenili našo količinsko in kvaliteto proizvodnje, da bi jo naredili samostojno in popolnoma neodvisno od drago plačanega uvoza.

Z namenom, da bi izumiteljsko, novatorsko in racionalizatorsko dejavnost še bolj približali vsem članom kolektiva, je organizacijski biro skupaj z oddelkom za napredek proizvodnje in referatom za novatorstvo in racionalizacijo pa nalogu glavnega direktorja in na iniciativo organov delavskega samoupravljanja in tovarniške sindikalne organizacije pristopil k izdelavi novega osnutka Pravilnika o prijavljanju, uvažanju in nagrajevanju tehničnih izboljšav.

V jugoslovanskem merilu sicer ne velja zakon o iznajditeljski dejavnosti, ki je bil sprejet na zasedanju zvezne ljudske skupščine v novembru leta 1948 in objavljen v Službenem listu FLR Jugoslavije 9. decembra 1948. Kljub temu pa so razmere v naši domovini

»d tedaj dalje bistveno spremenile in izboljšale, velik razmah so dosegli organi družbenega in delavskega samoupravljanja in zato je tudi prav, da organi delavskega upravljanja dobe tudi v tem pogledu večje pravice in dolžnosti v posameznih delovnih kolektivih in gospodarskih organizacijah.

Osnutek novega Pravilnika o prijavljanju in uvajanju izumiteljskih, novatorskih in racionalizatorskih izboljševalnih predlogov in o pravilnem in objektivnem nagrajevanju prizadevnih in uspešnih avtorjev, ki naj bi veljal v bodoče za naš železarski delovni kolektiv, osvaja vse osnove Zakon o iznajditeljski dejavnosti, poleg tega pa vzpodbuja najširši krog preprostih članov kolektiva, da vlagajo svoje znanje in sposobnosti v male obratne izboljšave, ki prinašajo delovnemu kolektivu nemalo koristi in prihrankov.

Osnutek našega Pravilnika je enak številnim drugim pravilnikom, katere koristno in v vsesplošno zadovoljstvo uporabljajo v mnogih sorodnih delovnih kolektivih, kjer so z njim močno poživili izumiteljsko, novatorsko in racionalizatorsko aktivnost in jo približali vsem članom kolektiva.

V osnutku je jasno nakazano, da tehnične izboljšave lahko predlaga v izvedbo vsak član kolektiva in da je tehnično vodstvo delavnice, obrata ali grupe dolžno podpirati to dejavnost in nuditi avtorjem vso potrebno moralno in tehnično pomoč. Osnutek Pravilnika daje napotila, kako je treba formulirati prijavo tehnične izboljšave, da mora biti jasno nakazano dosedanje pomanjkljivo stanje in da mora biti jasno razvidno poboljšano stanje, s priloženimi skicami, načrti in računi prihrankov. Osnutek predvideva pospešitev reševanja, ocenjevanja in uvajanja tehnične izboljšave v proizvodni proces ter nagrajevanje po starem izreku: Kdor hitro da, dvakrat da! Vsak avtor mora dobiti obvestilo o sprejetju predloga v obravnavo, osnova za nagrado ali rento je oni prihranek, ki ostane v podjetju po odkritju vseh obveznosti. Vsak predlog, tudi že sama skromna zamisel bo nagrajena z minimalno pavšalno nagrado, pri določanju nagrad se bo v bodoče upoštevalo: kvalifikacija predlagatelja predloga tako, da bodo nižje kvalificirani člani kolektiva deležni višjih upravičenih nagrad, stroka predlagatelja, tako, da bodo predlogi izven stroke nagrajeni z višjo nagrado, predlogi izvedeni po lastni iniciativi bodo nagrajeni z višjimi nagradami kot oni, ki so bili izvedeni po nalogu z detaljnimi navodili, nagrajene bodo tudi tiste tehnične izboljšave, ki jih vsled objektivnih trenutnih pogojev ne moremo izvesti. Primernih lepih nagrad bodo deležni tudi avtorji tistih izboljševalnih predlogov, ki nakazujejo boljšo organizacijo dela ali povečanja delovne storilnosti in higienskotehnične zaščite, kjer se letni dinarski prihranki ne morejo izračunati in knjigovodsko prikazati.

Osnutek Pravilnika je trenutno v najširši razpravi, grupni šefi in obratovodje so dolžni posredovati vsebino

nekaj skupin valjavcev, da bi jih zaposlili pri nas... To je vse!... Potne stroške vam bomo povrnili. Ali imate denar?»

»Nimam, Herr Generaldirektor,« je plaho rekel, ker se je zbal, da se bo Luckmann premislil.

Luckmann je stopil k pisalni mizi in napisal listek. Dal ga je Fricu.

»Pojdite k blagajniku, da vam to vsoto izplača... Jutri s prvim vlakom morate na pot... In oblecite najboljšo obleko!« je naročal Luckmann.

Rouard je vdano pritrdil. Ni si upal povedati, da je njegova najboljša obleka le malo boljša kakor ta, ki jo je imel na sebi. Obšel ga je zopet strah, da bi se utegnil Luckmann premisliti in namesto njega poslati koga drugega. Zato je postal do skrajnosti pohleven, skoro klečeplazen pred človekom, ki ga je še maloprej izzival s svojim cinizmom. Kakor kak šolarček je pritrjeval vsemu, kar je Luckmann naročal.

»Odgovore tamkajšnjih podjetij nam sporočajte brzojavno! Razumete?«

»Razumem« je odgovarjal Fric.

»Prav! Zdaj lahko greste!« je Luckmann zaključil pogovor.

Fric Rouard ga je privikal v življenju spoštljivo pozdravil in odšel. Ko mu je blagajnik izplačal denar, je šel naravnost domov, si dal zlikati »najboljšo« obleko in se naslednji dan zjutraj odpeljal.

Bilo je čudovito majsko vreme in vso pot je užival lepoto pokrajine, kopajoče se v pomladi. Veselil se je vsega, kar je videl. Svoje klavrne vloge, ki jo je igral na Luckmannov ukaz, se je zavedel šele v Donavicah.

Hodil je okrog direktorjev in ti so mu obljubljali, da bodo radevolje ustregli Kranjski industrijski družbi in poslali delavce, če bodo le ti hoteli. Razumejo težave Kranjske industrijske družbe in radi ji bodo pomagali, dasi imajo trenutno ogromno naročil in bi potrebovali delavce sami. Toda, če bi delavci hoteli iti na Kranjsko, jim ne bodo branili, silili jih seveda tudi ne bodo, če ne bi hoteli.

Tako so odslavljali Frica povsod. Delavcev ni mogel dobiti. Na Kranjsko niso hoteli. Zakaj, Fric ni vedel. Tudi v Donavicah je bilo tako. Fric je pravkar hitel na pošto, da bi poročal o svojem ponovnem neuspehu na Savo. Že šest telegramov, naslovljenih na Krainische Industriegesellschaft - Assling - Hütte, je v tistih dneh odbrzelo po žici in poročalo Luckmannu o neuspelem Rouardovem poslu. Tudi sedmi telegram, ki ga je hotel pravkar oddati iz Donavic, se je glasil tako.

Prvi neuspeh Frica ni zbolel. Tudi drugi ne. Pri tretjem je še upal, da bo uspel v četrto. Petič in šestič se je že zbal poročati. Kljub temu pa je tudi tadva telegrama oddal, ne da bi se pred pošto obotavljal. Tokrat pa poštnega praga ni mogel takoj prestopiti. Da bi zbral pogum, se je za hip ustavil pred desko s časopisi in da bi odpodil vsaj za hip muko in se zamotil, jih je začel prebirati.

Fric Rouard je časopise le redkokdaj bral. Politika ga ni brigala in vseeno mu je bilo, kateri stranki je časopis pripadal, če ga je bil slučajno vzel v roke. Zato se tudi tokrat pred časopisno tablo ne bi zmenil, da je obstal pred časopisom »Arbeiter-Zeitung«, pred glasilom avstrijske social-demokratske stranke in bi naslova časopisa sploh ne pogledal, da ga ni vzdramil štirikolonski, mastno tiskani naslov uvodnega članka: KRAINISCHE INDUSTRIEGESELLSCHAFT STREIKBRECHER in podnaslov: Der Streik dauert an.

Prebiral je o stavki v jeseniški dolini in se začel zavedati, da je on tisti lovec na stavkokaze, o katerem je poročal časopis. Luckmann torej ni iskal valjavcev, da bi jih zaposlil, ampak jih je iskal zato, da bi se lahko maščeval nad stavkujočimi. Rabil je ljudi, da bi zlomili stavko in prisilili drugo delavstvo — razen valjavcev, ki bi jih vrgel na cesto — da bi se vrnili na delo in jih potem še bolj pritisnil.

— Pravi ropar! — si je mislil Fric in zdaj ni več obžaloval svojih neuspehov pri novačenju avstrijskih delavcev. V članku je bral, da so se delavci snubljenju Kranjske Industrijske družbe organizirano postavili po robu.

Bral je o dogodku, ki mu je bil priča sam. Časopis se je zgražal nad početjem glavnega direktorja Kranjske industrijske družbe Karla Luckmanna ob izbruhu stavke.

»Stavka ga bo morda poučila, da so tudi delavci ljudje«, je pisalo.

In pisalo je tudi, da avstrijski delavci ne bodo šli v zanko lovcu na stavkokaze, ki ga je v tukajšnje tovarne poslala direkcija Kranjske industrijske družbe, marveč bodo raje podprli stavkajoče delavce, stavkajoče sodruge na Kranjskem. V tovarnah — je pisalo v časopisu, — ki jih je lovec na stavkokaze obiskal, je delavstvo ogorčeno nad početjem Kranjske industrijske družbe in je za stavkajoče na Kranjskem zbralo že lepe vsote denarja...

»Tem delavcem se bodo prav gotovo pridružili tudi sodrugi iz Donavic, kamor je te dni prišel lovec na stavkokaze. Tako bodo kranjski delavci, ki še nimajo svoje strokovne socialistične organizacije, najlepše spoznali, kakšno silo pomeni v boju za svoje pravice zavedno in organizirano delavstvo...«

Bral je in videl, da se je pred desko z »Arbeiter-Zeitung« ustavila kopica ljudi. Šele govorjenje in razpravljanje o članku, ki ga je pravkar prebral, ga je z zanimanjem, kaj mislijo ti ljudje o tem, pritegnilo, da je prisluhnil, zraven pa se delal, kakor da bere.

»Bi ti šel?« je rekel eden izmed njih.

Fric ga je postrani pogledal. Tujca je obleka izdajala, da je delavec.

»Bi ti?« je namesto odgovora rekel ogovorjeni.

Potem pa se je začelo tisto, kar ga je najbolj bolelo. Če je šel na cesto, so ga mimogrede psovale delavske žene.

»Ti jih ni uspelo pripeljati, pijanec!« so govorile in mislile s tistim »jih« na stavkokaze.

»Prav ti je, da je tvoj oče propadel, pijanec!«

»Preklet na veke, pijanec!«

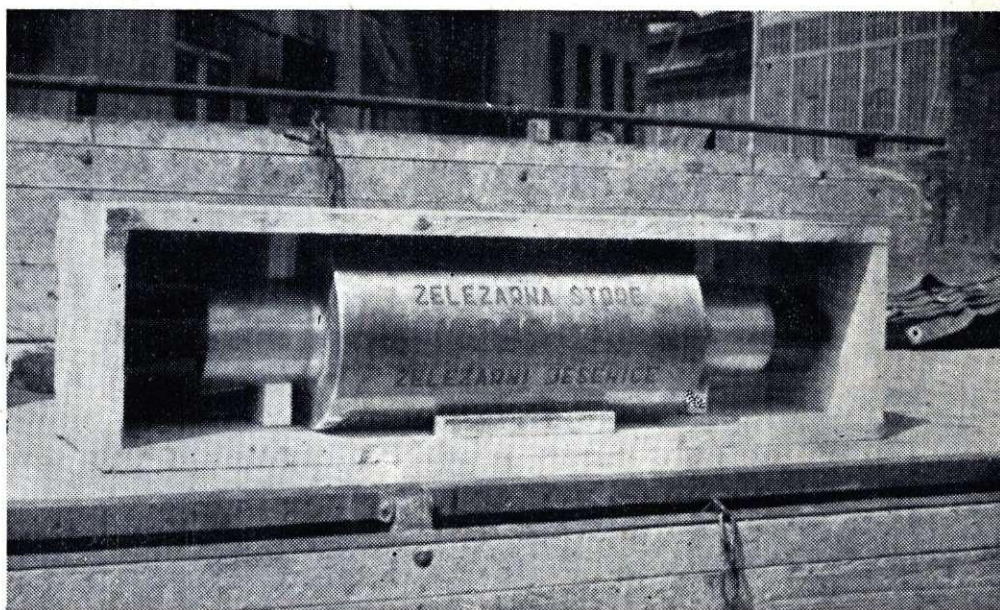
»Naši žulji te redijo, pijanec!«

Kaj se je zgodilo v času, ko je bil odsoten, da so ga ljudje zasovražili? Že prej ga niso marali. A so molčali. Zdaj ga pa zmerjajo. Pajerjev sosed pljune, če ga sreča.

Pravilnika vsem članom kolektiva, o osnutku konkretno razpravljajo tudi tovarniški sindikalni odbor, Klub mladih proizvajalcev in Društvo inženirjev in tehnikov. V skupnem in koordiniranem delu, pri iskanju koristi, zdrave rasti in napredka socialistične izgradnje, brez osebnih gledanj in iskanja koristi, bo ta osnutek novega Pravilnika prav gotovo dobil zaželeno vsebino, ki bo poživljala izumiteljsko, novatorsko in racionalizatorsko dejavnost v našem kolektivu, glavni cilj in namen pravilnika pa je, da se omogoči prijavljati male obratne tehnične izboljšave vsem članom kolektiva, ki so kot neposredni proizvajalci prvi poklicani, da ustvarjajo najboljše pogoje za dvig naše količinske in kvalitete proizvodnje, poceniti njo in ustvariti najboljše pogoje za doseg popolne samostojnosti in neodvisnosti naše socialistične tehnične izgradnje.

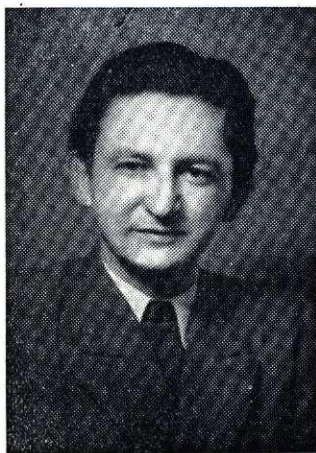
Po konkretni in plodonosni ter močno razgibani razpravi, ki se o osnutku vodi med člani našega kolektiva, smo prepričani, da bo Pravilnik prav kmalu izšel v korigirani obliki, v kakršni ga bo sprejel centralni DS v vsesplošno zadovoljstvo kolektiva in vseh plavžarjev, martinarjev, jeklarjev, valjavcev, drugih proizvajalcev in vzdrževalcev, ki so vsi sposobni doprinesiti svoj delež k izboljšanju delovnih pogojev in ustvarjanju večje kvalitete proizvodnje za potrebe naše težke, lahke in predelovalne industrije, še prav posebno pa je potrebno poceniti proizvođa za potrebe široke potrošnje. Tehnični napredek, pomeni v socialistični družbi, dvig življenjske ravni delovnega človeka, odpravo gospodarske in tehnične zaostalosti in krepitev gospodarske moči države, kjer smo dolžni sodelovati vsi.

—čič

**Zelezarna
Store nam
je pripravila
lepo presenečenje.
Poklonila nam
je tisoči valj**

Foto: Torkar

ZELENI TORZO

pesniška zbirka Mihe Klinarja

Zbirka pesmi je v gorenjskih knjigarnah prava redkost. Zlasti domača dela. Morda priča to o premalem zanimanju in pomanjkljivi literarnostetski vzgoji naših bralcev, prav gotovo pa je to dokaz, da naše domače založniško podjetje v Kranju v bodoče ne bo smelo prezreti izdaj podobnih knjig, kot je pesniška zbirka Mihe Klinarja „Zeleni torzo“. Morda je prav s to izdajo storjen prvi krepkejši korak k izoblikovanju globljega pogleda gorenjskih bralcev v svet poezije.

Pred nami je na videz drobna knjižica „Zeleni torzo“, ki pa je za pesniško zbirko po številu izbranih pesmi dokaj obširno delo in predstavlja prerez skozi dosednji pesniški opus nadarjenega Mihe Klinarja. Preko 70 pesmi nam odkriva pogled v pesnikovo dušo in njegov svojski svet. Pesmi s svojo oblikovno dovršenostjo, pretehtanimi prispodobami in globokimi mislimi dokazujejo, da živi in dela v naši sredi tenkočuteči umetnik, katerega delo zasluži večje pozornosti vse slovenske javnosti, kot jo je bilo deležno doslej.

Pesnik zlasti preseneča s pesmimi iz dobe narodnoosvobodilne borbe, kjer z originalnimi prispodobami združuje sodoživljaje borbe in svojega notranjega nemira, svoje mehkočutne ljubezni do dekleta in vere v zmago. Neprisiljeno se mu prepletajo misli in želje, ki jih ume izraziti v toplih, rahločutnih verzih, ki so blizu slehernemu bralcu. Urbanost verzov na sleherno struno v dobročutnem ljudskem srcu je ena največjih odlik te zbirke, ki predstavlja lepo poživitev knjižnega trga in obogatitev knjižne police vsakogar, ki mu je pisana slovenska beseda pri srcu.

Za razčlenbo in oceno posameznih ciklusov in posrednih pesmi sicer tu ni prostora, neizogibno pa je treba grajati zunanjo opremo, ki je založnik ni pripravil najokusneje. Ščitni ovitek je neprimeren in zlasti za knjigo, kakršna je pesniška zbirka, brezizrazen. Brez dvoma zasluži tako delo tudi lepšo vezavo, vsaj za spoznanje kvalitetnejšo od povprečnih izdaj priložnostnih pravilnikov in predpisov. Toda naj bo začetek oranja ledine na Gorenjskem v malo opravičilo tej pomanjkljivosti.

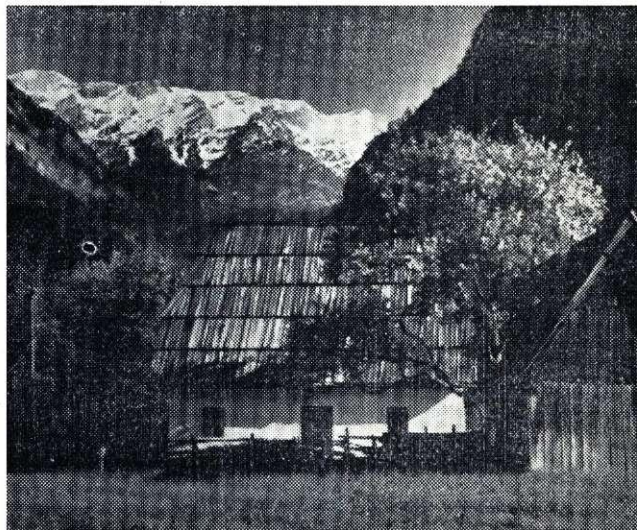
Zbirka je izšla ob proslavi 15. letnice Prešernove brigade in so jo prejeli vsi preživeli Prešernovci. Škoda pa je, da zbirka ni prišla na širši slovenski knjižni trg in je tako prenekateri ljubitelj domače poezije ostal brez te prijetne in osvežujoče novosti. Tudi ta nerodnost naj bo zadnja in naj bo izdaja pesmi jeseniškega pesnika Mihe Klinarja, ki je med drugim povedano prav tako član Društva slovenskih književnikov, kulturno doživetje za vso slovensko javnost, ne le za tiste, ki jim je kakorkoli uspelo priti do njegovega prvenca. Klinar ni novo ime v slovenski literaturi, saj se je oglašal po vseh naših književnih revijah in dnevnem tisku dolga leta, le založnika za zbirko ni našel. Sedaj je led prebit in lahko pričakujemo, da bo kmalu izšla druga njegova zbirka pri kateri od osrednjih slovenskih založb.

To želimo Mihi Klinarju zlasti bralci „Železarja“, saj nam je s svojim romanom „Roparji“ in številnimi pesmimi iz življenja našega železarja povedal mnogo in vlil v naša srca prenekatero lepo in globok omisel.

— M —

Slovenska domačija v Trenti

Foto: Jaka Čop

ŠPORT

I. LETNE ŠPORTNE IGRE ŽELEZARNE JESENICE

Občinski praznik je za nami, prav tako tudi I. letne športne igre Železarne Jesenice, s katerimi so jeseniški športniki - železarji proslavili ta praznik. Kdor je v dneh okoli 1. avgusta prišel na športno igrišče, ta je imel kaj videti. Tekmovanja, sama tekmovanja v najrazličnejših disciplinah.

Domači športniki so imeli težko nalogo: braniti re-nome jeseniškega športa pred odličnimi gosti, ki so se odzvali vabilu. Na kratko preglejmo vsa srečanja in rezultate:

V soboto 26. 7. so pod reflektorji domače košarkarice odigrale prijateljsko srečanje s članicami zvezne lige - Lokomotivo iz Zagreba. Z mladostjo okrepljenim Zagrebčankam so se domačinke uspešno upirale le do polčasa, ko je bil rezultat izenačen 21:21. V nadaljevanju so domačinke prepustile iniciativo gostjam in doživele občuten poraz. Glavna pomanjkljivost domačink je bila slaba kondicija in netočni meti na koš od daleč.

V nedeljo 27. 7. je bil na jeseniškem kegljišču zanimiv dvoboj med ekipo Jesenic in državnim prvakom Grmoščico iz Zagreba. V disciplini 8 krat 200 lučajev so domačini presenetljivo visoko premagali odlične goste z rezultatom 6418:6352. Uspeh je toliko večji, ker so gostje nastopili kompletni, s stalnimi člani: Pogeljščkom, Smoljanovičem in Hladnikom na čelu. Za domače so nastopili: Šlibar, Špec, Korošec, Hafner, Vujatovič, Kelih, Groselj in Črv. Za ta uspeh zaslužijo jeseniški kegljači vse priznanje.

V soboto 2. avgusta so namiznoteniški igralci jeseniške železarne slavili visoko zmago nad gosti iz St. Pöltna iz Avstrije. Prvo moštvo je v postavi: Štrumbelj - Stana - Logar premagalo gostujoče igralce s 5:1. Druga

ekipa domačih v postavi Valentar - Vidmar - Langus pa odgovarjajočo ekipo gostov s 5:3.

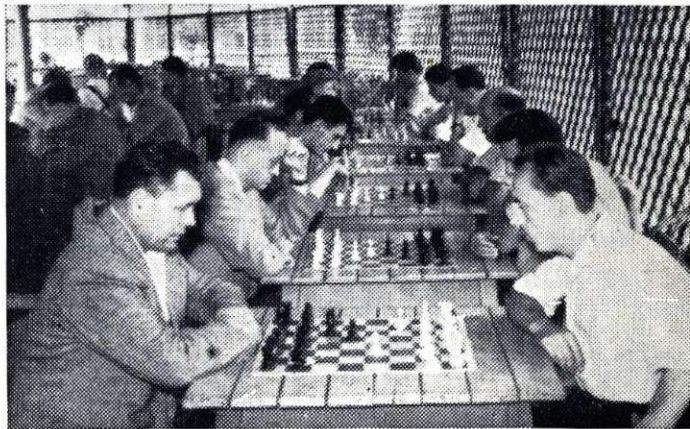
V nedeljo 3. avgusta je bilo toliko tekmovanj, da nisi vedel, kaj bi gledal. Odbojcarski klub je organiziral močan pokalni turnir, katerega sta se poleg domačih udeležencev udeležili še ekipe Fužinarja iz Raven in Lokomotive iz Zagreba.

Rezultati: Fužinar : Lokomotiva 3:0, Jesenice : Lokomotiva 3:1, Fužinar : Jesenice 3:2.

Najbolj dramatično je bilo srečanje Jesenice : Fužinar. Srečanje je odločalo o prvem mestu. V odločilnem 5. setu

so domači pri stanju 13:10 bili blizu zmagi. Nato pa so nepričakovano zatajili in prepustili nasprotniku odločilni set. Tako je pokal zaslužen osvojilo moštvo Fužinarja, drugo mesto so zasedli domači, zadnje pa gostje iz Zagreba. V soboto in nedeljo so na jeseniškem kegljišču nastopila vsa gorenjska moštva: Gradis Jesenice, Prešeren Radovljica, Kranjska gora, Ljubelj, Bled, Kranj in Jesenice.

Prvo mesto so zanesljivo osvojili Kranjčani, saj so podrli v disciplini 6 krat 200 lučajev preko 5000 kegljev. Najbolj se je odlikoval Martelanc, ki je podrl doslej rekordno število na jeseniškem kegljišču - 908 kegljev. Drugo mesto so osvojile Jesenice s 4924 keglji. Najboljši je bil Špec z 849 keglji. 3. mesto je pripadlo Gradisu Je-

senice s 4843 keglji, 4. Kranjska gora 4780, 5. Bled 4682, 6. Prešeren, Radovljica 4559, 7. Ljubelj 4508.

Sahisti so organizirali brzopotezno metalurško prvenstvo Slovenije. Med 24 udeleženci je v finalu, kamor se je plasiralo 12 tekmovalcev, osvojil 1. mesto Hočevar Borut, Železarna Jesenice 8,5 točk, 3. mesto Vrhovec Slav-Franc, elezarna Jesenice 8,5 točk, 3. mesto Vrhovec Slavko, Cink. Celje 8 točk, 4. mesto Ivačič, Litostroji 7 točk, 5. do 7. mesto Krajnik, Štrumbelj, Železnikar (Železarna Jesenice) 6 točk.

V nedeljo dopoldne so tekmovali tudi atleti. V dvoboju Jesenice - Kranj so zmagali gostje v razmerju 10020 : 7415.

V hitri hoji na 10 km okoli mesta je med 7 tekmovalci zmagal 48-letni Benedičič - Železarna Jesenice v času 1 uri 11 minut in 2 sekundi. Kakih 100 m za njim je prišel Vister Ožbi, medtem ko so ostali precej zaostali.

Nogometaši so v tekmi s Proletarcem iz Zagorja slavili visoko zmago 6:2. Najbolj učinkovit je bil Hribar s tremi goli.

Ta množična športna manifestacija je vsekakor lepo uspela. Mislim pa, da bi tu lahko dosegli še dosti več. Vsa ta srečanja so bila le še nekje na nivoju klubskih prireditvev in nič več. Pri nas je namreč več železarskih središč, ki bi jih v prihodnje kazalo povabiti, tako da bi te igre prerasle v tradicionalne **Metalurške športne igre**. To bi bila potem edinstvena športna manifestacija te vrste v naši državi.

To ni tako nemogoče in prav bi bilo, da bi organizatorji teh iger v bodoče mislili na to in o tem pravočasno obvestili vse metalurško - železarske centre v naši državi. Množičnost, kar je končni cilj takih tekmovanj - bi bila tu že v naprej zagotovljena, kajti na take igre bi prišle le izbrane ekipe in posamezniki, ki bi si z zmagami v svojih kolektivih izkrcili pot na to prireditvev.

Začetek je tu in če Zenica lahko organizira metalurško športne igre Jugoslavije (tu so nas prehiteli), potem tu ni treba oklevati. Šport v moderni dobi postaja že potreba in način izživljanja; s takimi prireditvami pa bi jeseniški šport dobil še močnejši impulz, delavci pa svoje razvedrilo, kar je pravzaprav naš končni cilj.

Š. B.

V mesecu juliju je bilo sprejetih 61 delavcev in 6 uslužbencev. Obračunanih je bilo 50 delavcev in 2 uslužbenca.

Upokojeni so bili: Klinar Jože, martinarna; Peternel Janez, opekarna; Truhačev Aleksij, Javornik I.; Smolej Anton, Javornik I.; Sifrer Franc, Javornik II.; Leskovec Franc, žičarna; Kuralt Jože, hladna valjarna; Legat Alojz, žebljarna.

Umrli so: Ramuš Janez, žična valjarna; Dolžan Rudolf, žičarna. Svojcem naše sožalje!

DELOVNEMU KOLEKTIVU PROMETNEGA ODDELKA

Podpisani Noč Franc se iskreno zahvaljujem vsem tistim sodelavcem, ki so prispevali svoj delež k zbrani podpori in mi izkazali sočutje. Zahvaljujem se za pozornost sindikalnemu odboru prometnega oddelka, posebej pa še tov. Jožetu Zupančiču.

Noč Franc, Novo Celje — Žalec

SODELAVCEM VALJARNE 2400 NA JAVORNIKU

Pred kratkim sem na svojem delovnem mestu utrpel težko nesrečo in pri tem izgubil levo roko v zapestju. Ob tej priliki so mi sodelavci izročili zbrano denarno pomoč, za katero se jim na tem mestu lepo zahvaljujem.

Starc Jože, Blejska Dobrava 10

PREKLIC

Preklicujemo veljavnost izgubljenih izkaznic za vstop v Železarno, ki se glase na naslednja imena: HOČEVAR Terezija, energijski oddelek; NOČ Marjan, predelovalni obrati; JUŽNIČ Jakob, žična valjarna; KUVEK Franjo, elektro peč (sindikalna); LONGER Franjo, Javornik II; PREZELJ Tomaž, Javornik II; MIHELAC Anton, valjarna 2400.

PREKLIC

Podpisana ŽAGAR Marija, stanujoča na Hrušici, obžalujem, ker sem oblila z vodo tov. ŠTEFE Pavlo. — Žagar Marija, Hrušica 48.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega srčno dobrega moža in očeta

RAMUŠA JANEZA

ki je po dolgotrajni in mučni bolezni dočrpel 14. 7. 1958, se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so ga ljubili in spoštovali ter ga med boleznijo obiskovali in tolažili.

Posebno zahvalo smo dolžni primariju dr. Brandstetterju, z njegovo asistenco in strežnemu osebju jeseniške bolnice, ki so storili vse, kar je bilo v njihovi moči, da bi ga ohranili v življenju in mu lajšali trpljenje. Dr. Čehu se posebej zahvaljujemo za njegove obiske in zdravljenje na domu. Nadalje se zahvaljujemo vsem govornikom za poslovilne besede, izrečene od predstavnikov kolektiva Železarne, DITŽ, njegovega obrata in njegovih sošolcev, glavnemu direktorju Železarne ing. Hafnerju za ljubeznjivo izkazano pomoč in naklonjenost, delavcem valjarn, ki so ga nosili do groba in mu s tem izkazali zadnjo čast.

Iskrena hvala jeseniškim pevcem in godbi za globoke, v srce segajoče žalostinke, vsem darovalcem prekrasnega cvetja, vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje in nas tolažili v tem težkem času.

Zahvaljujemo se vsem, ki so se od njega poslovili ob mrtvaškem odru in ga spremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti.

Žalujoči Ramuševi

ZAHVALA

Ob tragični izgubi mojega moža

POGAČARJA PETRA

se zahvaljujem delovnemu kolektivu Železarne Jesenice za radodarno pomoč, kakor tudi darovalcem lepih vencev ter vsem, ki so ga spremili k zadnjemu počitku.

Žalujoča žena Zorka in sin, brat Janez in sorodniki.

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi dobrega sina in brata

BROVČA MILANA

se iskreno zahvaljujemo vsem gasilcem in bolničarjem za njihovo pomoč in skrb, ki so jo izkazali ob nesreči pokojnega Milana. Iskreno se zahvaljujemo tov. Žveglju Francu za poslovilni govor, organizacijam, godbi in darovalcem lepih vencev, prijateljem, sostanovalcem in znancem ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti v prerani grob.

Žalujoča mama, brat in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob težki in nenadomestljivi izgubi naše ljubljene mame, stare mame in dobre žene

IVANE BELEC

se iskreno zahvaljujemo vsem zdravnikom z Jesenic, prav posebno pa dr. Čehu, ki so ji lajšali trpljenje v času njene bolezni.

Iskreno zahvalo smo dolžni sosedam tov. Sodjevi, Groharjevi in Kajžarjevi, ki so nam ob dnevih težke izgube nudile vsestransko pomoč. Zahvaljujemo se tudi vsem darovalcem vencev in cvetja, tov. Kožarjevi in tov. Prevču pa za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem, ki ste našo dobro mamo spremili na zadnji poti, še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči mož Tomaž, hči Angelca z družino, sinovi Franc, Ivan, Stanko z družinami in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob težki in nenadni izgubi drage žene in mamice

BERGINC ZOFKE

se iskreno zahvaljujemo sosedom, vsem, ki so v dnevih težke izgube sočustvovali z nami in jo spremili na njeni zadnji poti v prerani grob.

Iskreno se zahvaljujemo tudi primariju dr. Brandstetterju in strežnemu osebju Internega oddelka v jeseniški bolnici za vso skrb in pozornost ter za lajšanje bolečin v njeni dolgotrajni bolezni.

Svojo iskreno zahvalo dolgujemo tudi vodstvu Železarne ter šefu garaže tov. Janku Verdniku, ki sta omogočila prevoz udeležencem pogreba na Dovje. Iskrena hvala vsem darovalcem vencev in cvetja ter prijateljem in znancem, ki so v dnevih težke izgube izrekli sožalje.

Žalujoči: mož Berginc Alojz, hčerka Mija in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi ljube mame in žene

IVANKE ČOP

se iskreno zahvaljujemo prim. dr. Brandstetterju in strežnemu osebju internega oddelka jeseniške bolnišnice za vso skrb in lajšanje trpljenja v času njene bolezni. Zahvalo smo dolžni tudi Planinskemu društvu z Jesenic ter vsem darovalcem krasnega cvetja, sostanovalcem in vsem, ki so nam v dnevih težke izgube izrekli sožalje, sočustvovali z nami ter jo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mož Jaka, hčerka Polonca in sin Jaka

Železar — Glasilo delovnega kolektiva Železarne Jesenice. Avgust št. 8. Leto VII. Izdaja tovarniški odbor sindikalne podružnice ŽJ. Odgovorni urednik Vovk Živan, Industrijska cesta 6. Ureja uredniški odbor: Dolinar Andrej, Pintar Anton, Saksida Ivan, Budja Milan, Varl Jože, Treven Franc, ing. Marolt Milan, Noč Miro, ing. Sešek Pavle, Tori Ljubo, Žagar Edo, Stare Marjan. Naslov uredništva: Uredništvo »Železarja«, Tehniški muzej Železarne Jesenice, telefon 271. Dopise in fotografije pošljite na naslov uredništva do vsakega 10. v mesecu. Rokopisi se ne vračajo. Tiskala tiskarna »Gorenjski tisk« v Kranju. Klišeje izdelala klišarna »Gorenjskega tiska« v Kranju. — Naslovna in zadnja stran ovitka sta delo akademskega slikarja J. Torkarja. Fotografijo na naslovni strani je izdelal Slavko Smolej.

